

ΠΑΝΤΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

**ΠΜΣ: ΕΦΗΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
(APPLIED ECONOMICS AND REGIONAL DEVELOPMENT)
ΤΜΗΜΑ: ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΚΑΤΕΥΘΥΝΣΗ: ΑΣΤΙΚΗ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ
ΕΙΔΙΚΕΥΣΗ: ΤΟΠΙΚΟΣ & ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΟΣ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΙΣΜΟΣ**

ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ (Δ.Ε.)

«Τοπικές Δομές και Ανάπτυξη. Η Αναγκαιότητα των Συνεργειών»

Μεταπτυχιακός Φοιτητής: Παναγιώτης Καραγεώργος

**Επιβλέπουσα Καθηγήτρια: Επίκουρη Καθηγήτρια Κα Βασιλική Δεληθέου
Μέλος της Επιτροπής: Καθηγητής Κος Ιωάννης Ψυχάρης
Μέλος της Επιτροπής: Επίκουρος Καθηγητής Κος Βασίλης Αυδίκος**

Αθήνα, Ιούνιος 2020

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Copyright ©, Παναγιώτης Καραγεώργος, 2020.

Με επιφύλαξη παντός πνευματικού δικαιώματος συγγραφής της εργασίας. All rights reserved.

Απαγορεύεται η αντιγραφή, αποθήκευση, εκμετάλλευση ή διανομή της παρούσης εξ ολοκλήρου, ή τμήματος αυτής για εμπορικούς ή κερδοσκοπικούς λόγους. Επιτρέπεται η διατύπωση, αποθήκευση & διανομή για λόγους εκπαιδευτικής ή ερευνητικής φύσης, υπό την προϋπόθεση να αναφέρεται η πηγή προέλευσης. Ερωτήματα που αφορούν σε κερδοσκοπικό σκοπό πρέπει να απευθύνονται στον συγγραφέα της παρούσας εργασίας. Οι απόψεις, οι ιδέες, τα συμπεράσματα και οι προτάσεις που περιέχονται στο παρόν έγγραφο εκφράζουν τον συγγραφέα και δεν αντιπροσωπεύουν τις επίσημες θέσεις του Παντείου Πανεπιστημίου Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΑΦΙΕΡΩΣΗ-ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ (Acknowledgments)

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία αφιερώνεται στην οικογένεια μου & την σύζυγο μου για την στήριξη που μου παρείχαν. Θα ήθελα να ευχαριστήσω θερμά την καθηγήτρια μου κ. Βασιλική Δεληθέου για τις χρήσιμες, ουσιαστικές & πολύτιμες συμβουλές για την οργάνωση και εκπόνηση της διπλωματικής μου εργασίας, καθώς και για την συνεργασία που είχαμε καθ' όλη την διάρκεια της εργασίας μου.

Επίσης ιδιαίτερες ευχαριστίες θα ήθελα να δώσω στους καθηγητές κ. Ιωάννη Ψυχάρη και κ. Βασίλη Αυδίκο για την διδασκαλία που μου παρείχαν καθ' όλη την διάρκεια του μεταπτυχιακού προγράμματος και στον φίλο μου & συνάδελφο Δημήτρη Μηλιώτη Πτυχιούχο Διοίκησης Επιχειρήσεων & Οργανισμών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου (Ε.Α.Π.) & MSc στην “Διαχείριση Περιβάλλοντος & Καταστροφών” Εθνικού Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (Ε.Κ.Π.Α.). Τέλος, θα ήθελα να ευχαριστήσω τα στελέχη των τοπικών δημοτικών αρχών, φορέων και επιχειρήσεων για την προθυμία, ανταπόκριση που έδειξαν και την συνεργασία που είχα μαζί τους και τις ουσιαστικές πληροφορίες που μου παρείχαν στην διεξαγωγή της έρευνάς μου.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Πίνακας Περιεχομένων

ΑΦΙΕΡΩΣΗ-ΕΥΧΑΡΙΣΤΙΕΣ (ACKNOWLEDGMENTS)	2-- 2 -
ΈΝΝΟΙΕΣ (ΛΕΞΕΙΣ) - ΚΛΕΙΔΙΑ:	2-- 9 -
KEY WORDS:	2-- 9 -
ΠΕΡΙΛΗΨΗ	2-- 9 -
ABSTRACT	2-- 10 -
ΕΙΣΑΓΩΓΗ	2-- 11 -
ΜΕΡΟΣ Α΄	2-- 12 -
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1	 2-- 12 -
1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ ΓΙΑ ΤΗΝ ΘΕΩΡΗΤΙΚΗ ΠΡΟΣΕΓΓΙΣΗ ΚΑΙ ΤΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2-- 12 -
1.2 ΟΡΙΣΜΟΙ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ (ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΜΕΓΕΘΥΝΣΗ, ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΟΔΟΣ)	2-- 22 -
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2	 2-- 24 -
2.1 ΕΘΝΙΚΕΣ, ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΕΣ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ, ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΚΑΙ ΤΑ ΘΕΣΜΙΚΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2-- 24 -
2.1.1 ΟΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΚΑΙ ΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΗΣ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗΣ ΈΝΩΣΗΣ ΓΙΑ ΤΗΝ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2-- 24 -
2.1.2 ΟΙ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΕΣ ΤΗΣ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΚΗΣ ΚΑΙ ΤΗΣ ΕΘΝΙΚΗΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΜΕΣΩ ΤΩΝ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΩΝ ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	2-- 35 -
2.1.3 ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΚΑΙ ΕΘΝΙΚΗ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΣΤΑ ΠΛΑΙΣΙΑ ΕΠΙΤΕΥΞΗΣ ΤΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ	2-- 42 -
 ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3	 3-- 45 -
3.1 Ο ΡΟΛΟΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. Α΄ ΒΑΘΜΟΥ ΚΑΙ ΟΙ ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	3-- 45 -
3.1.1 ΟΙ ΚΑΛΕΣ ΠΡΑΚΤΙΚΕΣ ΤΩΝ Ο.Τ.Α. ΓΙΑ ΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ	3-- 45 -
ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1: ΣΥΣΤΑΤΙΚΑ ΕΠΙΤΥΧΗΜΕΝΩΝ ΠΡΑΚΤΙΚΩΝ ΤΟΠΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΜΕΤΑΦΟΡΑΣ	3-- 46 -
3.1.2 Ο ΟΡΙΣΜΟΣ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΚΑΙ ΟΙ ΦΟΡΕΙΣ ΠΟΥ ΤΙΣ ΑΠΟΤΕΛΟΥΝ	3-- 49 -
3.1.3 Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΣΤΗΝ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΚΑΙ ΟΙ ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ	3-- 50 -
3.1.4 Ο ΕΛΕΓΧΟΣ ΚΑΙ Η ΕΠΟΠΤΕΙΑ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	3-- 57 -
3.1.5 ΟΙ ΚΡΑΤΙΚΕΣ ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΓΙΑ ΤΙΣ ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ, ΤΙΣ ΔΙΚΤΥΩΣΕΙΣ ΚΑΙ ΤΙΣ ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ	3-- 58 -
ΜΕΡΟΣ Β΄	3-- 59 -
Η ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ (CASE STUDY) ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ	3-- 59 -

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4	4-- 59 -
4.1 ΤΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΤΟΥ ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ	4-- 59 -
4.1.1 ΙΣΤΟΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ	4-- 59 -
4.1.2 ΓΕΩΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	4-- 63 -
4.1.3 ΔΗΜΟΓΡΑΦΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	4-- 66 -
4.1.4 ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΑ ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ	4-- 68 -
4.2 ΣΥΓΚΡΙΤΙΚΗ ΑΠΟΤΥΠΩΣΗ ΔΗΜΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΑΣ ΣΤΕΡΕΑΣ ΕΛΛΑΔΑΣ	4-- 70 -
4.3 ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	4-- 77 -
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5	5-- 78 -
5.1 Ο Ο.Τ.Α. ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ ΩΣ ΤΟΠΙΚΗ ΔΟΜΗ	5-- 78 -
5.1.1 Ο ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΟΣ ΣΧΕΔΙΑΣΜΟΣ ΤΟΥ Ο.Τ.Α.	5-- 78 -
5.1.2. Η ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ ΚΑΙ ΕΞΩΤΕΡΙΚΟΥ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΟΣ (S.W.O.T. ANALYSIS)	5-- 81 -
5.1.3 ΤΟ ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΟ ΌΡΑΜΑ ΚΑΙ Η ΑΝΑΠΤΥΞΙΑΚΗ ΣΤΡΑΤΗΓΙΚΗ	5-- 85 -
5.1.4 Η ΑΝΑΛΥΣΗ ΤΩΝ ΤΟΠΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ ΣΤΟΝ ΔΗΜΟ ΛΑΜΙΕΩΝ	5-- 91 -
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6	6-- 101 -
6.1 ΑΝΑΛΥΣΗ ΜΕΘΟΔΟΛΟΓΙΑΣ ΈΡΕΥΝΑΣ	6-- 101 -
6.1.1. ΣΚΟΠΟΣ-ΣΤΟΧΟΣ-ΜΕΘΟΔΟΣ ΈΡΕΥΝΑΣ	6-- 102 -
6.1.2. ΔΟΜΗ ΕΡΩΤΗΜΑΤΟΛΟΓΙΟΥ	6-- 102 -
6.1.3. ΔΕΙΓΜΑΤΟΛΗΨΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ	6-- 104 -
6.1.4. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ	6-- 125 -
6.1.5. ΠΡΟΤΑΣΕΙΣ	6-- 130 -
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ	6-- 133 -
ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ	6-- 136 -

**ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**

**Κατάλογος Πινάκων, Διαγραμμάτων, Εικόνων, Σχημάτων,
Χαρτών**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1^ο

1.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ:1.1 Διάγραμμα σωρευτικής ανισότητας του Myrdal	2-16
2.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2: Υπόδειγμα Ενδογενούς Ανάπτυξης	2-19
3.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.3: Πολική & Τοπική Ενδογενής Ανάπτυξη	2-20
4.	ΣΧΗΜΑ 1.1	2-23

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2^ο

5.	ΣΧΗΜΑ 2.1	2-27
6.	ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1: Σύγκριση επιδόσεων Ελλάδας και Ε.Ε.-27 στον τομέα της καινοτομίας	2-28
7.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1: Επανασύνδεση της Ευρώπης με τους πολίτες της	2-32
8.	ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2: Συγκριτική Αποτύπωση Ελλάδας-Ε.Ε.-28 στον στόχο της Ε.Ε. για την απασχόληση και την οικονομική ανάπτυξη	2-34
9.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.2: Συγκριτική Αποτύπωση Ελλάδας-Ε.Ε.-28/Στόχος Ε.Ε. για την απασχόληση/εργασία και την οικονομική ανάπτυξη	2-35
10.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.3: Επενδύσεις στην Ελλάδα στο Ακαθάριστο Εισόδημα Παγίου Κεφαλαίου (Α.Ε.Π.Κ.) –Ε.Ε 27.	2-40
11.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.4: Ακαθάριστες Εγχώριες Δαπάνες για Έρευνα & Ανάπτυξη	2-41

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3^ο

12.	ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1: Συστατικά επιτυχημένων πρακτικών τοπικής ανάπτυξης και μεταφοράς τους	3-46

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4^ο

13.	Χάρτης 1. Δήμος Λαμιέων	4-62
14.	Χάρτης 2. Προστατευόμενη Περιοχή «NATURA 2000» Π.Ε. Φθιώτιδας	4-65
15.	ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1: Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο & οικογενειακή κατάσταση	4-66
16.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.1: Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο & οικογενειακή κατάσταση	4-67
17.	ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2. Οικονομικά ενεργός & μη ενεργός πληθυσμός κατά επίπεδο εκπαίδευσης	4-68

**ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**

18.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.2: Οικονομική Κατάσταση κατά επίπεδο εκπαίδευσης	4-69
19.	ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3.: Πληθυσμιακή Κατανομή Δήμων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας με αύξουσα ταξινόμηση	4-70
20.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.3: Πληθυσμιακή κατανομή Δήμων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας με αύξουσα ταξινόμηση	4-71
21.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.4: Πληθυσμιακή ποσοστιαία κατανομή Δήμων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας	4-72
22.	ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4: Οικονομική Κατάσταση & Επίπεδο Εκπαίδευσης Δήμων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας	4-73
23.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.5: Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός	4-74
24.	ΠΙΝΑΚΑΣ 4.5: Οικονομική Κατάσταση & Επίπεδο Εκπαίδευσης Δήμων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας	4-75
25.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.6: Οικονομικά Μη Ενεργός Πληθυσμός	4-76
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 5^ο		
26.	ΣΧΗΜΑ 5.1: Η S.W.O.T. Analysis	5-81
27.	ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1: Επίπεδα Σύνταξης Επιχειρησιακού Προγράμματος	5-82
28.	ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2: Εξωτερικό Περιβάλλον (S.W.O.T. Analysis) Δήμου Λαμιέων	5-82
29.	ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3: Εσωτερικό Περιβάλλον (S.W.O.T. Analysis) Δήμου Λαμιέων	5-84
30.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.1: Οι πτυχές της αειφόρου ανάπτυξης	5-86
31.	ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4: Άξονας 1	5-88
32.	ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5: Άξονας 2	5-88
33.	ΠΙΝΑΚΑΣ 5.6: Άξονας 3	5-89
34.	ΠΙΝΑΚΑΣ 5.7: Άξονας 4	5-90
35.	ΕΙΚΟΝΑ: 1	5-95

**ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 6^ο

(Στατιστικά)

36.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 6.1	6-105
37.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 6.2	6-106
38.	ΠΙΝΑΚΑΣ: 6.1	6-107
39.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 6.3	6-108
40.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 6.4	6-110
41.	ΠΙΝΑΚΑΣ: 6.2	6-111
42.	ΠΙΝΑΚΑΣ: 6.3	6-114
43.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 6.5	6-115
44.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 6.6	6-116
45.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 6.7	6-117
46.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 6.8	6-118
47.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 6.9	6-119
48.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 6.10	6-120
49.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 6.11	6-121
50.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 6.12	6-123
51.	ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ: 6.13	6-124
52.	ΕΙΚΟΝΑ: 2	6-127
53.	ΕΙΚΟΝΑ: 3	6-128

**ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**

Πίνακας Συντομογραφιών

1. Α.Ε.Π.: Ακαθάριστο Εθνικό Προϊόν
2. Δ.Ε.Υ.Α: Δημοτική Επιχείρηση Ύδρευσης Αποχέτευσης
3. Ε.Γ.Τ.Α.Α: Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Αγροτικής Ανάπτυξης
4. Ε.Ε.: Ευρωπαϊκή Ένωση
5. Ε.Κ.Τ. Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο
6. Ε.Κ.Κ.Ε.Ε.: Εξειδικευμένο Κέντρο Κοινωνικής Επαγγελματικής Ένταξης
7. Ε.Π.: Επιχειρησιακά Προγράμματα
8. Ε.Σ.Π.Α.: Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς/Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης
9. Ε.Τ.Θ.Α.: Ευρωπαϊκό Ταμείο Θάλασσας Αλιείας
10. Ε.Τ.Π.Α.: Ευρωπαϊκό Ταμείο Περιφερειακής Ανάπτυξης
11. Ε.τ.ΕΠ.: Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων
12. Ε.τ.Π.: Επιτροπή των Περιφερειών
13. Ι.Τ.Α.: Ινστιτούτο Τοπικής Αυτοδιοίκησης
14. Κ.Ε.Δ.Ε.: Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας
15. Κ.Α.Π.: Κεντρικοί Αυτοτελείς Πόροι
16. Κ.Π.Σ.: Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης
17. Μ.Μ.Ε.: Μικρό-Μεσαίες Επιχειρήσεις
18. Μ.Κ.Ο.: Μη Κυβερνητικές Οργανώσεις
19. Μ.Ο.Π.: Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα
20. Ν.: Νόμος
21. Ν.Π.Δ.Δ.: Νομικά Πρόσωπα Δημοσίου Δικαίου
22. Ν.Π.Ι.Δ.: Νομικά Πρόσωπα Ιδιωτικού Δικαίου
23. Ο.Ο.Σ.Α.: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας Ανάπτυξης
24. Ο.Τ.Α.: Οργανισμός Τοπικής Αυτοδιοίκησης
25. Π.Δ.Ε.: Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων
26. Σ.Δ.Ι.Τ.: Συμπράξεις Δημοσίου Ιδιωτικού Δικαίου
27. Τ.Π.Ε.: Τεχνολογίες Πληροφοριών Επικοινωνίας
28. Τ.Π.Δ.: Ταμείο Παρακαταθηκών Δανείων
29. EFSF: European Financial Stability Facility
30. EaSI: European Social Innovation
31. G.D.P.: Gross Domestic Product
32. N.U.T.S.: Nomenclature of Territorial Units of Statistics
33. L.A.U.: Local Administrative Units
34. R.& D.: Research & Development

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Έννοιες (λέξεις) - κλειδιά:

Σε αυτό το σημείο καθορίζονται οι βασικές έννοιες-κλειδιά που περικλείουν την συγγραφή και ανάλυση της παρούσας εργασίας & εν γένει τις τοπικές δομές σε χωρικό επίπεδο οι οποίες είναι:

1) Κοινωνικό Κεφάλαιο, 2) Κοινωνικά Δίκτυα, 3) Επιχειρηματικότητα (Κοινωνική-Οικονομική), 4) Τοπικοί Πόροι, 5) Υποδομές, 6) Κοινωνική Αλληλεγγύη/Συνέργεια, 7) Τοπική (Ενδογενής) Ανάπτυξη.

Key Words:

At this point the basic keys concepts that encompass the registration and analysis of this present work and generally the local spatial structures which are:

1) Social Capital, 2) Social Networks, 3) Entrepreneurship (Social-Economical), 4) Local Resources, 5) Infrastructures, 6) Social Solidarity/Synergy, 7) Local (Endogenous) Development.

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα Διπλωματική Εργασία (Δ.Ε.) μου εκπονήθηκε με κύριο γνώμονα το έντονο προσωπικό ενδιαφέρον και την επιθυμία που έχω για την έρευνα, την ανάλυση και την ανάδειξη της συνεχιζόμενης προσπάθειας που επιχειρεί ο Δήμος Λαμιέων τα τελευταία έτη, μέσω των κατάλληλων πολιτικών στρατηγικού σχεδιασμού, την στήριξη και την συνεργασία δημόσιων, ιδιωτικών φορέων και παραγόντων απ' τους οποίους αποτελείται, ώστε να συμβάλλουν στην επιτυχή εξέλιξη και την τοπική ανάπτυξη, αλλά κατ' επέκταση στην περιφερειακή & εθνική οικονομική ανάπτυξη. Ο βασικότερος λόγος που επιλέχθηκε ο εν λόγω Δήμος, αποτελεί η **εντοπιότητα μου**, ενώ ακολουθούν και άλλα κριτήρια & κίνητρα, όπως η σημαντική *γεωγραφική θέση και εμβέλεια* του Δήμου που κατέχει στην Περιφερειακή Ενότητα της Φθιώτιδας και στην Περιφέρεια της Στερεάς Ελλάδας, αποτελούμενη από πλούσιους φυσικούς και περιβαλλοντικούς πόρους, ενώ αποτελεί τον Δήμο όπου συμβάλλει κατά κύριο λόγο στην *υψηλή θέση* που κατέχει ο νόμος Φθιώτιδας, στον δευτερογενή τομέα παραγωγής στην τομεακή διάρθρωση του Ακαθάριστου Εθνικού Προϊόντος (Α.Ε.Π.) της χώρας με ποσοστό 25,5%, καθώς και το υψηλό επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού που διαθέτει στον Νομό και στην Περιφέρεια.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Επίσης αξίζει να σημειωθεί, ότι ο Δήμος περιλαμβάνει πληθώρα φορέων, δομών επιχειρήσεων & αξιόλογων στελεχών αυτών, με αποτέλεσμα την διευκόλυνση στην συλλογή, επεξεργασία, ανάλυση στοιχείων και πληροφοριών (συμπεριλαμβανομένων και των υφιστάμενων συνθηκών λόγω της υγειονομικής κρίσης του Covid-19) για την διεξαγωγή της έρευνας μου, την εξαγωγή αποτελεσμάτων και των συμπερασμάτων απ' τα προβλήματα που ανακύπτουν και τις τοπικές ανάγκες που απαιτείται να καλυφθούν, των προτάσεων μου για την άμβλυνση τους, αλλά και την τοπική ανάπτυξη. Το αντικείμενο της εργασίας αναφέρεται στις «Τοπικές Δομές, στις συνέργειες & την συμβολή τους στην Τοπική (Βιώσιμη) Ανάπτυξη».

ABSTRACT

My present Diploma Thesis (MA) has been developed primarily with the strong personal interest and desire to research, analyze and highlight the ongoing efforts of the Municipality of Lamia in recent years, through appropriate policies. strategic planning, support, stakeholder and stakeholder collaboration, to contribute to development and local development, but by extension at national level to national & regional economic development. The main reason for choosing this municipality is my locality, followed by other criteria & incentives, such as the important geographical location and range of the municipality it holds in the Fthiotida Regional Unit and in the Region of Central Greece, consisting of rich physicists, while it constitutes the municipality where it contributes mainly to the high position held by Fthiotida law, the secondary sector of production in the sectoral structure of Gross Domestic Product (GDP) of the country with 25.5%, as well as the high the level of education of the population in the Prefecture and the Region. It is also worth noting that the Municipality includes a variety of institutions, structures, businesses & notable executives, thus facilitating the collection, processing, analysis of data and information (including existing conditions due to the Covid-19 health crisis) for conducting my research, extracting results and conclusions from the problems that arise and the local needs that are required to meet my proposals for their mitigation, but also local development. The subject of the work refers to "Local Structures, synergies & their contribution to Local (Sustainable) Development".

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Εισαγωγή

Η Διπλωματική Εργασία είναι χωρισμένη σε δύο (2) μέρη, αποτελούμενη συνολικά από έξι (6) κεφάλαια. Το πρώτο μέρος αποτελείται από τρία (3) κεφάλαια και αφορούν την θεωρητική προσέγγιση. Στο πρώτο κεφάλαιο γίνεται μία αναφορά στην ιστορική αναδρομή και στις θεωρητικές προσεγγίσεις για την ανάπτυξη γενικότερα όπου αναφέρονται οι θεωρίες δύο βασικότερων πολιτικών ανάπτυξης αυτής της πολιτικής και της ενδογενούς καθώς και οι ορισμοί της οικονομικής ανάπτυξης, της μεγέθυνσης και της προόδου.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύονται, ο στρατηγικός σχεδιασμός, η εθνική, περιφερειακή αναπτυξιακή πολιτική και οι στρατηγικές πολιτικές της Ε.Ε. με αναφορά στα κυριότερα εθνικά και κοινοτικά αναπτυξιακά προγράμματα. Γίνεται λόγος για το θεσμικό/νομικό πλαίσιο της χώρας για την ανάπτυξη και στις οδηγίες της Ε.Ε. για τις κοινωνικές πολιτικές. Ακολούθως, δίδονται στατιστικά στοιχεία σε μερικούς απ' τους κυριότερους θεματικούς στόχους της εθνικής και κοινοτικής ανάπτυξης, βάσεις της εκάστοτε εθνικής πολιτικής και της πολιτικής της Ε.Ε. όπως αυτών της απασχόλησης, της καινοτομίας, της έρευνας, των επενδύσεων.

Στο τρίτο κεφάλαιο αναλύονται ο ρόλος των Ο.Τ.Α. ως η βασικότερη τοπική δομή, των τοπικών δομών στην τοπική ανάπτυξη, ο ορισμός τους καθώς ο έλεγχος και η εποπτεία από τους κρατικούς φορείς σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Στην συνέχεια γίνεται αναφορά στις χρηματοδοτήσεις, τις κρατικές ενισχύσεις για την υποστήριξη των τοπικών δομών σε επενδυτικά σχέδια που αφορούν τις συνέργειες και συγκεκριμένους άξονες προτεραιότητας σύμφωνα με το υφιστάμενο θεσμικό νομικό πλαίσιο.

Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει την πρακτική προσέγγιση η οποία αποτελείται από τρία (3) κεφάλαια, τα οποία είναι το τέταρτο, το πέμπτο και το έκτο. Το τέταρτο κεφάλαιο αφορά την μελέτη περίπτωσης (case study) του υπό εξέταση Δήμου, όπου αναλύονται στοιχεία για τον Δήμο Λαμιέων με βάση τα γεωμορφολογικά, περιβαλλοντικά, δημογραφικά και οικονομικά χαρακτηριστικά και την συγκριτική αποτύπωση σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία μεταξύ των αντίστοιχων μεγάλων (πληθυσμιακά) Δήμων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας καθώς και η θέση του Δήμου στην Περιφέρεια.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Το πέμπτο κεφάλαιο, αναφέρεται στην πολιτική της αναπτυξιακής στρατηγικής του Δήμου Λαμιέων ως η βασικότερη τοπική δομή, το επιχειρησιακό του πρόγραμμα (2014-2019), το αναπτυξιακό του όραμα, ενώ στην συνέχεια αναλύονται οι τοπικές δομές, οι πολιτικές που ακολουθούν, οι στόχοι τους, οι δράσεις τους και γενικότερα η συμβολή τους στην οικονομική κοινωνική συνοχή και ευημερία του Δήμου. Στο έκτο κεφάλαιο αναλύεται η μεθοδολογία της έρευνας με την διεξαγωγή της να υλοποιείται δια της εξ' αποστάσεως μεθόδου και των τηλεφωνικών συνεντεύξεων στον υπό εξέταση Δήμο σε τοπικούς φορείς και επιχειρήσεις (Ο.Τ.Α., Επιμελητήρια συνεταιρισμούς, clusters, συλλόγους), η συλλογή στοιχείων, η επεξεργασία των στατιστικών αποτελεσμάτων απ' την έρευνα, και η εξαγωγή των συμπερασμάτων. Γίνεται αναφορά στην ανάδειξη των προβλημάτων, των πλεονεκτημάτων που ανακύπτουν, καθώς και στις προτάσεις που κατατίθενται για την βελτίωση της λειτουργίας των δομών, την περαιτέρω ανάπτυξη και την άμβλυνση των ανισοτήτων που παρατηρήθηκαν τόσο σε τοπικό, όσο & σε διαπεριφερειακό επίπεδο.

ΜΕΡΟΣ Α΄

Κεφάλαιο 1

1.1 Ιστορική αναδρομή για την θεωρητική προσέγγιση και τις πολιτικές για την ανάπτυξη

Η παγκοσμιοποίηση (globalization) είναι ένα φαινόμενο που έχει επιφέρει σημαντικές οικονομικές και κοινωνικές μεταβολές στην ανθρώπινη συμπεριφορά και στις πολιτικές που ακολουθούνται απ' τα κράτη. Το φαινόμενο αυτό έχει αρχίσει να εμφανίζει τα πρώτα του σημάδια απ' τα μέσα της δεκαετίας '70 και θεωρήθηκε η σημαντικότερη οικονομική μεταβολή, η οποία συνοδεύτηκε από πολλούς διαφορετικούς παράγοντες και μεταβλητές που επηρεάζουν αρνητικά την μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας. Οι σημαντικότερες μεταβολές επηρέασαν την απασχόληση γενικότερα - με την αύξηση της ανεργίας – και ειδικότερα αρνητικό αντίκτυπο είχε σε σημαντικούς κλάδους της οικονομίας όπως στην μείωση της παραγωγής του πρωτογενούς τομέα (του αγροτικού κλάδου, της γεωργίας), του δευτερογενούς τομέα, κυρίως των μεταποιητικών μονάδων με την ραγδαία αύξηση της βιομηχανικής παραγωγής & την συνεχιζόμενη ζήτηση απ' τα άτομα για εύρεση

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

εργασίας & αύξηση του μισθού. Σημαντική επίπτωση επήλθε στην μείωση του διεθνούς εμπορίου, δηλαδή των εμπορικών συναλλαγών μεταξύ των κρατών με τις ανταλλαγές των αγαθών & υπηρεσιών, με αποτέλεσμα να επηρεαστεί η οικονομική & κοινωνική επιχειρηματικότητα παγκοσμίως. Μία ακόμη σημαντική μεταβλητή είναι η συνεχιζόμενη αύξηση της τεχνολογίας, της δημιουργίας νέας γνώσης, η εμφάνιση των φαινομένων της διαρθρωτικής οπισθοδρόμησης, η στροφή στην ευέλικτη παραγωγή, η προσαρμογή των μεγάλων και πολυεθνικών επιχειρήσεων στο νέο κοινωνικοοικονομικό περιβάλλον και η άνθηση της «άτυπης οικονομίας». Οι σημαντικές διαφορές έχουν εμφανιστεί σε διεθνές, εθνικό, τοπικό & περιφερειακό επίπεδο. Η στροφή μεγάλου μέρους του πληθυσμού γίνεται προς τα τέσσερα (4) μεγάλα επίπεδα χωρικών συγκεντρώσεων που διαδραματίζουν εμφανή ρόλο στην λειτουργία του διεθνούς οικονομικού συστήματος:

- 1) Τα Μεγάλα Διεθνή Κέντρα που παρέχουν απαραίτητες κτηριακές, υλικοτεχνικές υποδομές & αποτελούν τις έδρες των πολυεθνικών επιχειρήσεων.
- 2) Τα Διεθνή Κέντρα Ευρύτερης Χωρικής Ζώνης
- 3) Περιφερειακά Κέντρα
- 4) Τοπικά Κέντρα (Πολικά Κέντρα)

Η συνεχιζόμενη χωρική συγκέντρωση του πληθυσμού ονομάζεται «αστικοποίηση» και εμφανίζει σημαντικές ανισότητες στην οικονομική και κοινωνική συνοχή τόσο σε τοπικό επίπεδο μεταξύ των αγροτικών, ορεινών νησιωτικών περιοχών και των μητροπόλεων, όσο κατ' επέκταση και σε περιφερειακό επίπεδο. Οι διαδικασίες συγκέντρωσης πληθυσμού στα μεγάλα αστικά κέντρα για αναζήτηση βελτίωσης της ποιότητας της ζωής & των συνθηκών διαβίωσης και εργασίας, της συγκέντρωσης οικονομικών δραστηριοτήτων (μικρομεσαίες επιχειρήσεις, βιομηχανικές μονάδες) για αύξηση της κερδοφορίας & επέκτασης τους, δημιουργούν σημαντικά χωροταξικά προβλήματα επιλογής του τόπου εγκατάστασης των νοικοκυριών, των οικονομικών μονάδων & της μετακίνησης των παραγωγικών συντελεστών κυρίως σε θέματα γης, κεφαλαίου. Η αστικοποίηση επιφέρει και άλλα σημαντικά προβλήματα όπως η ρύπανση του περιβάλλοντος, η ανεργία (υψηλός ανταγωνισμός, αυξημένη ζήτηση θέσεων εργασίας-μειωμένη προσφορά θέσεων εργασίας), θέματα επάρκειας υποδομών, μεταφοράς. (Κόνσολας, 1997).

Γενικά, η αστικοποίηση, δηλαδή η αυξανόμενη τάση συγκέντρωσης του πληθυσμού προήλθε κυρίως απ' τους εξής λόγους: α) Από την οικονομική ανάπτυξη, β) την

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

αστική συσσώρευση της πολιτικής και οικονομικής εξουσίας, γ) την τεχνολογική ανάπτυξη, δ) την οικονομική παγκοσμιοποίηση, ε) την επέκταση των αστικών συστημάτων μεταφοράς και στ) απ' την μετακίνηση του πληθυσμού απ' τις αγροτικές περιοχές. (Schaffar και Παυλέας 2014).

Η αστικοποίηση έχει και αρκετά πλεονεκτήματα όπως: 1) Την αύξηση της απασχόλησης, 2) τις οικονομίες συγκέντρωσης κλίμακας. Με τις νέες τάσεις που επικρατούν, δηλαδή την παγκοσμιοποίηση, που επηρεάζει το κοινωνικό-οικονομικό-πολιτικό-πολιτιστικό περιβάλλον και στην συνέχεια την αστικοποίηση, τα κράτη κατά καιρούς προσαρμόζουν τις νέες στρατηγικές αναπτυξιακές τους πολιτικές με διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις σε οικονομικά, κοινωνικά, εθνικά, πολιτιστικά ζητήματα, με σκοπό την μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων, την άριστη κατανομή των πόρων, την κοινωνική και οικονομική συνοχή με την μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας και την βιώσιμη αειφόρο ανάπτυξη. Για να εφαρμοστεί η εκάστοτε πολιτική για τον στρατηγικό σχεδιασμό της χώρας επιβάλλεται αρχικά να εντοπιστεί το πρόβλημα τόσο σε εθνικό, όσο & σε περιφερειακό επίπεδο.

Οι βασικές αρχές της οικονομικής ανάπτυξης & κυρίως οι θεωρίες σχετικά με τα στάδια της οικονομικής ανάπτυξης, το διεθνές εμπόριο, την διάχυση της τεχνολογικής προόδου, την συσσώρευση του κεφαλαίου και την ισόρροπη ανάπτυξη χρησιμοποιήθηκαν για την ερμηνεία του εθνικού & περιφερειακού προβλήματος.

Διάφορες θεωρίες οικονομολόγων και περιφερειολόγων έχουν επικρατήσει μέχρι & σήμερα για την διαδικασία φάσεων ανάπτυξης που διέρχεται η οικονομία μίας χώρας, ώστε να αντιμετωπίσει τις βασικές της ανάγκες.

Η θεωρία του Rostow (1960) για τα στάδια (φάσεις) ανάπτυξης του περιφερειακού προβλήματος. Σύμφωνα με την θεωρία αυτή μία χώρα ακολουθεί στην διαδικασία της ανάπτυξης της τα εξής στάδια:

- ο Η οικονομία εξαρτάται απ' τον πρωτογενή τομέα (αγροτική, γεωργική παραγωγή), αλλά η παραγωγικότητα της είναι πολύ χαμηλή, κυρίως εξαιτίας της έλλειψης της αξιοποίησης νέων τεχνολογικών μεθόδων παραγωγής.
- ο Για να επέλθει η οικονομική πρόοδος απαιτούνται να οριοθετηθούν ορισμένες μεταβολές τόσο στην οικονομία, όσο & διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις στην στρατηγική πολιτική της χώρας για την παραγωγική ανασυγκρότηση της όπως είναι η συσσώρευση του κεφαλαίου με ρυθμό υψηλότερο απ' τον μέσο όρο αύξησης του πληθυσμού, η βελτίωση των υπηρεσιών υγείας, της παιδείας, του

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

πολιτισμού, η ποιοτική άνοδος της εκπαίδευσης, οι αυξημένες επενδύσεις στον γεωργικό τομέα, η βελτίωση των μεταφορών, επέκταση των εμπορικών συναλλαγών, η αύξηση της κοινωνικής, επαγγελματικής κινητικότητας του πληθυσμού.

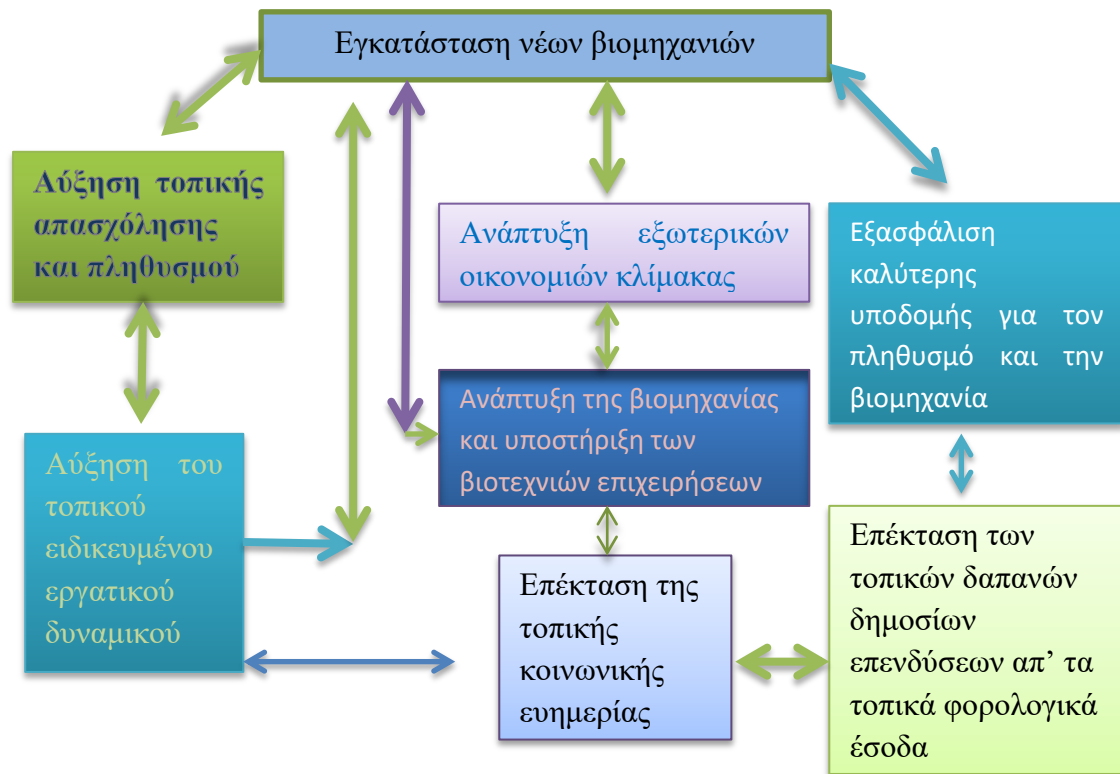
- Η οικονομική ανάπτυξη να διαρκεί σταθερά 20-30 έτη. Σταθεροποιείται πλέον η οικονομία της χώρας. Για να επιτευχθεί αυτό απαιτείται η ταχεία ανάπτυξη των ηγετικών κλάδων της οικονομίας, η αύξηση των αποταμιεύσεων και των εγχώριων και ξένων επενδύσεων και η βέλτιστη οργάνωση του θεσμικού, νομικού πλαισίου.
- Αξιοποίηση της τεχνολογίας & των καινοτομικών μεθόδων παραγωγής & υπηρεσιών.
- Διαρκής κατανάλωση τοπικών παραγωγικών αγαθών, μετακίνηση του αστικού πληθυσμού στα προάστια & μειώνεται έτσι η συσσώρευση του πληθυσμού στα κεντρικά σημεία των περιοχών.-επέκταση της κοινωνικής ευημερίας.

Για κάθε φάση δίδεται διαφορετική περιφερειακή πολιτική.

Άλλες θεωρίες, όπως αυτή του Myrdal αναφέρεται στην διαδικασία σωρευτικής αιτιότητας, δηλαδή στις δυνάμεις της αγοράς που τείνουν να αυξήσουν τις περιφερειακές ανισότητες παρά να τις μειώσουν. Σύμφωνα με τη διαδικασία της σωρευτικής αιτιότητας, η οικονομική ανάπτυξη πραγματοποιείται σε ορισμένα κέντρα ανάπτυξης από συσσώρευση τοπικών κεφαλαίων, φυσικών και ανθρώπινων πόρων (τοποθεσία, πρώτες ύλες, επαρκής μηχανολογικός εξοπλισμός, μεταφορικό δίκτυο, εμπορικές υπηρεσίες, εργατικό δυναμικό). Η διαδικασία της σωρευτικής αιτιότητας ενισχύει την μεγιστοποίηση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας του τόπου και αποτυπώνεται στο ακόλουθο διάγραμμα:

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ:1.1 Διάγραμμα σωρευτικής ανισότητας του Myrdal

Πηγή: Chorley and Haggett, Models in geography, 1967

Ο στόχος να αποκλείσουν ή να περιορίσουν στο μέτρο του δυνατού τις περιφερειακές & τοπικές ανισότητες που εμφανίζονται, οι εκάστοτε στρατηγικές αναπτυξιακές πολιτικές που εφαρμόζονται απ' τις κυβερνήσεις δείχνουν την τάση που υπάρχει κατά χρονικά διαστήματα για μείωση αυτού του φαινομένου. Με την καθιέρωση ορισμένων δεικτών, όπου οι τιμές τους διαμορφώνονται σε προκαθορισμένο επίπεδο, προκαλούν -αυτό που προαναφέρθηκε- την λήψη μέτρων άσκησης περιφερειακής πολιτικής. Ένα παράδειγμα πολιτικής στρατηγικής της ανάπτυξης είναι «η ανάπτυξη εκ των έσω» που στόχο έχει την στήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας για την ανάδειξη του τοπικού παραγωγικού μοντέλου, των νέων θέσεων εργασίας, την αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού και την χρησιμοποίηση των καινοτόμων και νέων τεχνολογικά μεθόδων στην διαδικασία της παραγωγής και γενικότερα την ενίσχυση των ΜΜΕ. (Κόνσολας, 1997).

ΘΕΩΡΙΕΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΕΣ ΠΟΛΙΚΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗΣ (ΕΝΔΟΓΕΝΟΥΣ) ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ.

Έχουν αναφερθεί κατά καιρούς θεωρίες και απόψεις οικονομολόγων για τις πολιτικές που ακολουθούνται για την ανάπτυξη σε επίπεδο πόλων ή σε τοπικό επίπεδο. Οι

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

θεωρίες κυρίως εστιάζουν στο αν η ανάπτυξη προέρχεται απ' τους πόλους¹ ή αν προέρχεται απ' την τοπική ανάπτυξη. Οι εργασίες των Perroux (1955) και Myrdal (1957) αποτέλεσαν την βάση πάνω στην οποία η θεωρία της πολιτικής ανάπτυξης. Η θεωρία αυτή δημιουργήθηκε απ' την σκέψη ότι οι μηχανισμοί συσσώρευσης κεφαλαίου στο καπιταλιστικό παραγωγικό σύστημα οδηγούν σε μία δυναμική άνιση ανάπτυξης στον χώρο. Η ανάπτυξη είναι ουσιαστικά η επέκταση των μεγάλων βιομηχανικών επιχειρήσεων που είναι συγκεντρωμένες στις μεγάλες πόλεις, με την εφαρμογή των τεχνολογικών καινοτομιών στις μεθόδους παραγωγής στην ενέργεια και τις επικοινωνίες να δημιουργούν εξωτερικές οικονομίες. Οι επιχειρήσεις αντιδρούν (απ' την διάχυση της βιομηχανικής ανάπτυξης) εισάγοντας νέες τεχνολογίες, αναζητώντας νέες περιοχές με χαμηλές τιμές γαιοπροσόδου παραγωγικών συντελεστών και υπάρχουν χωρικά πλεονεκτήματα. (Antonio Vasquez Barquero, 1991). Η στρατηγική της περιφερειακής ανάπτυξης είναι η πολιτική που οριοθετεί την επιλογή του μοντέλου Περιφερειακής Ανάπτυξης (πολική ή ολοκληρωμένη ανάπτυξη), τον προσδιορισμό του ρόλου των αστικών κέντρων, την ανάπτυξη των ειδικών περιοχών, το κλαδικό μοντέλο (κλάδοι τοπικής ανάπτυξης), τις στρατηγικές υποδομές (επιχειρηματικές, κοινωνικές, τεχνικές), την ενίσχυση των clusters (τοπικές συστάδες, δίκτυα επιχειρήσεων), καθώς & η διακυβέρνηση, η συνέργειες και οι συμμετοχικές διαδικασίες (αυτοδιοίκηση, συμμετοχικότητα των πολιτών), δημόσιοι, ιδιωτικοί φορείς (επιμελητήρια, σύλλογοι, επιχειρήσεις).

Η στρατηγική της τοπικής (ενδογενούς) ανάπτυξης, αναφέρεται στην χωρική και κλαδική ανάπτυξη που στηρίζεται στην τοπική επιχειρηματικότητα, τους τοπικούς πόρους, (φυσικούς, ανθρώπινους, τεχνολογικούς) αλλά κυρίως στηρίζεται στο ενδογενές ανθρώπινο δυναμικό του. Το μοντέλο αυτό, είναι η δυναμική για την διαμόρφωση της στρατηγικής της περιφερειακής ανάπτυξης. Οι προσαρμογές αφορούσαν την οργάνωση της παραγωγής των επιχειρήσεων, την συνεργασία με τα κέντρα Έρευνας και Τεχνολογικής Ανάπτυξης, στις διαδικασίες κατάρτισης, στην ανάπτυξη των σχέσεων μεταξύ των επιχειρήσεων, των τοπικών φορέων όπως (επιμελητήρια, ινστιτούτα Έρευνας και Ανάπτυξης- R&D). (Χριστοφάκης, 2001).

¹ Πόλοι ανάπτυξης είναι οι μητροπόλεις, τα μεγάλα αστικά κέντρα. Στην περίπτωση της χώρας μας οι μητροπόλεις θεωρούνται η Αθήνα, Η Θεσσαλονίκη, ενώ στα μεγάλα αστικά κέντρα κατατάσσονται η Πάτρα, το Ηράκλειο, η Αλεξανδρούπολη με κριτήρια τον αυξημένο πληθυσμό & της γεωγραφικής τους θέσης που κατέχουν για τις διαπεριφερειακές, διασυνοριακές συνεργασίες της χώρας μας, κυρίως λόγω των μεγάλων λιμένων για τις εξαγωγές και το διεθνές εμπόριο από την Ιταλία και την Μεσόγειο και απ' την Βόρεια Ελλάδα με τα Βαλκάνια.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Προς αυτή την κατεύθυνση οι διάφοροι οικισμοί, δυναμικές πόλεις (που χωρικά, γεωγραφικά υπάγονται στην εκάστοτε Περιφέρεια), δεν λειτουργούν ανταγωνιστικά, αλλά συνεργατικά (Μεταξάς και Πετράκος, 2006). Η τοπική ανάπτυξη επιβάλλει δράσεις, διαρθρωτικές προσαρμοστικές μεταβολές, ώστε να αντιμετωπίζει τις συνεχιζόμενες εξωτερικές προκλήσεις, τον διεθνή ανταγωνισμό και τις ραγδαίες εξελίξεις στη τεχνολογική πρόοδο και τις πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Προωθεί τοπικές αναπτυξιακές πρωτοβουλίες, ενεργοποιεί τοπικούς παραγωγικούς πόρους αξιοποιώντας το κοινωνικό κεφάλαιο (ομάδες ατόμων, εργατικό δυναμικό) την τοπική επιχειρηματικότητα, τις τοπικές ιδιωτικές κεφαλαιουχικές επενδύσεις. Όλη αυτή η πολιτική εξαρτάται απ' το μέγεθος των τοπικών επιχειρήσεων, τις συνεργασίες μεταξύ των τοπικών φορέων, την διάχυση των καινοτομιών και τους τοπικούς θεσμούς. Κύρια χαρακτηριστικά της τοπικής ανάπτυξης είναι ο βαθμός των οικονομικών δραστηριοτήτων που θα έχει θετικό αντίκτυπο στην αύξηση του Α.Ε.Π. και η τάση αυτοτροφοδοτούμενης ανάπτυξης σε τοπικό επίπεδο. Σημαντικό ρόλο διαδραματίζουν: α) οι Μ.Μ.Ε., β) η καινοτομία, γ) το ανθρώπινο δυναμικό. (Κόνσολας, 1997).

Επιπροσθέτως, η τοπική (ενδογενής ανάπτυξη) βασίζεται στις τοπικές πρωτοβουλίες, στις τοπικές δομές (Επιχειρηματικότητα, Ο.Τ.Α., Επιμελητήρια) και στηρίζεται στην εκπαίδευση και κατάρτιση του ανθρώπινου δυναμικού (ανθρώπινοι πόροι), την Έρευνα και την Καινοτομία (Research & Development) και τις υποδομές για την αναπτυξιακή διαδικασία και την υποστήριξη της τοπικής επιχειρηματικότητας.

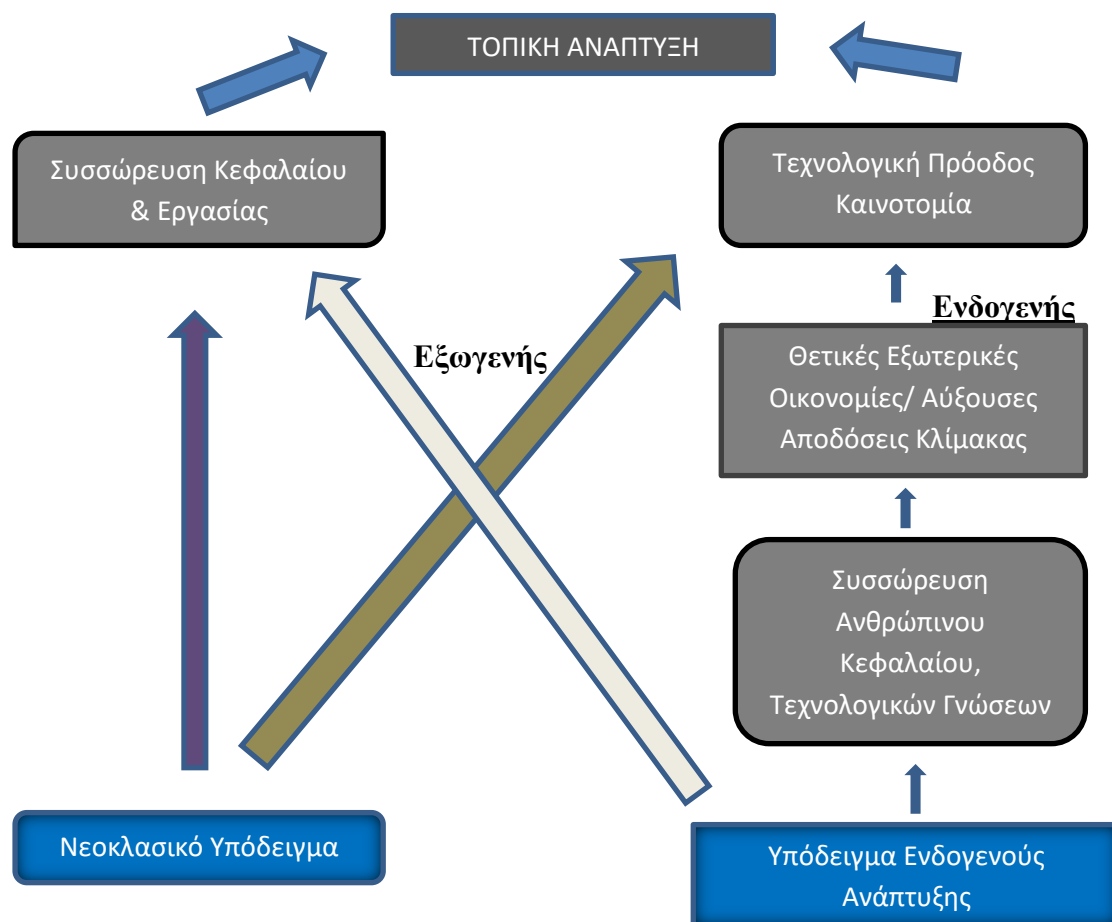
Στις θεωρίες της τοπικής (ενδογενούς) βιώσιμης ανάπτυξης, η συσσώρευση τεχνολογικής γνώσης, ανθρώπινου κεφαλαίου, καινοτομιών και δημόσιου κεφαλαίου αποτελούν σημαντικά στοιχεία, τα οποία με την κατάλληλη χρήση οδηγούν σε επενδύσεις, οι οποίες θα αποδώσουν θετικές εξωτερικές οικονομίες κλίμακας με αποτέλεσμα την αύξηση της παραγωγικότητας του προϊόντος (Α.Ε.Π.).² (Παπαδασκαλόπουλος κ.α., 2018)

² Σύμφωνα με την οικονομική θεωρία (Adam Smith), αν αυξηθούν οι παραγωγικές συντελεστές (διπλασιασμός εισροών) $\uparrow$, θα αυξηθεί το $\uparrow TC$ (συνολικό κόστος), θα μειωθεί το $\downarrow AC$ (μέσο κόστος) και το παραγωγικό προϊόν αυξηθεί κατά μεγαλύτερο ποσοστό $\uparrow Q$, τότε παρουσιάζονται αύξουσες αποδόσεις κλίμακας (επιχειρηματικότητα).

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Το ακόλουθο διάγραμμα απεικονίζει την νεοκλασική θεωρία της τοπικής (ενδογενούς) ανάπτυξης που δίδει το αποτέλεσμα απ' την αξιοποίηση του κεφαλαίου, της εργασίας χάρη στην τεχνολογική πρόοδο και την καινοτομία:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.2: Υπόδειγμα Ενδογενούς Ανάπτυξης

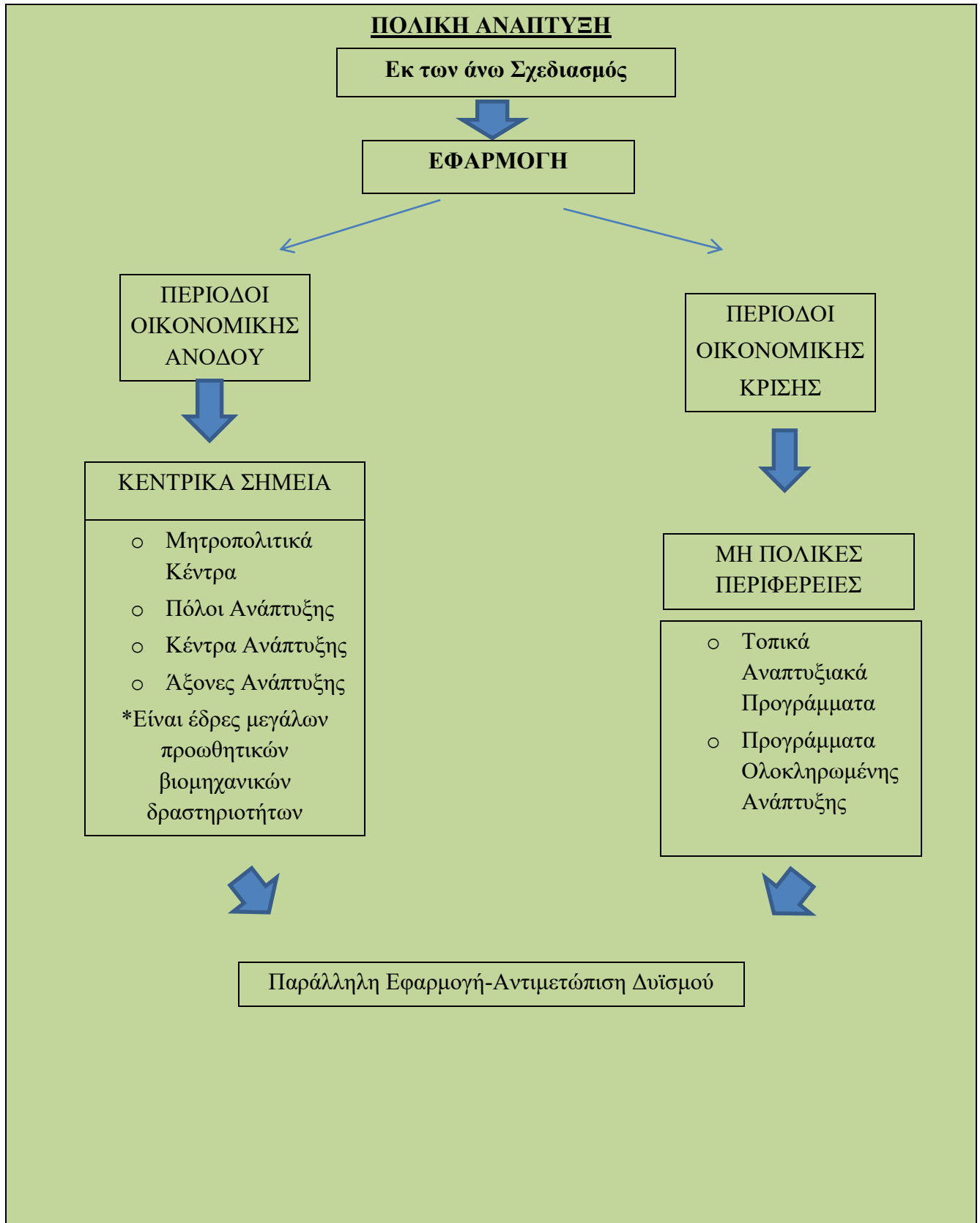

Πηγή: Ο γράφων με στοιχεία του συγγραφέα

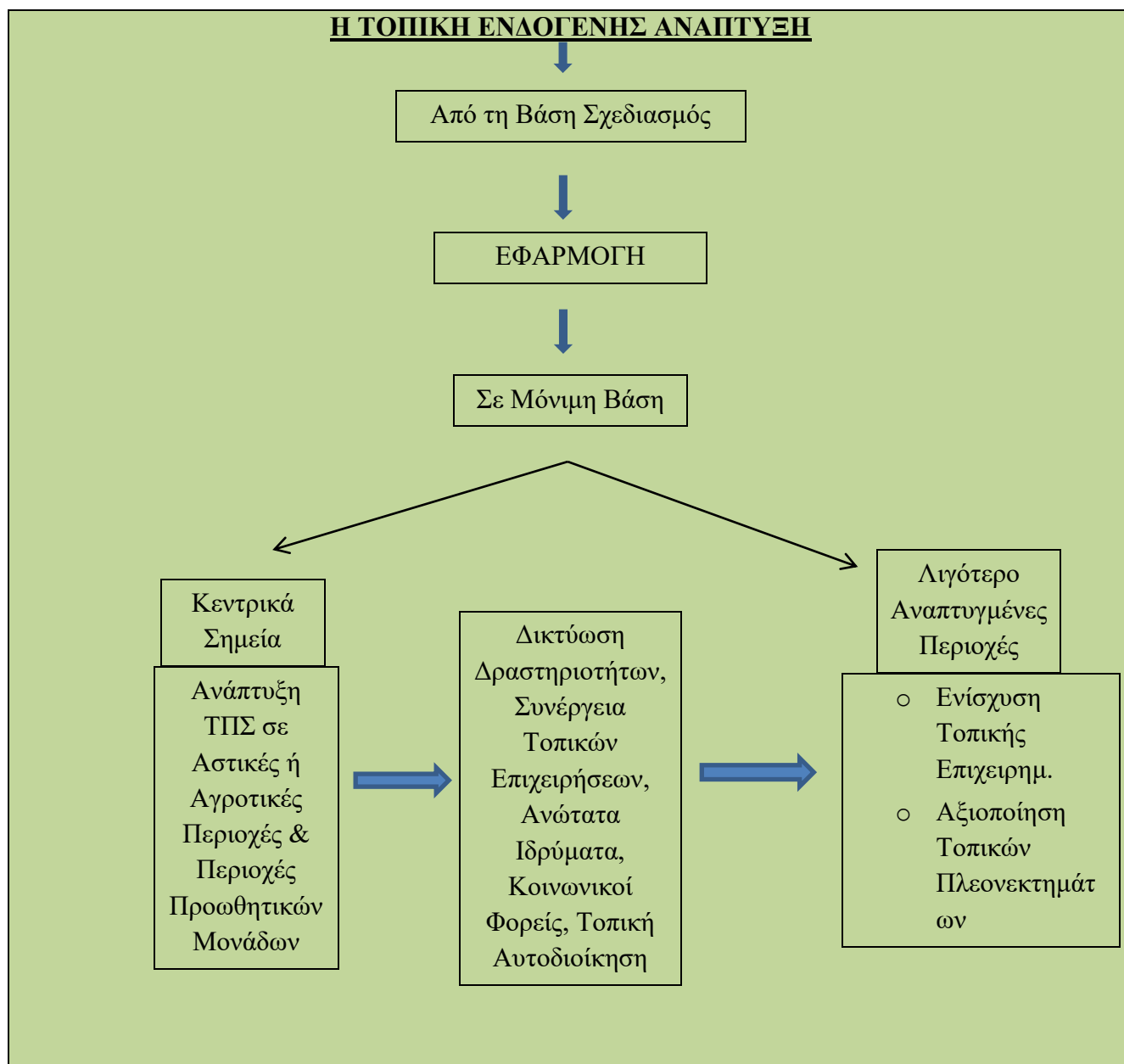
ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Το ακόλουθο διάγραμμα αποδίδει τα ανωτέρω:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 1.3: Πολική & Τοπική Ενδογενής Ανάπτυξη

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Πηγή: Ακαδημία Αθηνών (2004)

Συμπερασματικά, τα δύο αυτά αναπτυξιακά πρότυπα (η πολική και η ενδογενής ανάπτυξη) λειτουργούν συμπληρωματικά και όχι ανταγωνιστικά με διάφορους συνδυασμούς στην βάση ενός «μεικτού μοντέλου ανάπτυξης» που καθορίζεται απ' τα ειδικά χαρακτηριστικά, τις αναπτυξιακές φάσεις και τις διάφορες κυβερνητικές πολιτικές που θα εφαρμοστούν για να επέλθει η περιφερειακή, εθνική και ισόρροπη ανάπτυξη. Όπως φαίνεται απ' τα ανωτέρω, το κοινό χαρακτηριστικό είναι η απαραίτητη προϋπόθεση που πρέπει να εφαρμόζεται αυτό της Διακυβέρνησης, της Συναίνεσης, της Συνεργασίας και της Διαβούλευσης μεταξύ των τοπικών αυτοδιοικήσεων, των τοπικών αναπτυξιακών φορέων, των επιχειρήσεων, των

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

πολιτών και να στηρίζεται στους τοπικούς ιδίους πόρους για επενδύσεις και όχι σε άμεσες ξένες επενδύσεις κεφαλαίων, ώστε να καλύπτει τις βασικές της ανάγκες μία χώρα ή μία περιφέρεια.

Οι Στρατηγικές της Περιφερειακής Ανάπτυξης στηρίζονται ολοένα και περισσότερο στο πρότυπο της ενδογενούς ανάπτυξης. Οι τοπικές πρωτοβουλίες των τοπικών δομών στοχεύουν να δημιουργήσουν ένα ευνοϊκό περιβάλλον, ώστε να αυξήσουν την ικανότητα των περιφερειών να προσαρμοστούν στην νέα πραγματικότητα σε μακροοικονομικό επίπεδο, όπου οι κοινωνικοί, πολιτιστικοί και περιβαλλοντικοί θα περιλαμβάνονται στην οικονομική και κοινωνική πολιτική.

Η Ενδογενής Ανάπτυξη βασίζεται σε τρεις παραδοχές:

- I. Η ανάπτυξη είναι μία διαδικασία σε παγκόσμιο επίπεδο
- II. Οι τοπικές πρωτοβουλίες συμμετέχουν στην παγκόσμια ανάπτυξη
- III. Το ανθρώπινο και κοινωνικό κεφάλαιο αποτελούν τα «κλειδιά» για την ανάπτυξη.

(Παπαδασκαλόπουλος κ.α., 2018)

1.2 Ορισμοί Περιφερειακής Ανάπτυξης (Οικονομική Ανάπτυξη, Οικονομική Μεγέθυνση, Οικονομική Πρόοδος)

Ο όρος ανάπτυξη θεωρείται η ως η παρούσα κατάσταση με επιδιωκόμενο στόχο την μελλοντική κατάσταση και την ορθολογική διαδικασία που οδηγεί από στάδιο σε στάδιο σε συγκεκριμένο προδιαγεγραμμένο πλαίσιο σκοπών και στόχων. Η οικονομική ανάπτυξη συνιστά ένα άλλο φαινόμενο πολύπλοκο και αυτό διότι τα στοιχεία και κάποιες μεταβλητές δεν υπόκεινται σε μέτρηση ποσοτική, ενώ σε πολλές περιπτώσεις συνδέεται με την οικονομική μεγέθυνση. (Δεληθέου, 1996).

Οι δύο όροι οικονομική ανάπτυξη-οικονομική μεγέθυνση διαφέρουν μεταξύ τους. «Η οικονομική μεγέθυνση», σημαίνει είτε αύξηση της παραγωγής εγχώριου προϊόντος, είτε αύξηση του εθνικού εισοδήματος (Α.Ε.Π.). Είναι μία συνεχής αύξηση σε μακροχρόνια περίοδο του συνολικού κατά κεφαλήν εθνικού εισοδήματος και υποδηλώνει την λειτουργία των βασικών μηχανισμών αγοράς, στα πλαίσια εφαρμογής διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων. Αναφέρεται στην αύξηση της

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

παραγωγικότητας. Όσον αφορά τον όρο «οικονομική ανάπτυξη» είναι μία ευρύτερη έννοια απ' την μεγέθυνση ή αλλιώς η μεγέθυνση είναι υποσύνολο της ανάπτυξης.

Η «οικονομική ανάπτυξη» περιλαμβάνει όλες τις ποσοτικές μεταβολές μία μεγεθυντικής διαδικασίας, υποδηλώνει την βελτίωση της κατανομής των αγαθών τις τεχνολογικές εξελίξεις, όσο και την βελτίωση του βιοτικού επιπέδου (διατροφής, ένδυσης, υγείας, εκπαίδευσης). Η μεγέθυνση και η ανάπτυξη είναι δύο έννοιες αλληλένδετες μεταξύ τους και προσδιορίζονται απ' το ύψος του παραγωγικού κεφαλαίου που μπορεί να επενδυθεί απ' τον δημόσιο ή ιδιωτικό τομέα. Τέλος ο όρος «οικονομική πρόοδος» σημαίνει μία μακροχρόνια αύξηση του εθνικού εισοδήματος- σε πραγματικές τιμές- που οφείλεται στην διάρθρωση του συστήματος προσφοράς και ζήτησης των αγαθών. Η περιφερειακή ανάπτυξη είναι η συστηματική διαδικασία για την επίτευξη της κοινωνικής, πολιτιστικής, οικονομικής των επιμέρους περιφερειών³ της χώρας με διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις. Με βάση τις προσεγγίσεις για τις έννοιες της οικονομικής ανάπτυξης, μεγέθυνσης, προόδου δύναται να δοθεί και ο ορισμός της τοπικής (ενδογενούς ανάπτυξης). (Δεληθέου, 2016).

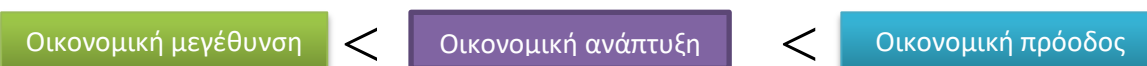
Η Δεληθέου (αναφέρεται στους Coffey J. W. – Polese M. 1985, p. 85), υποστηρίζει ότι η τοπική ανάπτυξη είναι μία διαδικασία οικονομικής ανάπτυξης και διαρθρωτικών αλλαγών, η οποία οδηγεί σε βελτίωση του επιπέδου της ζωής του πληθυσμού δεδομένου της χωρικής διάστασης και ενότητας.

Συμπερασματικά τέσσερα (4) κριτήρια μετρούν το επίπεδο ανάπτυξης μίας χώρας:

- 1) Η παραγωγικότητα (Α.ΕΠ.) της χώρας
- 2) Η δίκαιη κατανομή του πλούτου (κατά κεφαλήν εισόδημα)
- 3) Η αειφορία
- 4) Ο ενδογενής χαρακτήρας της αναπτυξιακής διαδικασίας (τοπικοί πόροι)

Το ακόλουθο σχήμα αποδίδει τα ανωτέρω:

ΣΧΗΜΑ 1.1

³ Οι Περιφέρειες της χώρας μας απαριθμούνται σε δεκατρείς (13) και συστάθηκαν σύμφωνα με το νόμο 1622/1986.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Κεφάλαιο 2

2.1 Εθνικές, Περιφερειακές Πολιτικές, Πολιτικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης και τα Θεσμικά Πλαίσια για την Βιώσιμη Ανάπτυξη

2.1.1 Οι Πολιτικές και οι Στρατηγικές της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την Βιώσιμη Ανάπτυξη

Η Ευρωπαϊκή Ένωση απ' την ίδρυση της έως σήμερα 2020 έθεσε σαν στόχους την λειτουργία της ενιαίας Ευρώπης για την αντιμετώπιση της σύγκλισης των περιφερειακών ανισοτήτων, την μείωση των κοινωνικών και οικονομικών ζητημάτων μεταξύ των κρατών-μελών της, την ενίσχυση της ενιαίας αλλά ανταγωνιστικής ευρωπαϊκής αγοράς, του διεθνούς εμπορίου και των διαρθρωτικών μεταβολών και μεταρρυθμίσεων που επιβάλλει ώστε να εφαρμόζουν τα κράτη-μέλη της. Η συμφωνία προϋποθέτει την «Νέα Πολιτική Οικονομικής, Κοινωνικής και Εδαφικής Συνοχής» για κάθε μεταβατική περίοδο που υπογράφηκε απ' τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. και εκφράστηκε με την Ενιαία Ευρωπαϊκή Πράξη το 1986, η οποία έθετε τις βάσεις για την άρση των εμποδίων, την μετακίνηση των κεφαλαίων, επιχειρήσεων και των εργαζομένων προκειμένου να δημιουργηθεί το 1992 ο Ενιαίος Ευρωπαϊκός Χώρος δηλαδή η Ενιαία Αγορά. Οι κυριότεροι θεσμοί της Ε.Ε. είναι: 1) Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή η οποία αξιολογεί τα κράτη-μέλη που χρηματοδοτούνται απ' τα πέντε (5) διαρθρωτικά ευρωπαϊκά ταμεία της, το Ε.Τ.Π.Α., το Ε.Κ.Τ., το Ταμείο Συνοχής, το Ε.Γ.Τ.Α.Α., το Ε.Τ.Θ.Α., 2) Το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο το οποίο ως θεσμικό όργανο προτείνει, αποφασίζει την χρηματοδότηση και 3) Το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο το οποίο εγκρίνει τις χρηματοδοτήσεις των κρατών-μελών της Ε.Ε. Τα κυριότερα περιφερειακά προγράμματα είναι:

- ✓ Τα Μ.Ο.Π. (Μεσογειακά Ολοκληρωμένα Προγράμματα)
- ✓ Τα Κ.Π.Σ. (Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης)
- ✓ Το Ε.Σ.Π.Α. (Εθνικό Στρατηγικό Πλαίσιο Αναφοράς) 2007-2013
- ✓ Το Ε.Σ.Π.Α. (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) 2014-2020

Για το 1^ο Κ.Π.Σ. Περίοδος 1989-1993 οι στόχοι προτεραιότητας ήταν:

- Ανάπτυξη και προσαρμογή των καθυστερημένων περιφερειών
- Ανασυγκρότηση των βιομηχανικών περιφερειών

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

- Αντιμετώπιση της μακροχρόνιας ανεργίας
- Επαγγελματική Ενσωμάτωση Νέων
- Ενίσχυση της προσαρμογής των περιφερειών με έμφαση τον γεωργικό κλάδο
- Ανάπτυξη του Αγροτικού Χώρου

Για το 2^ο Κ.Π.Σ. Περίοδος 1994-1999 οι στόχοι προτεραιότητας ήταν:

- Ανάπτυξη και διαρθρωτική προσαρμογή των καθυστερημένων περιφερειών
- Ανασυγκρότηση των βιομηχανικών περιφερειών
- Καταπολέμηση της μακροχρόνιας ανεργίας, προώθηση της ισότητας των ευκαιριών ανδρών-γυναικών
- Προσαρμογή των εργαζομένων στις βιομηχανικές μεταβολές
- Προσαρμογή των γεωργικών διαρθρώσεων
- Ανάπτυξη των ευαίσθητων αγροτικών περιοχών
- Ανάπτυξη των αραιοκατοικημένων περιοχών

Για το 3^ο Κ.Π.Σ. Περίοδος 2000-2006 οι στόχοι προτεραιότητας ήταν:

- ✓ Ανάπτυξη και προσαρμογή των αναπτυξιακά καθυστερημένων περιφερειών
- ✓ Οικονομική και Κοινωνική ανασυγκρότηση των περιοχών που αντιμετωπίζουν δυσκολίες
- ✓ Προσαρμογή των πολιτικών και των πολιτικών και των συστημάτων εκπαίδευσης και απασχόλησης.

Το πρώτο Ε.Σ.Π.Α. Περίοδος 2007-2013. Περιλαμβάνει τους στόχους-άξονες προτεραιότητας:

- Σύγκλιση
- Περιφερειακή Ανταγωνιστικότητα και Απασχόληση
- Ευρωπαϊκή Εδαφική Συνεργασία

(Ψυχάρης και Πετράκος, 2016)

Σύμφωνα με τις αποφάσεις του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (2013), οι ενισχύσεις και οι χρηματοδοτήσεις για την κατανομή των πόρων της Ε.Ε. αυξάνονται για τις περιφέρειες της Ε.Ε. οι οποίες κατηγοριοποιούνται σε: 1) λιγότερο αναπτυγμένες

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

(πρώην σύγκλισης), με κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. <75% του μέσου όρου της Ε.Ε.-27, 2) περιφέρειες Μετάβασης (πρώην σταδιακής εισόδου-εξόδου με κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. (Gross Domestic Product per capital)-G.D.P.per cap. μεταξύ 75%<, ≥90% του μέσου όρου της Ε.Ε.-27 και περιφέρειες περισσότερο Αναπτυγμένες (πρώην ανταγωνιστικότητας με κατά κεφαλήν Α.Ε.Π. (G.D.P.per cap.), μεγαλύτερες από 90% του μέσου όρου της Ε.Ε.-27<. Η Νέα Πολιτική Οικονομικής, Κοινωνικής και Εδαφικής Συνοχής 2014-2020 (Εταιρικό Σύμφωνο για το Πλαίσιο Ανάπτυξης) περιλαμβάνει την αύξηση των αξόνων προτεραιότητας και κάθε στόχος χρηματοδοτείται απ' τα εκάστοτε ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, οι οποίοι στόχοι είναι:

1. Έρευνα, τεχνολογική ανάπτυξη και καινοτομία
2. Τεχνολογίες της πληροφορίας και των επικοινωνιών (Τ.Π.Ε.)
3. Ανταγωνιστικότητα Μικρομεσαίων Επιχειρήσεων (Μ.Μ.Ε.)
4. Μετάβαση προς μία οικονομία με μειωμένη χρήση άνθρακα
5. Προσαρμογή στην κλιματική αλλαγή καθώς επίσης στην πρόληψη και διαχείριση κινδύνων.
6. Προστασία του Περιβάλλοντος και αποτελεσματική διαχείριση πόρων
7. Βιώσιμες Μεταφορές και άρση των προβλημάτων σε βασικές υποδομές δικτύων
8. Απασχόληση και υποστήριξη της κινητικότητας του εργατικού δυναμικού
9. Κοινωνική Ένταξη και καταπολέμηση της φτώχειας
10. Εκπαίδευση, απόκτηση δεξιοτήτων και δια βίου μάθηση
11. Ενίσχυση θεσμικής ικανότητας και αποτελεσματική δημόσια διοίκηση

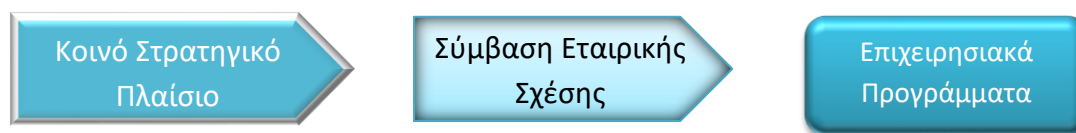
Οι στόχοι δεν έχουν την ίδια βαρύτητα και η Ευρωπαϊκή Επιτροπή δίνει ιδιαίτερη έμφαση να εφαρμόζουν στις πολιτικές τους τα κράτη-μέλη τους στόχους της γνώσης και της καινοτομίας, των Τ.Π.Ε. της επιχειρηματικότητας, στην μείωση των εκπομπών διοξειδίου του άνθρακα και στην κοινωνική ένταξη και στην καταπολέμηση της φτώχειας. Οι επτά (7) πρώτοι άξονες προτεραιότητας χρηματοδοτούνται απ' το Ε.Τ.Π.Α. και το Ταμείο Συνοχής, οι στόχοι 8, 9, 10 χρηματοδοτούνται απ' το Ε.Κ.Τ. Αξίζει να αναφερθεί ότι τα χρηματοδοτικά προγράμματα απ' τα διαρθρωτικά ταμεία που υλοποιούνται μέσω της συγχρηματοδότησης της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων (ΕτΕΠ) για έργα υποδομών όπως το οδικό δίκτυο, τις μεταφορές, τις εκπαιδευτικές υποδομές, την

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

βελτίωση του περιβάλλοντος, λειτουργούν συμπληρωματικές χρηματοδοτήσεις των εθνικών πόρων των κρατών-μελών και όχι αποκλειστικών πόρων μόνο της Ε.Ε.. Επίσης στο άρθρο 21, της πρότασης της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, η Επιτροπή δημιουργεί στενή σύνδεση των χρηματοδοτήσεων απ' τα διαρθρωτικά ταμεία με την δημοσιονομική και μακροοικονομική εφαρμογή των κρατών-μελών. Σύμφωνα με την πρόταση αυτή έχει δικαίωμα η Επιτροπή να ζητήσει απ' το κράτος-μέλος υπερβολικό έλλειμμα ή χρέος⁴, να τροποποιήσουν την Σύμβαση της Εταιρικής Σχέσης όταν υπόκεινται στον Ευρωπαϊκό Μηχανισμό Σταθερότητας (EFSF). (Αυδίκος και Κουρτέσης, 2013).

Η εφαρμογή της πολιτικής συνοχής στοχεύει στο Κοινό Στρατηγικό Πλαίσιο, στην Σύμβαση Εταιρικής Σχέσης και τα Επιχειρησιακά Προγράμματα. Το ακόλουθο σχήμα αποτυπώνει τον ανωτέρω στόχο:

ΣΧΗΜΑ 2.1

Συγκεκριμένα:

Βαρύτητα στα αποτελέσματα:

- Κοινοί δείκτες για τα επιμέρους προγράμματα, υποβολή εκθέσεων, παρακολούθηση και αξιολόγηση

Πλαίσιο απόδοσης για όλα τα προγράμματα

- Σαφείς, μετρήσιμοι στόχοι και ορόσημα

Αποθεματικό επίδοσης

- 5% εθνικών κατανομών (ανά κράτος μέλος, ταμείο και κατηγορία περιφέρειας)

Περισσότερο ολοκληρωμένες προσεγγίσεις

- Ένταξη και των Ταμείων της Ανάπτυξης της Υπαίθρου και της Αλιείας-Ναυτιλίας στο Σύμφωνο Συνεργασίας

⁴ Το ετήσιο έλλειμμα του κρατικού προϋπολογισμού δεν μπορεί να υπερβαίνει το 3% του Α.Ε.Π. ή το δημόσιο χρέος δεν μπορεί να υπερβαίνει το 60% του Α.Ε.Π. της χώρας.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

- Πολυταμειακά Επιχειρησιακά Προγράμματα (Ε.Π.), αλλά με περιορισμούς (προκαθορισμένα ποσοστά)

Επέκταση καινοτόμων χρηματοδοτικών εργαλείων

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή προτείνει εκτεταμένη χρήση εργαλείων Jessica και Jeremie. Ο στόχος είναι «η μόχλευση» πόρων από το χρηματοπιστωτικό σύστημα (ΕτΕΠ, Ευρωπαϊκό Ταμείο Επενδύσεων, ιδιωτικές τράπεζες) και η ανανέωση των εργαλείων για τις περιόδους πέραν της προγραμματικής. Ακολουθώς δίδεται ο πίνακας με τις επιδόσεις της Ελλάδας και των κρατών-μελών της Ε.Ε.-27 στον τομέα της καινοτομίας (η οποία καθορίζεται ως θεματικός-στόχος προτεραιότητας στο ΕΣΠΑ 2014-2020) η οποία συνδέεται με την επιχειρηματικότητα.

ΠΙΝΑΚΑΣ 2.1: Σύγκριση επιδόσεων Ελλάδας και Ε.Ε.-27 στον τομέα της καινοτομίας

Δείκτης	Ελλάδα	Ε.Ε.-27 κρατών-μελών
Αιτήσεις διπλωμάτων ευρεσιτεχνίας / ανά 1.000.000.000 Α.Ε.Π. (σε μονάδες αγοραστικής δύναμης)	0,42	3,90
Κεφάλαια επιχειρηματικών συμμετοχών (venture capitals) ως % ποσοστό του Α.Ε.Π.	0,004%	0,094%
Συμβολή των εξαγωγών προϊόντων μέσης & υψηλής τεχνολογίας στο εμπορικό ισοζύγιο	-5,69%	1,28%
Εξαγωγές υπηρεσιών έντασης της γνώσης (ως % ποσοστό των συνολικών εξαγωγών)	5,38%	45,14%
Απασχόληση σε δραστηριότητες έντασης γνώσης (ως % ποσοστό της συνολικής απασχόλησης)	11,3%	13,60%

Πηγή: Innovation Union Scoreboard 2013

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Παρατηρείται απ' τον ανωτέρω πίνακα μία αρνητική επίδοση στις «εξαγωγές υπηρεσιών έντασης της γνώσης (ως ποσοστό των συνολικών εξαγωγών) έναντι της Ε.Ε.-27. (Αυδίκος, 2011-2013)

Η Ευρωπαϊκή Ένωση υπό το πρίσμα των Συνθηκών, οι οποίες διέπουν την λειτουργία της, καθώς και για την επίτευξη των στόχων της ισόρροπης βιώσιμης ανάπτυξης και την προώθηση της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας και προόδου, εφήρμοσε τις στρατηγικές της με την υπογραφή Συνθηκών για την θέσπιση στόχων & αξόνων και την υλοποίηση τους από κοινού απ' τα κράτη-μέλη της. Ενδεικτικά αναφέρονται παρακάτω οι πιο σημαντικές Συνθήκες για την ανάπτυξη και την οικονομική και κοινωνική σύγκλιση:

- ❖ Η Συνθήκη του Μάαστριχτ (1993)
- ❖ Η Συνθήκη του Άμστερνταμ (1999), με την οποία αναδεικνύει την ισόρροπη βιώσιμη ανάπτυξη και της οικονομικής προόδου. Για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης, η προστασία του περιβάλλοντος αποτελεί το σπουδαιότερο κομμάτι της αναπτυξιακής διαδικασίας. Η υιοθέτηση για διαφύλαξη, προστασία, ανάδειξη και «παραγωγή» της ισόρροπης, αρμονικής και βιώσιμης αειφόρου ανάπτυξης, αποτελούσε προβληματισμούς και στόχους των Κοινοτικών Πολιτικών και Δράσεων, οι οποίες συνοδεύονταν από τις αποφάσεις της Συνόδου του Κάρντιφ (1998), η οποία έθεσε τις βάσεις της περιβαλλοντικής διάστασης στα πλαίσια των Τομεακών Πολιτικών της Ε.Ε.
- ❖ Η Σύνοδος του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου (Απρίλιος 2001) υιοθέτησε την Α' Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την αειφόρο ανάπτυξη και στους στόχους της περιλαμβάνονται η διαχείριση των φυσικών πόρων, η μείωση των ζημιών της βιοποικιλότητας.
- ❖ Η Συνθήκη της Ρώμης (2004), οποία περιλαμβάνει την προαγωγή της ειρήνης, των αξιών του σεβασμού της ανθρώπινης αξιοπρέπειας, της ελευθερίας, της Δημοκρατίας, του Κράτους Δικαίου και την ρητή δήλωση θα εργάζεται για την βιώσιμη αειφόρο ανάπτυξη, την σταθερότητα των τιμών, την ανταγωνιστικότητα της αγοράς με απώτερο στόχο την πλήρη απασχόληση και την κοινωνική πρόοδο, την βελτίωση της ποιότητας του περιβάλλοντος
- ❖ Η Συνθήκη της Λισσαβόνας (2007), ή «Μεταρρυθμιστική Συνθήκη» η οποία είναι & η σημαντικότερη της Ευρωπαϊκής Ένωσης, ενισχύει τον ρόλο του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην διαδικασία λήψης αποφάσεων της Ε.Ε.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

επεκτείνοντας την «διαδικασία της συναπόφασης⁵» μεταξύ του Συμβουλίου και του Κοινοβουλίου.

Υπό το καθεστώς των προαναφερθέντων ευρωπαϊκών στρατηγικών πολιτικών, το πρότυπο της βιώσιμης ανάπτυξης συμποσούνται σε ισότιμους και ισοσκελείς άξονες προτεραιοτήτων, την οικονομία, την κοινωνική συνοχή και το περιβάλλον. (Δεληθέου, 2016).

Ένα σημαντικό συμβουλευτικό θεσμικό όργανο που συμβάλλει με τις στρατηγικές και τις πολιτικές της για μία Ενιαία Ευρώπη και για την βιώσιμη αειφόρο ανάπτυξη παράλληλα με την οικονομική και κοινωνική συνοχή, είναι η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) με την ίδρυση της το 1994, όπου ουσιαστικά ο κύριος ρόλος της είναι συνέργεια και η διασύνδεση των τοπικών εθνικών αρχών (Δήμοι, Περιφέρειες κρατών-μελών) με το τοπικό επίπεδο της Ε.Ε. Κατ' όπιν συνεδρίασης της 12^{ης} Οκτωβρίου 2015⁶ με θέμα: *«Επανασύνδεση της Ευρώπης με του Πολίτες της. Καθιέρωση διαλόγου μεταξύ του Τοπικού Επιπέδου και το Επίπεδο της Ε.Ε., Στρατηγική Επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών»*, οι πολίτες της Ευρώπης αισθάνονται τον αντίκτυπο των πολιτικών της ΕΕ ολοένα πιο αισθητό στην καθημερινή τους ζωή. Υπό το πρίσμα αυτό, η επικοινωνία της ΕΕ πρέπει να αποσκοπεί στην αποκατάσταση της εμπιστοσύνης των πολιτών στην ΕΕ και οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές μπορούν να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στον συγκεκριμένο τομέα. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή των Περιφερειών (ΕτΠ) νομιμοποιείται να αναλάβει το μερίδιο ευθύνης που της αναλογεί όσον αφορά αυτό το έργο. Στο πλαίσιο αυτό, η ΕτΠ θα εκπονήσει μια νέα πενταετή στρατηγική επικοινωνίας, η οποία θα αντανακλά την προαναφερθείσα γνωμοδότηση και το ψήφισμα σχετικά με τις πολιτικές προτεραιότητες για την περίοδο 2015-2020, το οποίο εγκρίθηκε τον Ιούνιο του 2015. Το εν λόγω ψήφισμα προσδιόρισε πέντε βασικές προτεραιότητες:

⁵ Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι «το εκτελεστικό θεσμικό όργανο» της Ε.Ε.. Προτείνει επί των θεμάτων της Ε.Ε. και εκτελεί τις Πολιτικές της Ένωσης. Η Ευρωπαϊκή Οικονομική Κοινωνική Επιτροπή γνωμοδοτεί τις προτάσεις της Επιτροπής όπως το ίδιο πράττει και η ΕτΠ (γνωμοδότηση), ώστε να συναποφασίσουν για την έγκριση των προτάσεων της Επιτροπής το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο της Ε.Ε.

⁶ 163^η Συνεδρίαση του Προεδρείου της Ευρωπαϊκής Επιτροπής των Περιφερειών 12^{ης} Οκτωβρίου 2015

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

- Ένα νέο ξεκίνημα για την ευρωπαϊκή οικονομία: δημιουργία θέσεων εργασίας και βιώσιμης ανάπτυξης στους δήμους και τις περιφέρειες με σκοπό τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών
- Εδαφική διάσταση της νομοθεσίας της ΕΕ: εξυπηρέτηση του συμφέροντος των πολιτών, ανεξάρτητα από τον τόπο κατοικίας και εργασίας τους
- Απλούστερη, πιο συνδεδεμένη Ευρώπη: επανασύνδεση πολιτών και επιχειρήσεων στο τοπικό και το περιφερειακό επίπεδο
- Σταθερότητα και συνεργασία εντός κι εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης: στήριξη των γειτονικών μας χωρών στην πορεία τους προς τις ευρωπαϊκές αξίες
- Η Ευρώπη των πολιτών είναι η Ευρώπη του μέλλοντος: ενίσχυση μακρόπνοων εταιρικών σχέσεων μεταξύ της Ευρωπαϊκής Ένωσης και των λαών της.

Αυτές οι πέντε προτεραιότητες θα ληφθούν υπόψη στην νέα στρατηγική επικοινωνίας. Επιπλέον, η έννοια της «επανασύνδεσης με τους πολίτες» σημαίνει επίσης, ότι δίδεται στους πολίτες το δικαίωμα να έχουν άποψη σχετικά με πολλούς τομείς πολιτικής που επηρεάζονται από την ΕΕ. Για να επιτευχθεί αυτό, η νέα στρατηγική επικοινωνίας πρέπει να βασίζεται στη συμμετοχική δημοκρατία και σε μια πολύ-επίπεδη προσέγγιση διακυβέρνησης. Η ΕτΠ μπορεί να προσκομίσει προστιθέμενη αξία μέσω δραστηριοτήτων επικοινωνίας που θα εστιάζουν στις δύο κύριες ομάδες κοινού στις οποίες απευθύνεται: αφενός, στις περιφερειακές και τις τοπικές αρχές και αφετέρου, στα όργανα της ΕΕ. Για την επικοινωνία της με τους πολίτες, η ΕτΠ θα βασιστεί στα μέλη της και στους τοπικούς και τους περιφερειακούς φορείς, οι οποίοι ενεργούν ως πολλαπλασιαστές και σύνδεσμοι.

Επιπλέον, η ΕτΠ θα κάνει χρήση των (υφιστάμενων και νέων) ρυθμίσεων που διέπουν τις σχέσεις της με τα άλλα θεσμικά όργανα της ΕΕ, π.χ. συνεργαζόμενη με τις υπηρεσίες επικοινωνίας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της Ε.Ε.

- Οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές περιλαμβάνουν τόσο πολιτικούς εκπροσώπους και επικεφαλείς τοπικών και περιφερειακών δημοσίων διοικήσεων, όσο και εκπροσώπους τοπικών ενώσεων και δικτύων. Αποτελούν τους συνδέσμους αμφίδρομης επικοινωνίας με τα 500 εκατομμύρια πολίτες και αφενός μεν, εκπροσωπούν τις ανάγκες και τις προσδοκίες τους —όπως αυτές γίνονται αισθητές σε τοπική κλίμακα— στο επίπεδο της ΕΕ, αφετέρου δε, διοχετεύουν την ενημέρωση σχετικά με την ΕΕ στο τοπικό επίπεδο.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

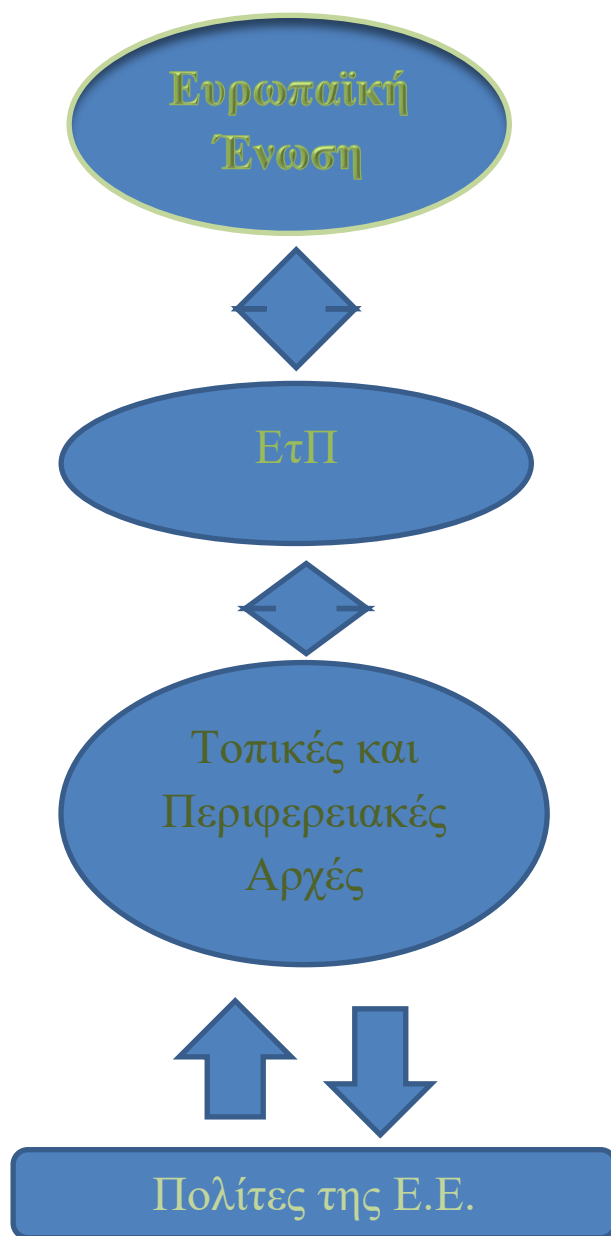
- Τα όργανα της ΕΕ αποτελούν εξίσου σημαντικούς στόχους του συμβουλευτικού έργου της ΕτΠ που συνίσταται στην έκδοση γνωμοδοτήσεων και ψηφισμάτων. Στην προκειμένη περίπτωση, δίδεται προτεραιότητα στα μέλη του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, του Συμβουλίου, καθώς και των ομάδων εργασίας, όπως και στους συμμετέχοντες σε συνεδριάσεις που σχετίζονται με τους τομείς καίριας σημασίας της ΕτΠ.

Επανασύνδεση της Ευρώπης με τους πολίτες της:

Καθιέρωση ενός διαλόγου μεταξύ του τοπικού επιπέδου και του επιπέδου της Ε.Ε.

Το ακόλουθο διάγραμμα αποτυπώνει τα ανωτέρω:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.1: Επανασύνδεση της Ευρώπης με τους πολίτες της

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Πηγή: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-committee-regions_el

Γενικότερα, η ΕτΠ ενθαρρύνει την συμμετοχή σε όλα τα επίπεδα, απ' τις περιφερειακές και τοπικές αρχές έως τους πολίτες. Περιφερειακές και Τοπικές αρχές Μ.Κ.Ο., Επιχειρήσεις, Πανεπιστημιακά Ιδρύματα, Ερευνητικά Ινστιτούτα μπορούν να συμμετέχουν σε διαδικτυακές έρευνες, διαβουλεύσεις, εκδηλώσεις και να συνεργάζονται μεταξύ τους. Η ΕτΠ έχει συγκροτήσει διάφορα δίκτυα για να δώσει την δυνατότητα να ανταλλάσουν καλές πρακτικές, απόψεις, να λαμβάνουν αποφάσεις από κοινού και να συνεργάζονται, ώστε να συμβάλλουν στο διάλογο της Ευρωπαϊκής Ένωσης για διάφορα θέματα όπως η απασχόληση, η ανεργία, η εκπαίδευση, η ανάπτυξη, η διασυνοριακή συνεργασία. (Δεληθέου, 2016).

Μία απ' τις μακροπρόθεσμες στρατηγικές πολιτικές για την ατζέντα «Ευρώπη 2030» είναι και ο στόχος της βιώσιμης αειφόρου ανάπτυξης όπου οι τοπικές, περιφερειακές και εθνικές αρχές οφείλουν να εντάσσουν στους στρατηγικούς τους σχεδιασμούς για την ανάπτυξη σύμφωνα με την πολιτική οικονομικής και κοινωνικής συνοχής της Ε.Ε.

Ακολούθως δίδεται ο δείκτης της πολιτικής της Ε.Ε.-28 σε σύγκριση με την Ελλάδα για τον στόχο απασχόληση/εργασία και την οικονομική ανάπτυξη όπου οι άνθρωποι πόροι αποτελούν σημαντικό εργαλείο για την οικονομική ανάπτυξη, απ' το 2008-2018 (ως έτος βάσης την έναρξη της περιόδου οικονομικής και κοινωνικής κρίσης) σε πίνακα και σε διάγραμμα.

**ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**

**ΠΙΝΑΚΑΣ 2.2 : Συγκριτική Αποτύπωση Ελλάδας-Ε.Ε.-28⁷ στον στόχο της Ε.Ε.
για την
απασχόληση
και την οικονομική ανάπτυξη**

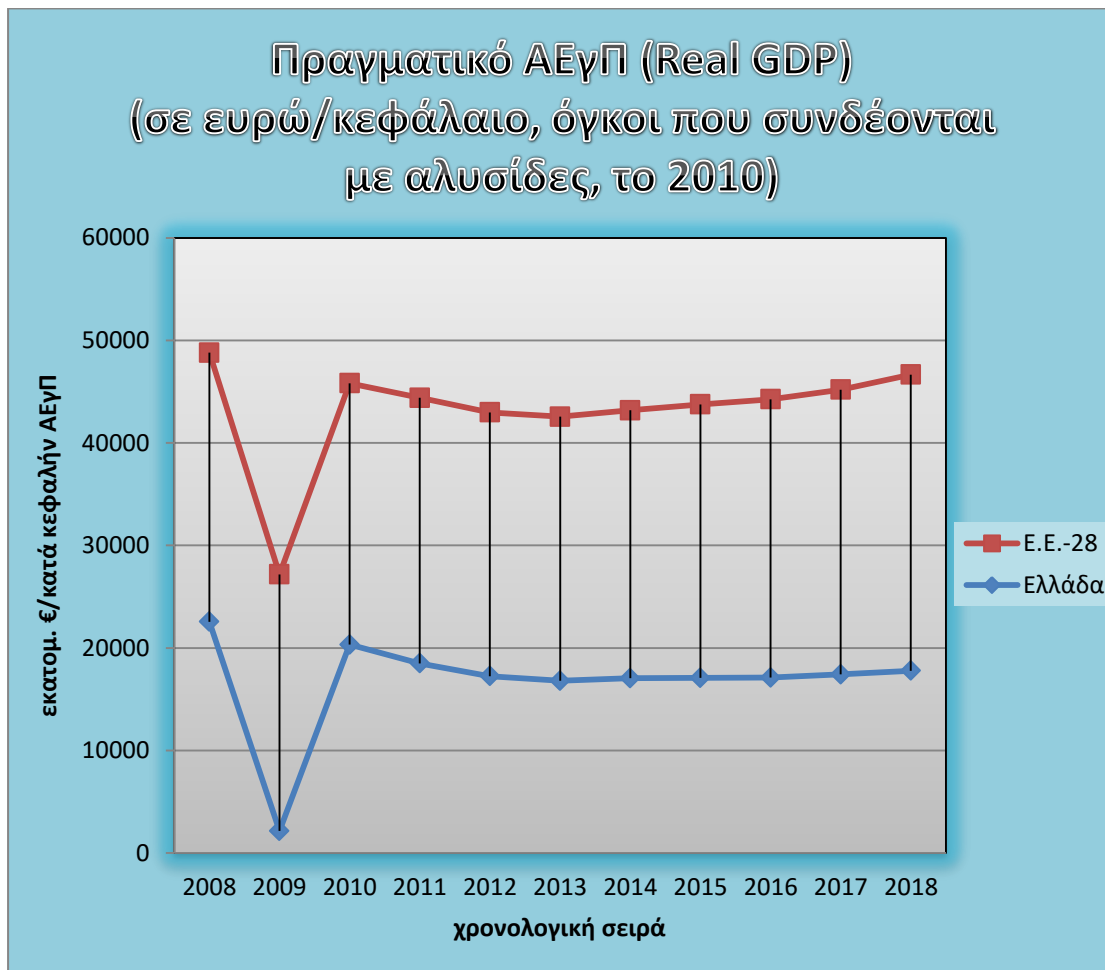
ΑΕγΠ σε εκατομ.€/κατά κεφαλήν (Real GDP)		
Χρονολογική Σειρά/Ετη	Ελλάδα	Ε.Ε.-28
2008	22560	26240
2009	2153	25020
2010	20320	25500
2011	18500	25900
2012	17240	25730
2013	16800	25750
2014	17040	26140
2015	17080	26680
2016	17110	27140
2017	17410	27780
2018	17780	28880

Πηγή: www.ec.europa.eu/eurostat.gr

⁷ Στον παρόντα στατιστικό δείκτη αναφέρονται τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. συμπεριλαμβανομένου και του Ηνωμένου Βασιλείου, καθ' ότι τα στοιχεία εξήχθησαν έως το 2018. Το Ηνωμένο Βασίλειο δεν λογίζεται στην Ευρωζώνη από 1^η Φεβρουαρίου 2020.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.2 : Συγκριτική Αποτύπωση Ελλάδας-Ε.Ε.-28/Στόχος Ε.Ε. για την απασχόληση/εργασία και την οικονομική ανάπτυξη

Πηγή: www.ec.europa.eu/eurostat.gr

2.1.2 Οι Στρατηγικές της Περιφερειακής και της Εθνικής Πολιτικής μέσω των Προγραμμάτων για την Τοπική Ανάπτυξη

Όπως προαναφέρθηκε η πολιτική της Ευρωπαϊκής Ένωσης για την οικονομική και κοινωνική συνοχή είναι αυτή που επιτρέπει και επιβάλλει να εφαρμόζουν τα κράτη-μέλη της Ε.Ε. τις δικές τους στρατηγικές αναπτυξιακές πολιτικές για την μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων, την μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας, την ανταγωνιστικότητα της χώρας στο διεθνές περιβάλλον και κατ' επέκταση στην οικονομική ανάπτυξη. Η Περιφερειακή Πολιτική και οι στόχοι της που εναρμονίζονται με τις πολιτικές της Ε.Ε., αφορούν στην μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων εντός της επικράτειας και στην τοπική ανάπτυξη. Αυτή η πολιτική

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά της χώρας και των υπό συζήτηση περιφερειών καθώς και από τον εντοπισμό του περιφερειακού προβλήματος. Για να επέλθει η περιφερειακή ανάπτυξη⁸, αρχικά θα πρέπει να επέλθει ανάπτυξη «εκ της βάσης», δηλαδή απ' την ενδογενή ανάπτυξη (τους Δήμους, τις Κοινότητες), στην συνέχεια να επεκταθεί στην Πολική Ανάπτυξη (Μητροπολιτικά Κέντρα, Μεγάλα Αστικά Κέντρα) και να καταλήξει στην Περιφερειακή Ανάπτυξη. Μερικοί απ' τους στόχους που καλείται να αντιμετωπίσει η Περιφερειακή Πολιτική είναι:

Οικονομικοί Στόχοι

1. Μείωση των περιφερειακών ανισορροπιών στα ποσοστά ανεργίας
2. Διασφάλιση της βέλτιστης κατανομής των παραγωγικών πόρων μεταξύ τομέων και κλάδων της οικονομίας.
3. Μείωση των πληθυσμιακών πιέσεων σε ήδη κορεσμένες περιοχές
4. Μείωση του βαθμού υποαπασχόλησης των εθνικών παραγωγικών πόρων.
5. Δίκαιη κατανομή του εισοδήματος.

Περιβαλλοντικοί Στόχοι

1. Καλύτερη ισορροπία μεταξύ του πληθυσμού και του περιβάλλοντος
2. Διαγενεαλογική ισορροπία στις ευκαιρίες αξιοποίησης των περιβαλλοντικών πόρων
3. Αξιοποίηση μεθόδων ανάπτυξης φιλικών προς το περιβάλλον

Κοινωνικοί Στόχοι

1. Προστασία χωρικά προσδιορισμένων πολιτισμικών χαρακτηριστικών
2. Βελτίωση της κοινωνικής συνοχής.

Πολιτικοί Στόχοι

1. Εθνική ενότητα και ασφάλεια
2. Πολιτική Σταθερότητα

(Ψυχάρης και Πετράκος, 2016)

Ο στρατηγικός προγραμματισμός που επιλέγεται απ' την εκάστοτε εθνική πολιτική υλοποιείται μέσω διαφόρων ειδών προγραμμάτων ανάπτυξης με κριτήρια την

⁸ Οι Δήμοι, οι Κοινότητες & τα Μητροπολιτικά Κέντρα περιλαμβάνονται γεωγραφικά στην εκάστοτε Περιφέρεια.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

γεωγραφική εμβέλεια μίας περιφέρειας ή ενός νομού, τον χρονικό προγραμματισμό, τον κεντρικό ή αποκεντρωμένο προγραμματισμό ή ακόμα ως προς την έκταση των οικονομικών δραστηριοτήτων που καλύπτει ο προγραμματισμός.

Για τον προσδιορισμό των αρμοδιοτήτων των Ο.Τ.Α. Α' , Β' βαθμού προσδιορίζεται βάσει Συνταγματικής επιταγής, το επίπεδο της Δημόσιας Διοίκησης με κατεύθυνση την πολύ-επίπεδη διακυβέρνηση και τον Δημοκρατικό Προγραμματισμό, όπου ο εν λόγω προγραμματισμός διασφαλίζει την συνοχή των πολιτικών της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης στο πλαίσιο της εθνικής αναπτυξιακής πολιτικής (ΙΤΑ, 2016).

Τα αναπτυξιακά προγράμματα αντίστοιχα αφορούν: 1) Τον εθνικό χώρο, 2) Τις Περιφέρειες, 3) Τους Δήμους. Ονομάζονται: Εθνικό Αναπτυξιακό Πρόγραμμα, Περιφερειακά Αναπτυξιακά Προγράμματα, Νομαρχιακά Αναπτυξιακά Προγράμματα⁹ και Τοπικά Αναπτυξιακά Προγράμματα, ενώ προγράμματα που δεν υπάγονται στις ανωτέρω κατηγορίες ονομάζονται ειδικά αναπτυξιακά προγράμματα. Κάθε αναπτυξιακό πρόγραμμα συνοδεύεται από το αντίστοιχο χρηματοδοτικό πρόγραμμα, οι πόροι των οποίων προέρχονται κυρίως από πιστώσεις του Π.Δ.Ε. από πιστώσεις φορέων δημοσίου τομέα και από ιδίους πόρους των φορέων της Αυτοδιοίκησης. (Αθανασόπουλος, 2007).

Η Εθνική Αναπτυξιακή Στρατηγική οφείλει να συμβαδίζει με τις αναπτυξιακές πολιτικές της Ε.Ε. και θέτει κατευθύνσεις σε συγκεκριμένους τομείς της οικονομίας όπως:

- Αύξηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων και των αγορών
- Αύξηση του ανθρώπινου δυναμικού
- Βιώσιμες θέσεις απασχόλησης (νέες θέσεις εργασίας)
- Καινοτομία
- Αειφορία
- Παραγωγική ανασυγκρότηση της χώρας
- Κοινωνική συνοχή
- Υποδομές
- Διαχείριση και Προστασία του Περιβάλλοντος
- Βελτίωση της ικανότητας της Δημόσιας Διοίκησης

⁹ Με τον Ν. 2218/1994 ιδρύεται η Νομαρχιακή Αυτοδιοίκηση, ενώ με το Ν. 2240/1994 «Συμπλήρωση Διατάξεων για την νομαρχιακή αυτοδιοίκηση και άλλες διατάξεις», θεσμοθετήθηκε η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση ως Ο.Τ.Α. Β' βαθμού. Αργότερα με τον Ν. 3852/2010 καταργείται η νομαρχιακή αυτοδιοίκηση για να αντικατασταθεί απ' την περιφέρεια ως Ο.Τ.Α. Β' βαθμού.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Στα πλαίσια της χωρικής συνοχής, η εθνική πολιτική ασκείται/διαμορφώνεται απ' τα τοπικά αναπτυξιακά προγράμματα (στα πρότυπα των δράσεων leader), τα οποία προωθούνται απ' την τοπική κοινωνία, επικεντρώνονται σε μία περιοχή (υπό-περιφέρεια) και μπορούν να συγχρηματοδοτηθούν από όλα τα ταμεία. Αναδεικνύεται ο ρόλος των τοπικών φορέων (ΜΚΟ, ιδιωτικές επιχειρήσεις) μέσω της υποχρεωτικής συμμετοχής άνω του 50%. Συγκεκριμένα:

1. Διάθεση τουλάχιστον 5% των πόρων του ΕΣΠΑ για δράσεις βιώσιμης αστικής ανάπτυξης.
2. Δημιουργία πλατφόρμας αστικής ανάπτυξης
3. Ευρωπαϊκή πρωτοβουλία για «καινοτόμες δράσεις» στο πλαίσιο της βιώσιμης αστικής ανάπτυξης με ανώτερο ποσοστό 0,2% του ΕΣΠΑ
4. Διαμόρφωση ολοκληρωμένων χωρικών επενδύσεων

Επιπροσθέτως, οι θεματικοί άξονες που αφορούν στην εφαρμογή των τοπικών αναπτυξιακών πρωτοβουλιών απ' τις τοπικές κοινότητες είναι: 1) Η προώθηση της απασχόλησης και της εργασίας, 2) Η προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας, 3) Προστασία του περιβάλλοντος, 4) Βελτίωση της ανταγωνιστικότητας των ΜΜΕ που διαδραματίζουν σπουδαίο ρόλο στην τοπική ανάπτυξη. (Αυδίκος, 2013)

Τα εργαλεία ανάπτυξης υποστηρίζονται απ' τους αναπτυξιακούς νόμους που περιλαμβάνουν αναπτυξιακά κίνητρα προκειμένου οι επιχειρήσεις να προβούν σε ιδιωτικές και δημόσιες επενδύσεις. Οι στόχοι των αναπτυξιακών κινήτρων είναι η μείωση του αρχικού κόστους επένδυσης σε επιλεγμένες περιφέρειες και η προσέλκυση κεφαλαίων. Ενισχύουν τις ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις, οι οποίες με την σειρά τους σκοπεύουν να δημιουργήσουν νέο πάγιο κεφάλαιο (νέος μηχανολογικός εξοπλισμός) και να μετατρέψουν τα κεφάλαια τους σε κεφαλαιουχικά παραγωγικά μέσα. Όσον αφορά τις δημόσιες επενδύσεις που είναι όλες οι πάγιες και άυλες επενδυτικές δραστηριότητες του Δημοσίου αυτές υλοποιούνται από την Βουλή τα Υπουργεία, τις Περιφέρειες, στο πλαίσιο της στρατηγικής αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας μας και στοχεύουν στην δίκαιη αναδιανομή τους εθνικού εισοδήματος (Α.Ε.Π.), από τις Ανώνυμες Εταιρείες και άλλους δημόσιους φορείς. Το Πρόγραμμα Δημοσίων Επενδύσεων είναι το βασικότερο μέσο άσκησης αναπτυξιακής πολιτικής της χώρας και σε αυτό υπάγονται οι Δημόσιες Επενδύσεις απ' όπου και χρηματοδοτούνται (ΠΔΕ) κατά το μεγαλύτερο μέρος τους και αφορούν σε τομείς

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

όπως κατασκευές, επεκτάσεις μεγάλων έργων, έρευνες, καινοτομίες. Τα αναπτυξιακά κίνητρα χρησιμοποιούνται για να περιορίσουν τους εξωτερικούς παράγοντες εκείνους που έχουν αρνητική επίπτωση στην πρωτοβουλία των επιχειρήσεων να επενδύσουν είτε για λόγους έλλειψης κεφαλαίων, είτε λόγω ανεπάρκειας υποδομών, είτε λόγω έλλειψης ανθρώπινου δυναμικού. Τα κυριότερα κίνητρα κατηγοριοποιούνται στα εξής: 1) Μακρό-κίνητρα που αφορούν προνόμια, 2) Μικρό-κίνητρα όπως απαλλαγές φόρων επί των μικτών κερδών των επιχειρήσεων, 3) Κίνητρα για την προσέλκυση ξένων επενδύσεων, 4) Κίνητρα για την ώθηση των εξαγωγών, 5) Κίνητρα κινητικότητας του εργατικού δυναμικού όπως (bonus, κουπόνια, αύξηση μισθών), 6) Φορολογικά κίνητρα (χαμηλός συντελεστής φόρου εισοδήματος), 7) Χρηματοδοτικά Κίνητρα, όπως κάλυψη απ' το κράτος μέρος της ιδιωτικής επένδυσης με επιδοτήσεις ή επιχορηγήσεις. Ο Αναπτυξιακός Νόμος (πρόσφατος) Ν. 4399/2016 είναι ο σημαντικότερος νόμος που περιλαμβάνει ειδικά καθεστώτα ενισχύσεων παρέχοντας κίνητρα όπως: 1) Φορολογική Απαλλαγή, 2) Επιχορήγηση, 3) Επιδότηση Χρηματοδοτικής Μίσθωσης (leasing), 4) Επιδότηση κόστους δημιουργούμενης απασχόλησης (για νέες θέσεις εργασίας). Μεταξύ των αναφερόμενων ενισχύσεων περιλαμβάνεται και η χρηματοδότηση επιχειρηματικού κινδύνου μέσω του ταμείου συμμετοχών,¹⁰ με τα εξής είδη: 1) Ίδια κεφάλαια για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου άμεσα ή έμμεσα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις, 2) Δάνεια για την παροχή επενδύσεων χρηματοδότησης επιχειρηματικού κινδύνου άμεσα ή έμμεσα σε επιλέξιμες επιχειρήσεις. Επίσης ο ανωτέρω αναπτυξιακός νόμος¹¹ αναφέρεται στην έμφαση που δίνεται στα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά των επιχειρήσεων, των επενδυτικών σχεδίων, μέσω της χορήγησης αύξησης ποσοστού ενισχύσεων όπου αυτά είναι κυρίως, η εξωστρέφεια, οι εξαγωγές η καινοτομία, η αύξηση της απασχόλησης. Στις κατηγορίες των ειδικών ενισχύσεων εντάσσονται:

1. Οι εξωστρεφείς ΜΜΕ
2. Οι καινοτόμες ΜΜΕ
3. Ανεξάρτητες ΜΜΕ
4. Αύξηση απασχόλησης σε ΜΜΕ
5. Συνεταιρισμοί ή Κοινωνικές Συνεταιρικές Επιχειρήσεις του Ν. 4019/2011, Αγροτικές Εταιρικές Συμπράξεις του Ν. 4384/2016.

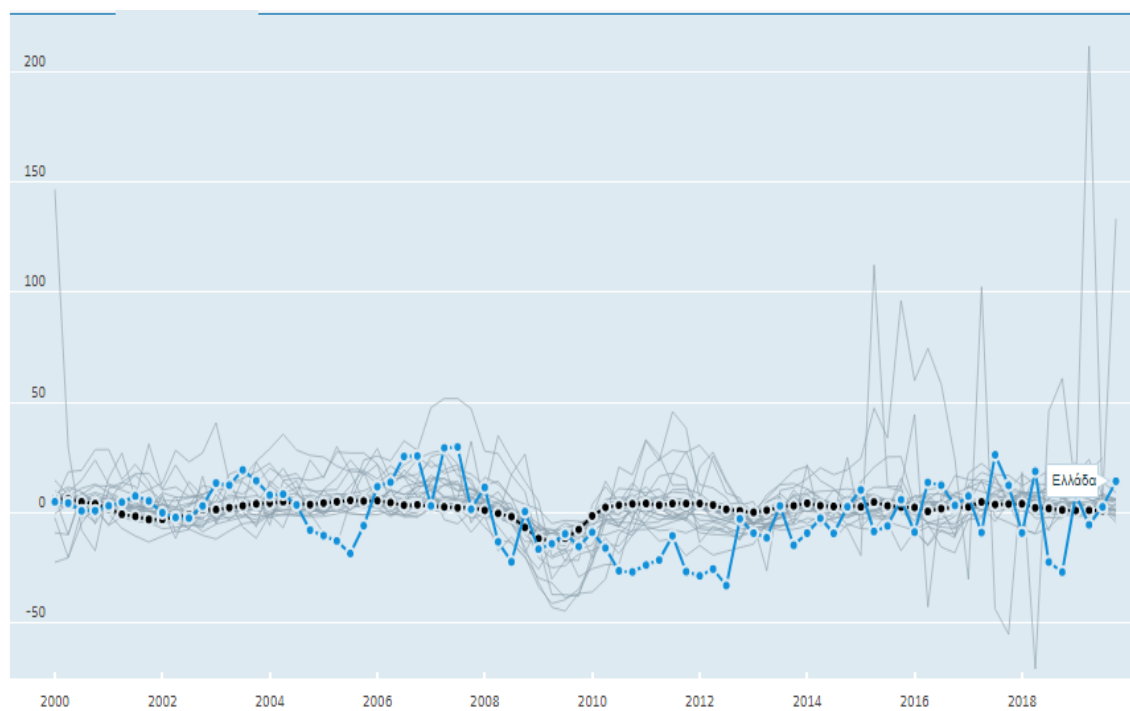
¹⁰ Γ.Α.Κ. άρθρο 21

¹¹ Ν. 4399/2016, άρθρο 12

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Το ακόλουθο διάγραμμα δίνει μία απεικόνιση του ετήσιου ρυθμού ανάπτυξης της Ελλάδας ως ποσοστό % του Α.Ε.Π., στο τομέα των επενδύσεων παγίου κεφαλαίου έναντι των κρατών-μελών της Ε.Ε.-28 απ' το 2000-2019. Η «μαύρη» καμπύλη αναφέρεται στο σύνολο του ΟΟΣΑ, η «γαλάζια» καμπύλη αναφέρεται στην θέση της Ελλάδας έναντι των χωρών-μελών της Ε.Ε.-28. Η «θολή» καμπύλη αναφέρεται στην πορεία των επενδύσεων των κρατών-μελών της Ε.Ε.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.3: Επενδύσεις στην Ελλάδα στο Ακαθάριστο Εισόδημα Παγίου Κεφαλαίου (Α.Ε.Π.Κ.) –Ε.Ε 27.

Πηγή: www.oecd.org.gr/data

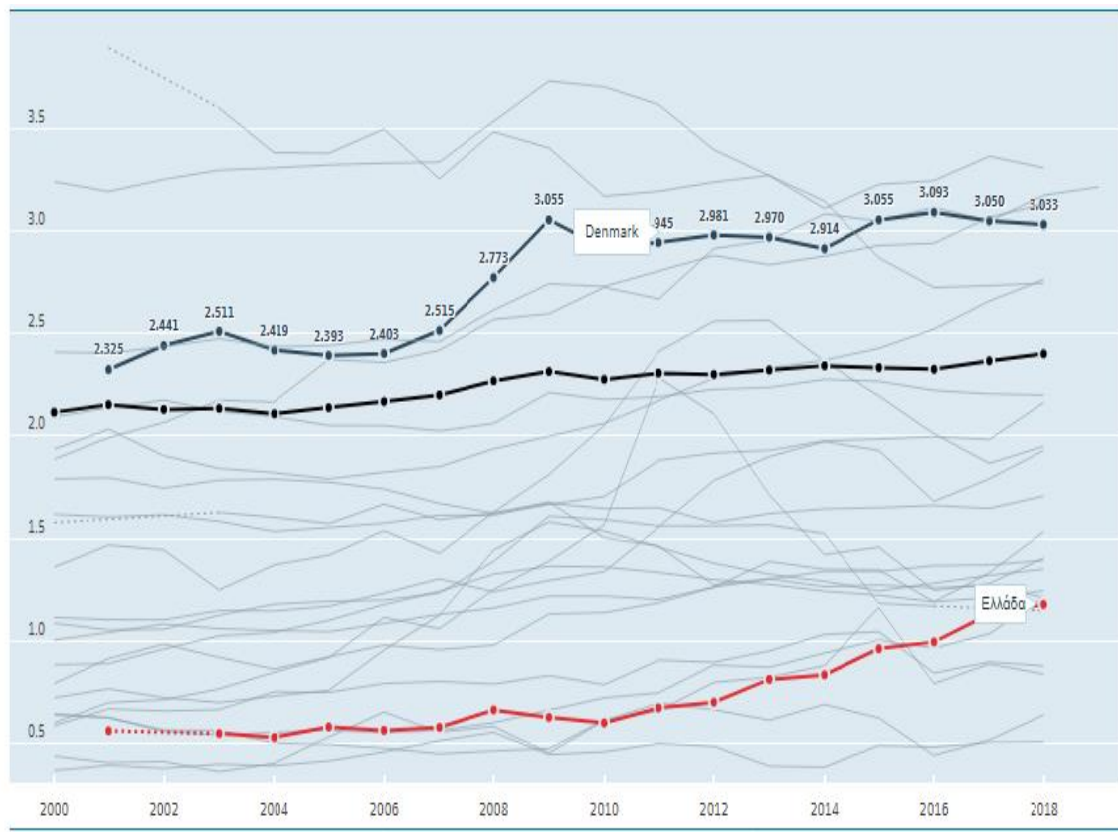
Ένα στατιστικό στοιχείο που δίδεται σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ στον τομέα της καινοτομίας στον κλάδο της Έρευνας & Ανάπτυξης που θεωρείται θεματικός-στόχος προτεραιότητας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και αποτελεί σημαντικό εργαλείο για την τοπική και εν γένει εθνική ανάπτυξη είναι ο ακόλουθος και αποτυπώνει την θέση της Ελλάδας έναντι των κρατών-μελών της Ε.Ε.-27 κατά την περίοδο 2000-2019.

Οι ακαθάριστες εγχώριες δαπάνες στην Ε & Α καθορίζονται ως οι συνολικές δαπάνες (τρέχουσες και κεφαλαιουχικές) για την Ε & Α που πραγματοποιούνται από όλες τις εταιρείες που εδρεύουν, τα ερευνητικά ιδρύματα, τα πανεπιστήμια και τα κρατικά εργαστήρια κλπ. σε μια χώρα. Περιλαμβάνει την Ε & Α που χρηματοδοτείται από το

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

εξωτερικό, αλλά αποκλείει τα εγχώρια κονδύλια για Ε & Α που εκτελούνται εκτός της εγχώριας οικονομίας. Ο δείκτης αυτός μετράται σε σταθερές τιμές USD χρησιμοποιώντας ως έτος βάσης 2010 και τις ισοτιμίες αγοραστικής δύναμης (ΣΔΙΤ), ως ποσοστό του ΑΕΠ.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 2.4: Ακαθάριστες Εγχώριες Δαπάνες για Έρευνα & Ανάπτυξη

Πηγή: www.oecd.org/data

2.1.3 Ευρωπαϊκή και Εθνική Κοινωνική Πολιτική στα πλαίσια επίτευξης της Ανάπτυξης

Στην έκθεση του ο Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (ΟΟΣΑ) αναφέρει ότι η αποτελεσματική κοινωνική πολιτική βοηθάει τα άτομα και τις οικογένειες τους να πετύχουν μία ποιοτικότερη ζωή. Οι πολιτικές που πρέπει να προσδιοριστούν είναι στον βαθμό που θα βοηθούν τα άτομα να κάνουν τις κοινωνίες και τις οικονομίες πιο αποτελεσματικές, διότι το ανθρώπινο κεφάλαιο είναι το σημαντικότερο. Οι τομείς πάνω στους οποίους εργάζεται ο ΟΟΣΑ αφορούν δράσεις πάνω στα θέματα:

1. Οικογένειες και παιδιά
2. Ισότητα των φύλων
3. Στέγαση
4. Κοινωνική Ένταξη
5. Ανισότητα
6. Εντατική Ανάπτυξη

Ένα παράδειγμα, που πρέπει να εξεταστεί είναι αυτό της μεσαίας τάξης. Απαιτείται απ' τις εκάστοτε Κυβερνήσεις να εκπονούν ένα ολοκληρωμένο σχέδιο δράσης για την χαμηλή μεσαία τάξη (χαμηλού επιπέδου εισοδήματος). Οι κυβερνήσεις πρέπει να βελτιώσουν την πρόσβαση σε δημόσιες υπηρεσίες υψηλής ποιότητας και να εξασφαλίσουν καλύτερη κάλυψη κοινωνικής προστασίας. Για την αντιμετώπιση των ζητημάτων σχετικά με το κόστος ζωής, οι πολιτικές θα πρέπει να ενθαρρύνουν την προσφορά οικονομικά προσιτών κατοικιών. Οι στοχοθετημένες επιδοτήσεις, η οικονομική στήριξη των δανείων και η φορολογική ελάφρυνση για τους αγοραστές κατοικιών θα βοηθούσαν στη μείωση των νοικοκυριών μέσου εισοδήματος. Σε χώρες με έντονα επίπεδα χρέους που σχετίζονται με τη στέγαση, η ελάφρυνση από τα στεγαστικά δάνεια θα βοηθήσει τα νοικοκυριά που έχουν υπερφορτωθεί να επιστρέψουν στην κανονική πορεία τους. Οι κυβερνητικές πολιτικές στην Ελλάδα κατά καιρούς εκπονούν σχέδια δράσης με σκοπό την ένταξη των κοινωνικά ευάλωτων, ευπαθών ομάδων, την ισότητα των φύλων και γενικότερα την μείωση των κοινωνικών ανισοτήτων. Η συνεργασία της Κυβέρνησης με τις ΜΚΟ, τις τοπικές κοινωνικές δομές και τους συλλόγους εθελοντισμού κρίνεται αποτελεσματική και σημαντική για την λειτουργία την κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης. Το νέο

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

θεσμικό πλαίσιο αναφέρεται στον τομέα παροχής κοινωνικής προστασίας. Σύμφωνα με το άρθρο 94 του Ν. 3852/2010, στο άρθρο 75, παρ. 1 του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων υπό τον τομέα ε' (Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης) παρατίθενται μερικές απ' τις αρμοδιότητες για τους Ο.Τ.Α. Α' βαθμού:

- Η τήρηση κανόνων υγιεινής των δημόσιων και ιδιωτικών σχολείων.
- Η οικονομική ενίσχυση αυτό-στεγαζόμενων, η μίσθωση ακινήτων, η ρύθμιση διαφορών θεμάτων κοινωνικής κατοικίας και η επιβολή κυρώσεων για παραβάσεις της οικείας νομοθεσίας.
- Η χορήγηση της Κάρτας Αναπηρίας, μετά από σχετική γνωμοδότηση της αρμόδιας Επιτροπής Πιστοποίησης Αναπηρίας.
- Η αναγνώριση δικαιούχων στεγαστικής συνδρομής.
- Η χορήγηση άδειας λειτουργίας ιδιωτικών επιχειρήσεων περίθαλψης ηλικιωμένων ή ατόμων, που πάσχουν ανίατα από κινητική αναπηρία.

Επίσης στον παρόντα νόμο 3852/2010, προβλέπεται πρόταση οργάνωσης της κοινωνικής υπηρεσίας στην Περιφέρεια. Οι αρμοδιότητες μεταξύ άλλων αφορούν:

- ✓ Κοινωνικό σχεδιασμό και προγραμματισμό της τοπικής κοινωνικής πολιτικής και τοπική κοινωνική διαβούλευση
- ✓ Δικτύωση των υφιστάμενων φορέων μεταξύ τους και με τις εμπλεκόμενες υπηρεσίες,
- ✓ Ενίσχυση του κοινωνικού προγραμματισμού στο υπερκείμενο αυτό-διοικητικό επίπεδο (Δευτεροβάθμιας Αυτοδιοίκησης)
- ✓ Ενίσχυση των πολιτικών κοινωνικής προστασίας σε επίπεδο Περιφέρειας, συνεργασία εθνικού και δια-κρατικού επιπέδου
- ✓ Οργάνωση της τοπικής Κοινωνικής Διαβούλευσης και κατάρτισης Τοπικών Σχεδίων Δράσης για την κοινωνική φροντίδα (απασχόληση, κοινωνική ένταξη, καταπολέμηση του αποκλεισμού)
- ✓ Συντονισμό, παρακολούθηση και αξιολόγηση της εφαρμογής των τοπικών πολιτικών κοινωνικής φροντίδας
- ✓ Οργανωτική και επιτελική αναβάθμιση των παρεμβάσεων των διαφορετικών φορέων άσκησης πολιτικών κοινωνικής φροντίδας για την κάλυψη του υπαρκτού συντονιστικού ελλείμματος και των επικαλύψεων
- ✓ Ενίσχυση των φορέων άσκησης πολιτικών κοινωνικής φροντίδας για δημιουργία στοχευμένων κοινωνικών υπηρεσιών

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

- ✓ Στήριξη της κοινωνικής ενσωμάτωσης (mainstreaming) σε όλες τις τοπικές πολιτικές κοινωνικής φροντίδας
- ✓ Δημιουργία ενός συνεκτικού Συστήματος Δεικτών για παρακολούθηση της αποτελεσματικότητας των πολιτικών κοινωνικής φροντίδας και ποσοτικοποιημένη αξιολόγηση.

Γενικότερα, το εθνικό νομοθετικό πλαίσιο «κινείται» σύμφωνα με την εθνική στρατηγική πολιτική που έχει χαραχθεί στο πλαίσιο του στόχου της κοινωνικής και οικονομικής συνοχής για την μεγιστοποίηση της κοινωνικής ευημερίας. Κάποια απ' τα προγράμματα της Ε.Ε. που χρηματοδοτούν¹² φορείς και τοπικές δομές είναι «το πρόγραμμα για την απασχόληση και την κοινωνική καινοτομία» (EaSI)¹³, το οποίο περιλαμβάνει το πρόγραμμα για την απασχόληση και την κοινωνική αλληλεγγύη, τις Ευρωπαϊκές Υπηρεσίες Απασχόλησης (EURES) και τον Μηχανισμό Μικρό-χρηματοδοτήσεων και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας. Μερικοί Φορείς που απορροφούνται απ' το πρόγραμμα:

- Εθνικές και Περιφερειακές και Τοπικές Αρχές
- Υπηρεσίες Απασχόλησης
- Κοινωνικοί Εταίροι
- Ιδρύματα Τριτοβάθμιας Εκπαίδευσης και τα Ερευνητικά Κέντρα

«Το πρόγραμμα για την κοινωνική αλληλεγγύη» (PROGRESS), το οποίο χωρίζεται σε πέντε τομείς δραστηριοτήτων: 1) Την απασχόληση, 2) Την Κοινωνική Αλληλεγγύη, 3) Κοινωνική Προστασία και ενσωμάτωση, 4) Ισότητα μεταξύ των φύλων.

«Το πρόγραμμα μικρό-χρηματοδοτήσεων και Κοινωνικής Επιχειρηματικότητας», το οποίο υποστηρίζει την σύσταση μικρό-πιστωτικών ιδρυμάτων με ανάπτυξη ικανοτήτων και προωθεί την ανάπτυξη αγοράς κοινωνικών επενδύσεων.

«Το πρόγραμμα COSME», το οποίο υποστηρίζει την επιχειρηματικότητα και τις ΜΜΕ, την δημιουργία clusters (ως τοπική δομή) και την βελτίωση των επιχειρηματικών συνθηκών.

«Το Ταμείο Ευρωπαϊκής Βοήθειας προς τους απόρους» που στηρίζει τις δράσεις των κρατών-μελών της Ε.Ε. για παροχή υλικής βοήθειας προς τους απόρους, ανέργους,

¹² Τα προγράμματα χρηματοδοτούνται απ' το διαρθρωτικό Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο της Ε.Ε. για τους θεματικούς στόχους της καταπολέμησης της φτώχειας και της ανεργίας, της κοινωνικής ένταξης, της εκπαίδευσης και δια βίου μάθησης και απασχόλησης.

¹³ <https://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=OJ:L:2013:347:0238:0252:EL:PDF>
(κανονισμός Ε.Ε. υπ' αριθ. 1296/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 11^{ης} Δεκεμβρίου 2013)

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

φτωχές κοινωνικές ομάδες και αφορούν αγαθά πρώτης ανάγκης, είδη ρουχισμού, είδη διατροφής και αυτή η παροχή πρέπει να συνοδεύεται από μέτρα κοινωνικής ένταξης των φτωχών. Στο πρόγραμμα αυτό μπορούν να ενταχθούν και να το αξιοποιήσουν οι περιφερειακές και οι τοπικές αρχές. (Δεληθόου, 2016)

Κεφάλαιο 3

3.1 Ο ρόλος των Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού και οι Τοπικές Δομές στην Τοπική Ανάπτυξη

3.1.1 Οι Καλές Πρακτικές των Ο.Τ.Α. για την Τοπική Ανάπτυξη

Σύμφωνα με τους διεθνείς οργανισμούς της Ευρωπαϊκής Ένωσης και κυρίως την Ευρωπαϊκή Επιτροπή (2006), τα κύρια χαρακτηριστικά μία «καλής πρακτικής» είναι:

- Η καινοτομία
- Η αποτελεσματικότητα
- Η βιωσιμότητα
- Η δυνατότητα αναπαραγωγής
- Η δυνατότητα μεταφοράς νέας γνώσης και αξιοποίησης σε διαφορετικά περιβάλλοντα από τους νέους χρήστες που επιθυμούν να την υιοθετήσουν.

Σύμφωνα με το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (2008), μία καλή πρακτική είναι και αποτελεσματική. Τα πιο δυνατά χαρακτηριστικά και αποτελούν τα κριτήρια αποφασιστικής σημασίας για την αναγνώριση μίας πρακτικής ως καλής είναι η καινοτομία και η δυνατότητα μεταφοράς. Κύριο στόχο των καλών πρακτικών αποτελεί η δυνατότητα τους να γίνουν «γνωστές» ως πρότυπα και να μεταφερθούν σε άλλους φορείς, ώστε να τις εφαρμόσουν οι ίδιοι με τη σειρά τους. Στην τοπική ανάπτυξη η ανάγκη για μεταφορά της τοπικής γνώσης από μία περιοχή σε μία άλλη θεωρείται απ' όλους τους φορείς χάραξης της πολιτικής ως κρίσιμης σημασίας για την εφαρμογή «συνταγών» επιτυχίας. Οι καλές πρακτικές τοπικής ανάπτυξης, αναφέρονται στην διάχυση, ή μεταφορά της γνώσης, ή στην ανταλλαγή επιτυχημένων πολιτικών/μεθόδων τοπικής ανάπτυξης απ' την μία περιοχή σε μία άλλη. Τα συστατικά των αποτελεσματικών πρακτικών τοπικής ανάπτυξης και μεταφοράς τους δίνεται στον ακόλουθο πίνακα.:

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

**ΠΙΝΑΚΑΣ 3.1: Συστατικά επιτυχημένων πρακτικών τοπικής ανάπτυξης και
μεταφοράς τους**

ΟΡΑΤΟΤΗΤΑ	ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΓΙΑ ΑΝΤΑΛΛΑΓΗ	ΜΕΤΑΦΟΡΑ
Χαμηλή	Αρχές Δράσης Φιλοσοφία Ιδέες	Χαμηλή
Μεσαία	Μέθοδοι Τεχνικές Τεχνογνωσία Επιχειρηματικοί Κανόνες	Χαμηλή
Υψηλή	Προγράμματα Θεσμοί Τρόπος Οργάνωσης Συμμετέχοντες/Προσωπικό	Χαμηλή

Πηγή: ΟΟΣΑ (1999)

Σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ, ο εντοπισμός των καλών πρακτικών για την τοπική ανάπτυξη αποτελεί ένα δύσκολο έργο. Αυτό συμβαίνει λόγω της μεγάλης ποικιλίας των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνονται σε χώρες τόσο σε διεθνή, όσο και σε ευρωπαϊκό επίπεδο, με στόχο την τοπική ενδογενή ανάπτυξη, καλύπτοντας τομείς όπως αυτών της επιχειρηματικότητας, της προώθησης του τουρισμού, της διαχείρισης των φυσικών πόρων και της προστασίας του περιβάλλοντος. Ορισμένοι παράγοντες-κλειδιά για την επιτυχία των στρατηγικών σχεδίων τοπικής ανάπτυξης είναι: (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 1997, ΟΟΣΑ, 2001):

- 1) Η επιλογή του κατάλληλου εδάφους,
- 2) Η επιλογή του χρονοδιαγράμματος για την υλοποίηση των έργων, την ανάπτυξη των δικτύων,
- 3) Η επίτευξη της δέσμευσης από φορείς που διαθέτουν του πόρους και τις αρμοδιότητες για την μελλοντική βιωσιμότητα της παρέμβασης. Επίσης, σύμφωνα με τον ΟΟΣΑ (2001) συμπληρωματικά απαιτούνται:
 - 1) η ολοκλήρωση στρατηγικού σχεδιασμού, με το κατάλληλο διαθέσιμο φυσικό και ανθρώπινο κεφάλαιο (φυσικές, κτιριακές υποδομές, ανθρώπινο δυναμικό, ομάδες δράσεων) και του άυλου δυναμικού (καινοτομία, Έρευνα και Ανάπτυξη-R&D),

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

2) Η ανάπτυξη εκείνων των τύπων δράσης που είναι κατάλληλοι για το επίπεδο που βρίσκεται η περιοχή-στόχος με εντοπισμό των ιδιαίτερων τοπικών πλεονεκτημάτων.

3) Ο καθορισμός των στρατηγικών στόχων ο οποίοι πρέπει να είναι σαφείς, εφικτοί και μετρήσιμοι.

4) Η κατάλληλη ενίσχυση των ικανοτήτων των ομάδων των ατόμων / οργανισμών και των μέσων ανάπτυξης.

Η συμμετοχή και η συνεργασία των εμπλεκόμενων φορέων κρίνεται απαραίτητη στην εφαρμογή δράσεων, πρωτοβουλιών μέσω της διάχυσης της γνώσης, της εμπειρίας για την υλοποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού και εν τέλει την επίτευξη της ενδογενούς βιώσιμης ανάπτυξης.

Η αξιοποίηση των καλών πρακτικών των Δήμων πρέπει να αποτελέσει κύριο μέλημα των τοπικών φορέων σχεδιασμού πολιτικής. Οι κύριοι παράγοντες που πρέπει να αξιοποιηθούν είναι: η μεταφορά της γνώσης και της εμπειρίας και της καινοτομίας. Ο εκάστοτε Δήμος θα πρέπει να γνωρίζει τις ανάγκες, τα προβλήματα της περιοχής και σε συνεργασία με τους τοπικούς (δημόσιους, ιδιωτικούς) φορείς όπως, επιμελητήρια, ενώσεις, Ν.Π.Δ.Δ., συνεταιρισμούς, δίκτυα επιχειρήσεων, πολίτες, μέσω της δημόσιας διαβούλευσης να εφαρμόσουν τις κατάλληλες πολιτικές μεθοδικά, συντονισμένα και με τα κατάλληλα χρηματοδοτικά εργαλεία (τοπικοί πόροι, αλληλεγγύη, υπηρεσίες, επενδύσεις) για την τοπική ανάπτυξη. Τις καλές πρακτικές μπορεί να τις μεταφέρει και στους όμορους Δήμους της Περιφέρειας στην οποία ανήκουν και να επέλθει η Περιφερειακή Ανάπτυξη. Οι Δήμοι διαφέρουν μεταξύ τους για διάφορους λόγους. Κάποιοι από αυτούς αφορούν στο εξωτερικό περιβάλλον (φυσιογνωμία, χαρακτηριστικά της περιοχής) και κάποιοι αφορούν στο εσωτερικό περιβάλλον (ως οργανισμού). Το εξωτερικό περιβάλλον περιλαμβάνει:

1. Ιστορικοί, πολιτιστικοί, πολιτικοί λόγοι
2. Γεωγραφικά, γεωμορφολογικά, πληθυσμιακά χαρακτηριστικά της περιοχής

Το εσωτερικό περιβάλλον αντίστοιχα περιλαμβάνει:

1. Ύπαρξη ή μη εξειδικευμένου προσωπικού
2. Ύπαρξη ή μη απαραίτητων οικονομικών-τεχνικών πόρων και υποδομών

Ένα εθνικό πρόγραμμα εφαρμογής καλών πρακτικών στην Ελλάδα είναι απαραίτητο για την ανταλλαγή και καταγραφή δοκιμασμένων βέλτιστων πρακτικών που έχουν

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

υλοποιηθεί και μπορούν να μεταβάλλουν το «πρόσωπο» της τοπικής αυτοδιοίκησης.

Το πρόγραμμα «καλών πρακτικών» θα πρέπει:

- ο Να εντοπίζει τις καλές πρακτικές και να τις αξιολογεί
- ο Να εφαρμόζει μια τυποποιημένη μέθοδο αποτύπωσης καλών πρακτικών
- ο Να συντελεί στην διάδοση τους σε άλλους Δήμους
- ο Να λαμβάνει υπ' όψη της στις σύγχρονες και τρέχουσες ανάγκες που ανακύπτουν στην Τοπική Αυτοδιοίκηση, ανανεώνοντας το θεματολόγιο του προγράμματος
- ο Κρίνεται απαραίτητη η συμμετοχή σε όλα τα στάδια δημιουργίας και υλοποίησης καλών πρακτικών τόσο των Ο.Τ.Α. όσο και των ενώσεων και των Ν.Π.Δ.Δ τους.

Στο πρόγραμμα θα συμμετέχουν φορείς όπως:

1. Ο.Τ.Α. και οι ενώσεις τους (ΚΕΔΕ)
2. Η Κυβέρνηση και οι κεντρικοί φορείς
3. Τα πανεπιστήμια και άλλα ερευνητικά τοπικά κέντρα.

Τα χρηματοδοτικά εργαλεία των Ο.Τ.Α. για να υλοποιήσουν το επιχειρησιακό τους πρόγραμμα αποτελούν:

- Τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής (ΕΤΑ, ΕΚΤ, Ταμείο συνοχής, ΕΓΤΑΑ ΕΤΘΑ),
- Η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕτΕΠ) που αποτελεί πολύ σημαντικό θεσμό χρηματοδότησης στην ανάπτυξη των ευρωπαϊκών περιφερειών και των δήμων και του Ευρωπαϊκού Ταμείου Επενδύσεων που στηρίζει τις μικρομεσαίες επιχειρήσεις για επενδυτικά σχέδια (εργαλεία JEREMIE) και χρηματοδοτεί τα έργα αστικής ανάπτυξης (εργαλεία JESSICA).
- Ο δανεισμός από πηγές του εσωτερικού και του εξωτερικού (Υπουργεία, Παγκόσμιοι Οργανισμοί, Ταμείο Παρακαταθηκών και Δανείων (ΤΠΔ)

Οι πόροι της Τοπικής Αυτοδιοίκησης προέρχονται κυρίως από τους ιδίους πόρους, από τα έσοδα των περιφερειών, από τους κοινοτικούς πόρους, απ' τα έσοδα του κράτους (φόρος εισοδήματος, Φ.Π.Α. φόρος από φυσικά και νομικά πρόσωπα), από επιχορηγήσεις κρατικού προϋπολογισμού.

Μία νέα μορφή χρηματοδοτικής ενίσχυσης για την τοπική ανάπτυξη αποτελεί η Σύμπραξη Δημοσίου και Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ), ο οποίος είναι μορφές συνεργασίας

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

των φορέων του Δημοσίου /Ο.Τ.Α. με τον ιδιωτικό τομέα, με στόχο την εξασφάλιση της χρηματοδότησης, την κατασκευή, ανακαίνιση, διαχείριση, συντήρηση της μίας υποδομής ή την παροχή μίας υπηρεσίας, βάσει μακροχρόνιας σύμβασης. (Δεληθέου, 2016).

3.1.2 Ο ορισμός των τοπικών δομών και οι φορείς που τις αποτελούν

Οι τοπικές δομές χαρακτηρίζονται ως εκείνοι οι τοπικοί δημόσιοι και ιδιωτικοί φορείς οι οποίοι με τις δράσεις, τις πρωτοβουλίες και τα έργα τους, συμβάλλουν και συνεργάζονται από κοινού για την επίτευξη της αναπτυξιακής στρατηγικής μέσω του σχεδιασμού και την εφαρμογή των κατάλληλων αναπτυξιακών πολιτικών που θα επιφέρουν την βιώσιμη ανάπτυξη τόσο σε τοπικό, όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

Οι Τοπικές Δομές χαρακτηρίζονται από τοπικούς φορείς και αποτελούνται:

1. Οι Ο.Τ.Α. Α', Β' βαθμού
2. Δημοτικές Επιχειρήσεις/Συμπράξεις Δ.Ε.
3. Συνεταιρισμοί
4. Μ.Κ.Ο. τοπικής εμβέλειας
5. Τοπικά Clusters (συστάδες και δίκτυα επιχειρήσεων)
6. Σύλλογοι πάσης φύσεως (Αθλητικοί, Πολιτιστικοί, Εμπορικοί)
7. Πολιτιστικά/Πνευματικά Κέντρα
8. Θεσμοθετημένα Μόνιμα Κέντρα Αρωγής
9. Επιμελητήρια

3.1.3 Η σημασία των Τοπικών Δομών στην Τοπική Ανάπτυξη και οι Συνέργειες

Κάθε προαναφερθείσα τοπική δομή, συμβάλλει με τον δικό της στρατηγικό ρόλο για την κάλυψη τόσο των αναγκών της περιοχής, ανάλογα με το μέγεθος των δραστηριοτήτων και του σκοπού για τον οποίο λειτουργεί, όσο και για το δικό της όραμα. Κύριο ρόλο στην τοπική κοινωνία αποτελούν οι Ο.Τ.Α., δηλαδή οι δημοτικές αρχές της εκάστοτε περιοχής, οι οποίες συντονίζουν τις δράσεις και τους στόχους βάσει της στρατηγικής αναπτυξιακής τους πολιτικής.

Οι συνεταιρισμοί¹⁴ οι οποίοι είναι: «αυτόνομη ένωση προσώπων που συγκροτείται εθελοντικά για την αντιμετώπιση των κοινών οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών αναγκών και επιδιώξεων τους, διαμέσου μιας συνιδιοκτητής και δημοκρατικά διοικούμενης επιχείρησης». Τέτοιοι συνεταιρισμοί είναι οι αστικοί συνεταιρισμοί και οι αγροτικοί συνεταιρισμοί, ο οποίοι συμβάλλουν με την παραγωγικότητα τους στην ανάδειξη των τοπικών αγαθών και τις εξαγωγές.

Τα τοπικά clusters / νεοφυείς επιχειρήσεις (συστάδες, δίκτυα επιχειρήσεων), τα οποία συμβάλλουν στην υποστήριξη της τοπικής ανάπτυξης, δηλαδή στην παραγωγή αγαθών με την χρήση τοπικών πόρων αξιοποιώντας τις κτιριακές υποδομές, την τεχνογνωσία και την καινοτομία. Ένα δίκτυο επιχειρήσεων αποτελείται από 3 τουλάχιστον επιχειρήσεις που συνάπτουν κοινή σύμβαση συνεργασίας για να υλοποιήσουν προδιαγεγραμμένες δράσεις σε βάθος χρόνου. Επιτυγχάνεται η σύμβαση με την μορφή στρατηγικών συμμαχιών και μεταφοράς τεχνογνωσίας. Αντίθετα μία συστάδα επιχειρήσεων περιλαμβάνει επιχειρήσεις, υποστηρικτικούς φορείς (εκπαιδευτικά ιδρύματα, πανεπιστήμια, φορείς έρευνας και ανάπτυξης), συνήθως εγκατεστημένων σε γειτνιάζουσες περιοχές, που αλληλεπιδρούν μεταξύ τους για την επίτευξη κοινών στρατηγικών στόχων. Οι στόχοι κυρίως έγκεινται στην παραγωγή και διάχυσης νέας γνώσης για ανάπτυξη της καινοτομίας μέσα από έρευνες στην περιοχή όπου εγκαθίστανται, ενώ κύρια χαρακτηριστικά της είναι η εταιρικότητα, η ισότητα των μελών και η βιωσιμότητα του εγχειρήματος. Υπάρχουν διαφορές αλλά και ομοιότητες μεταξύ των δικτύων και των συστάδων των επιχειρήσεων. Οι ομοιότητες επικεντρώνονται στην ομαδικότητα και στην ανάγκη ενεργοποίησης συμμετοχής των εταίρων. (Παπαδασκαλόπουλος κ.α., 2018).

¹⁴ <https://el.wikipedia.org/wiki>, η ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Οι Μ.Κ.Ο. είναι μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα οργανώσεις και αξιοποιούνται απ' τους Δήμους για την εφαρμογή της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης μέσω της κοινωνικής πολιτικής για τις ευπαθείς, ευάλωτες κοινωνικές ομάδες (τους άπορους πολίτες), για την συγκέντρωση και τις παροχές ιατροφαρμακευτικής περίθαλψης και συσσιτίων για τα χαμηλού βιοτικού και εισοδηματικού επιπέδου νοικοκυριά.

Τα θεσμοθετημένα μόνιμα κέντρα αρωγής τα οποία αξιοποιούνται απ' τους Ο.Τ.Α. ανήκουν κυρίως στην ακίνητη περιουσία των Ο.Τ.Α. και φιλοξενούνται σε αυτά κοινωνικές ομάδες χαμηλού εισοδήματος, οικογένειες και παιδιά χωρίς στέγαση, παρέχοντας σίτιση, βασικά υλικά αγαθά και τρόφιμα, ενώ παρέχουν και διάφορες μορφές επιδομάτων. Είναι κέντρα που χρησιμοποιούνται στο πλαίσιο προγράμματος της κοινωνικής προστασίας και αλληλεγγύης για την καταπολέμηση της φτώχειας¹⁵ και της κοινωνικής ένταξης που εκπονούν οι Ο.Τ.Α. Τα κυριότερα μόνιμα κέντρα αρωγής είναι τα Κέντρα Κοινότητας Πολιτών¹⁶ τα οποία θεωρούνται νέες δομές και θεσμοθετήθηκαν με τον ν. 4368/2016 καθώς και τα Εξειδικευμένα Κέντρα Κοινωνικής και Επαγγελματικής Ένταξης (Ε.Κ.Κ.Ε.Ε.).

Τα Κέντρα Κοινότητας αποτελούν τον βασικό «πυρήνα» διευρυνμένων υπηρεσιών τύπου “One Stop Shop”, με εξατομικευμένη ολιστική προσέγγιση, τα οποία υποστηρίζοντας ή συνεργώντας με τη Διεύθυνση Κοινωνικών Υπηρεσιών του κάθε ΟΤΑ, αποτελούν μία δράση «ομπρέλα» παρέχοντας υπηρεσίες οι οποίες ανταποκρίνονται, καθ' ότι ενισχύουν τις πολιτικές που ήδη υλοποιούνται ή προγραμματίζονται, όπως η καθολική εφαρμογή του Κοινωνικού Εισοδήματος Αλληλεγγύης. Σε αυτά τα κέντρα συμπεριλαμβάνονται κυρίως Κοινωνικοί Ξενώνες Αστεγών, Δομές Ψυχικής Υγείας.

Τα Εξειδικευμένα Κέντρα Κοινωνικής και Επαγγελματικής Ένταξης είναι αυτοδιοικούμενα νομικά πρόσωπα ιδιωτικού δικαίου (Ν.Π.Ι.Δ.), έχουν ως κύριο στόχο την κατάρτιση και την εξειδίκευση σε ποικίλους επαγγελματικούς τομείς των υπό απεξάρτηση από ουσίες ατόμων με στόχο την σταδιακή επανένταξη τους στο κοινωνικό σύνολο και την αγορά εργασίας, ενώ παράλληλα παρέχουν συνοδευτικές

¹⁵ Αποτελεί θεματικό στόχο 9-άξονα προτεραιότητας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στο πλαίσιο άσκησης της πολιτικής οικονομικής, κοινωνικής και εδαφικής συνοχής περιόδου 2014-2020, (Ε.Σ.Π.Α 2014-2020)

¹⁶ Τα Κέντρα Κοινότητας χρηματοδοτούνται απ' το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (Ε.Κ.Τ.)

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

υποστηρικτικές υπηρεσίες για ενημέρωση σχετικά με τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την ανάπτυξη κοινωνικών δεξιοτήτων. <https://www.okana.gr>

Τα επιμελητήρια που έχουν σημαντικό ρόλο στην δρομολόγηση της διαδικασίας της περιφερειακής και τοπικής ανάπτυξης, έχουν ως κύριο στόχο την ενίσχυση και την προβολή της τοπικής επιχειρηματικότητας κυρίως των ΜΜΕ και των νεοφυών επιχειρήσεων, την ανταγωνιστικότητα των επιχειρήσεων, την μεγιστοποίηση και αξιοποίηση του ανθρώπινου δυναμικού (εξειδικευμένου) και την αύξηση του ρόλου τους στην επαγγελματική εκπαίδευση. Οι κύριες δράσεις του αποτελούν σε συνεργασία μαζί με άλλους τοπικούς φορείς (τοπικούς συλλόγους), τις τοπικές επιχειρήσεις, η αύξηση της ανταγωνιστικότητας τους, η ανάδειξη, εξαγωγή και προώθηση του τοπικού παραγωγικού προϊόντος, η δημιουργία εκδηλώσεων επιμορφωτικών σεμιναρίων/συνεδρίων για την κατάρτιση, εκπαίδευση και την ενημέρωση των πολιτών σε πάσης φύσεως κοινωνικά, οικονομικά και τοπικά θέματα.

Οι αθλητικοί και πολιτιστικοί σύλλογοι, οι οποίοι λειτουργούν και δρουν σε ομάδες ατόμων, δηλαδή κοινωνικά τυπικά-οριζόντια δίκτυα που χαρακτηρίζονται απ' το κοινωνικό και ανθρώπινο κεφάλαιο, με σκοπό την επίτευξη κοινών στρατηγικών στόχων. Μερικοί απ' τους στόχους τους είναι η ανάδειξη του αθλητικού τουρισμού μέσω της διεξαγωγής αθλητικών δραστηριοτήτων αξιοποιώντας τους φυσικούς και περιβαλλοντικούς πόρους της περιοχής (φυσικού κάλους/NATURA 2000), παράλληλα με την προστασία και διαχείριση του περιβάλλοντος, των πολιτιστικών εκδηλώσεων με την συμμετοχή πολιτών, φορέων, επιχειρήσεων για την προώθηση της πολιτιστικής κουλτούρας της περιοχής καθώς και της προβολής και προώθησης των ίδιων των τοπικών συλλόγων.

Τα πολιτιστικά/πνευματικά κέντρα που ανήκουν στην δημοτική ακίνητη περιουσία των Ο.Τ.Α. του εκάστοτε Δήμου, αξιοποιούνται ως χώροι για δραστηριότητες άθλησης, ψυχαγωγίας, εκπαίδευσης κυρίως των πολιτών νέων ηλικιών αλλά και τρίτης ηλικίας. Αξίζει να σημειωθεί ότι οι Ο.Τ.Α. εκπονούν στο πρόγραμμα τους αναπτυξιακές δράσεις στους ανωτέρω τομείς αθλητισμού, παιδείας, ψυχαγωγίας και οι κτηριακές και υπαίθριες υποδομές είναι απαραίτητες να υπάρχουν και να προσφέρονται προς αυτό τον σκοπό.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Οι συμπράξεις δημοτικών επιχειρήσεων¹⁷ (τοπικός τύπος, ραδιοτηλεοπτικός σταθμός, δημόσια επιχείρηση ύδρευσης/αποχέτευσης, κοινωφελής επιχείρηση), οι οποίες με τις δράσεις τους προωθούν τις αναπτυξιακές προτεραιότητες και τα πλεονεκτήματα των τόπων (προβολή φυσικού περιβάλλοντος, ομορφιάς, διαφημιστικά σποτς, προβολές / χορηγίες τουριστικών, αθλητικών δραστηριοτήτων, προβολή τουριστικών επιχειρήσεων για την ανάδειξη του τουρισμού, προβολή διεξαγωγής συνεδρίων, επιμορφωτικών σεμιναρίων για θέματα παιδείας, κοινωνικών, οικονομικών θεμάτων, καθώς την ανάδειξη του πολιτισμού της περιοχής). Απαραίτητες αποτελούν οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης, αποχέτευσης για την συντήρηση, κατασκευή διαχείριση των υποδομών, των δημοτικών οδών και την κάλυψη τυχόν προβλημάτων που θα ανακύπτουν, για την εύρυθμη λειτουργία της περιοχής. Σε αυτές τις επιχειρήσεις σημαντικό ρόλο παίζει το ανθρώπινο δυναμικό.

Σε αυτές τις τοπικές δομές, το κοινωνικό κεφάλαιο διαδραματίζει σημαντικό ρόλο και βασικό πόρο της τουριστικής ανάπτυξης, σύμφωνα με τον Halloum (2015), ευαισθητοποιώντας, αφενός μεν φορείς και στελέχη της τουριστικής βιομηχανίας και αφετέρου δε, την κεντρική διοίκηση και αυτοδιοίκηση στον σχεδιασμό της τουριστικής βιομηχανίας και προβολής των τουριστικών πλεονεκτημάτων του Δήμου ή της Περιφέρειας. Για την διεξαγωγή τουριστικών και αθλητικών εκδηλώσεων και την ανάπτυξη του αθλητικού τουρισμού και του τόπου συνεργάζονται φορείς όπως ο Δήμος μαζί με το Επιμελητήριο και τους Αθλητικούς Συλλόγους για την επιτυχή διεξαγωγή, χρηματοδοτώντας, στηρίζοντας οργανωτικά (παροχή οργανωτικών εγκαταστάσεων, εξοπλισμού στους συλλόγους) και διευκολύνοντας την ομαλή διεξαγωγή των αγώνων. Στον τομέα της τουριστικής προβολής της περιοχής ενός Δήμου (ανάδειξη αξιοθέατων), οι τουριστικές επιχειρήσεις (ξενοδοχειακές μονάδες), έχοντας τις κατάλληλες κτηριακές υποδομές, σε συνεργασία με την Δημοτική Αρχή φιλοξενούν σε δωρεάν δωμάτια, παρέχοντας δωρεάν ποιοτικό συσσίτιο στους τουριστικούς δημοσιογράφους από τηλεοπτικά συνεργεία, όταν πρόκειται να διοργανωθεί μία σημαντική πολιτιστική εκδήλωση ευρωπαϊκής εμβέλειας. Οι επιχειρήσεις μεταποίησης (δευτερογενής τομέας παραγωγής), συνεργάζονται με τους

¹⁷ Σύμφωνα με τον Ν. 3852/2010, άρθρο 107 οι δήμοι μπορούν να έχουν: 1) Μία δημοτική επιχείρηση ύδρευσης, αποχέτευσης, (ΔΕΥΑ), 2) Μία κοινωφελή επιχείρηση, 3) Μία επιχείρηση με ειδικό σκοπό λειτουργίας ραδιοφωνικού ή τηλεοπτικού σταθμού, 4) Μία δημοτική ανώνυμη εταιρεία σύμφωνα με το άρθρο 266 του Κώδικα Δήμου και Κοινοτήτων (Κ.Δ.Κ.)

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Δήμους, όταν διοργανώνονται εκθέσεις τοπικών προϊόντων για την ανάδειξη της τοπικής παραγωγής. (Παπαδασκαλόπουλος κ.α., 2018).

Γενικά, ο ρόλος των τοπικών πολιτιστικών δομών αποτελεί ιδιαίτερη σημασία στην τοπική πολιτιστική ανάπτυξη όπου στοχεύουν στην ανάδειξη της πολιτιστικής ταυτότητας και κληρονομιάς που κατέχει ο κάθε Δήμος ή ο Νομός. Επιπροσθέτως προσπαθούν να ενσωματώσουν και να κάνουν τον πολιτισμό αναπόσπαστο στοιχείο στον αναπτυξιακό τους ρόλο, προκειμένου ο πολιτισμός να συμβάλλει δημιουργικά σε ένα άλλο μοντέλο ανάπτυξης, που θα έχει επίκεντρο τον άνθρωπο και τις ανάγκες του στον οικονομικό, κοινωνικό, πολιτιστικό, μορφωτικό και ψυχαγωγικό τομέα. Οι δυνατότητες προώθησης της πολιτιστικής ανάπτυξης απ' τις Τοπικές Δομές συνδέονται με την γενικότερη ανάπτυξη του θεσμού. Η προώθηση της πολιτιστικής τοπικής ανάπτυξης πραγματοποιείται από πολλούς φορείς και συνέργειες:

- Ορθολογική χρήση των πόρων
- Τις Διαδημοτικές Συνεργασίες
- Τον Θεσμό της Χορηγίας
- Τον Συντονισμό των Παρεμβάσεων
- Την Επικοινωνία μεταξύ των Δήμων
- Τα πολιτιστικά στελέχη
- Το Καλλιτεχνικό Προσωπικό
- Τις Συνεργασίες του Δήμου με άλλους πολιτιστικούς φορείς της περιοχής
- Τον Σχεδιασμό, τον προγραμματισμό και Οργάνωση της πολιτιστικής Δράσης
- Την Συνεργασία των Ο.Τ.Α. με το Υπουργείο Πολιτισμού
- Τα Κοινοτικά Πολιτιστικά Προγράμματα.

Σε τοπικό επίπεδο εφαρμόζονται οι προγραμματικές συμβάσεις για χρηματοδότηση απ' το Υπουργείο Πολιτισμού ή άλλους φορείς (Ε.Ο.Τ.) για τοπικές δράσεις.

Απ' τα Κοινοτικά Πλαίσια Στήριξης για την προστασία και την ανάδειξη του πολιτισμού το Β' Κ.Π.Σ. (περίοδος 1994-1999) με το επιχειρησιακό υποπρόγραμμα «Πολιτισμός» αποτέλεσε την πρώτη προσπάθεια διαμόρφωσης συγχρηματοδοτούμενης απ' την Ευρωπαϊκή Ένωση διαρθρωτικής παρέμβασης στο τομέα του Πολιτισμού σε εθνικό επίπεδο. Οι στόχοι του Υποπρογράμματος ήταν για:

- ✓ Την προστασία, συντήρηση, ανάδειξη και αξιοποίηση των μνημείων του αρχαίου βυζαντινού και νεοκλασικού πολιτισμού

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

- ✓ Την ενίσχυση και αναβάθμισης πολιτιστικής υποδομής
- ✓ Την δημιουργία πολιτιστικών θεσμών που αναδεικνύουν την πολιτιστική ταυτότητα της χώρας
- ✓ Την αναβάθμιση των προσφερόμενων υπηρεσιών

Γενικότερα οι κρίσιμοι παράγοντες που περιλαμβάνουν την επιτυχημένη συνεργασία (ΟΟΣΑ, 2001) είναι:

1. Η ισχυρή υποστήριξη απ' την Ευρωπαϊκή Κοινότητα. Οι πολίτες να είναι προετοιμασμένοι να συμμετάσχουν στην επίλυση των προβλημάτων μέσω της δημόσιας διαβούλευσης
2. Η ανάγκη για αναγνώριση του ρόλου του κάθε τοπικού φορέα
3. Η ανάγκη, ώστε τα αποτελέσματα δράσεων να είναι συντονισμένα, βάσει των συνεργασιών.
4. Η συγκρότηση ενός μόνιμου συστήματος επικοινωνίας μεταξύ των εταίρων.

(Δεληθέου, 2016)

Για τις συνέργειες αξίζει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με το ισχύον θεσμικό πλαίσιο δίνονται στους δήμους πολλές ευκαιρίες διαδημοτικής και διαβαθμικής συνεργασίας. Οι πιο γνωστές συμβάσεις είναι οι συμβάσεις διαδημοτικής συνεργασίας που μπορούν να συνάπτουν μεταξύ τους οι δήμοι της ίδιας της περιφέρειας ή όμοροι δήμοι. Οι συμβάσεις διαβαθμικής συνεργασίας με τις οποίες μπορούν να συνάπτουν οι δήμοι της ίδιας της περιφέρειας και η οικεία περιφέρεια. Οι προγραμματικές συμβάσεις με το Δημόσιο που μπορούν να συνάπτουν οι δήμοι, οι περιφέρειες, οι σύνδεσμοι των δήμων, οι περιφερειακές ενώσεις δήμων, η Κεντρική Ένωση Δήμων Ελλάδας και η Ένωση Περιφερειών, τα Ν.Π.Δ.Δ. τα οποία συνιστούν ή στα οποία συμμετέχουν οι προαναφερόμενοι φορείς, καθώς και τα Ν.Π.Ι.Δ. στα οποία συμμετέχουν ή συνιστούν η Κ.Ε.Δ.Ε. και η Ένωση Περιφερειών, οι δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης και αποχέτευσης, τα δημοτικά και περιφερειακά ιδρύματα, καθώς και τα κοινωφελή ιδρύματα και κληροδοτήματα και ιδρύματα τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, στα οποία συμπεριλαμβάνονται και τα Τ.Ε.Ι. για την μελέτη και εκτέλεση έργων προγραμμάτων ανάπτυξης μία περιοχής. Τα δίκτυα δήμων και περιφερειών¹⁸ με τη μορφή αστικής εταιρείας μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα, μπορούν να συνάπτουν δύο ή περισσότεροι δήμοι και περιφέρειες με κοινά

¹⁸ Σύμφωνα με το καταστατικό των δικτύων δήμων και περιφερειών καθορίζονται οι πόροι, τα δικαιώματα και οι υποχρεώσεις των μελών, η διοίκηση τους και κάθε άλλο θέμα που σχετίζεται με την οργάνωση και την λειτουργία τους. (Ν. 3852/2010, άρθρο 101)

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

χαρακτηριστικά. Επίσης στις συνεργασίες σύμφωνα με τον Ν. 3852/2010, άρθρα 105 106, σημαντικό ρόλο διαδραματίζει ο διαβαθμικός σύνδεσμος δήμων και περιφερειών που αποτελεί Ν.Π.Δ.Δ. και διοικείται απ' το διοικητικό συμβούλιο, την εκτελεστική επιτροπή και τον πρόεδρο του. Είναι σύνδεσμος με ειδικό σκοπό την εκτέλεση έργων ή την παροχή υπηρεσιών ή την άσκηση αρμοδιοτήτων τους, όπως επίσης τον σχεδιασμό και την κατάρτιση προγραμμάτων αναπτυξιακού χαρακτήρα της περιοχής τους. (Ψυχάρης και Πετράκος, 2016).

Γενικότερα, για τις στρατηγικές επιλογές για τα οικονομικά και τις χρηματοδοτήσεις των Ο.Τ.Α Α', Β' βαθμού οι κυριότεροι άξονες για την τόνωση οικονομικής και κοινωνικής πολιτικής για την κοινωνική ευημερία και ανάπτυξη είναι: 1) Οικονομική αυτοτέλεια και δημοσιονομική αποκέντρωση, 2) Εναλλακτικοί τρόποι χρηματοδότησης, 3) Εξορθολογισμός των δαπανών, οι οποίοι (άξονες) προσβλέπουν:

- Την προσέλκυση επενδύσεων
- Την αύξηση της απασχόλησης
- Σημαντικό ρόλο διαδραματίζει η κοινωνική οικονομία (κοινωνικό κεφάλαιο)
- Την ανάπτυξη και την τοπική παραγωγή με την εφαρμογή καινοτόμων δράσεων.

Ένα σημαντικό στοιχείο για την επίτευξη του στρατηγικού σχεδιασμού και του αναπτυξιακού οράματος των Ο.Τ.Α. είναι η ενίσχυση της κοινωνικής αποδοχής για την ενεργοποίηση της συμμετοχικής διαδικασίας όπου επιτυγχάνεται μέσω της συνεργασίας των πολιτών στις διαδικασίες λήψης αποφάσεων, της επικοινωνίας της δημοτικής αρχής-πολιτών στον προγραμματισμό και τον σχεδιασμό και της διαφάνειας και της ενημέρωσης μέχρι το πέρας της διαδικασίας. Τα μέσα για την κοινωνική αποδοχή αποτελούν: 1) το Internet, 2) Ημερίδες, συνέδρια, 3) Επιστολές, 4) Στρογγυλά τραπέζια, 5) Θεματικά Ateliers. (ΙΤΑ, 2016)

3.1.4 Ο έλεγχος και η εποπτεία των τοπικών δομών

Οι τοπικές δομές ελέγχονται και εποπτεύονται ανάλογα με το νομικό πρόσωπο (δημοσίου δικαίου ή ιδιωτικού δικαίου) ή την νομική μορφή σύστασης της δομής (ΜΜΕ, νεοφυείς επιχειρήσεις). Για τους Ο.Τ.Α. ως τοπική δομή, το Σύνταγμα με την τελευταία αναθεώρηση στα άρθρα του 101, 102 ορίζουν τους Ο.Τ.Α. Α', Β' βαθμού ως οικονομική και διοικητική αυτοτέλεια. Η εποπτεία των πράξεων των θεσμικών οργάνων των Ο.Τ.Α., αφορά αποκλειστικά τον έλεγχο της νομιμότητας και δεν επιτρέπεται να εμποδίζει την ελευθερία της δράσης του. Οι Ο.Τ.Α. θεωρούνται Ν.Π.Δ.Δ. και έχουν υπό τον έλεγχο τους τα Νομικά Πρόσωπα (Δημοτικές επιχειρήσεις ύδρευσης/αποχέτευσης, Δημοτική κοινωφελής επιχείρηση) καθώς οι Ο.Τ.Α. και τα όργανα του, υπόκεινται σε διοικητικό και ιεραρχικό έλεγχο όπου περιλαμβάνει τον έλεγχο νομιμότητας και σκοπιμότητας. Για τους υπαλλήλους των Ν.Π.Δ.Δ., αυτοί υπόκεινται σε πειθαρχικό έλεγχο. Στον Ν. 3852/2010, προβλέπεται η σύσταση ειδικής υπηρεσίας της Αυτοτελούς Υπηρεσίας Εποπτείας η οποία ασκεί εποπτεία επί της νομιμότητας των πράξεων και εποπτεία επί των προσώπων. Η εποπτεία επί των πράξεων αναφέρεται στον έλεγχο της νομιμότητας. Η Α.Υ.Ε. συνίσταται στην έδρα των αποκεντρωμένων διοικήσεων. (Ψυχάρης και Πετράκος, 2016).

Επίσης για τον διοικητικό και οικονομικό έλεγχο των Ο.Τ.Α. το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας¹⁹ είναι ο αρμόδιος φορέας άσκησης τους σύμφωνα με τον Ν. 4111/2013.

Τα επιμελητήρια και η Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων σύμφωνα με τον Ν. 4497/2017, άρθρο 77 υπόκεινται απ' το Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης σε καταστατική διαχειριστική εποπτεία ως προς τη νομιμότητα των πράξεών τους που αφορούν τη διαχείριση των οικονομικών τους πόρων και των ανταποδοτικών τελών που εισπράττουν.

Οι τοπικές επιχειρήσεις υπόκεινται σε έλεγχο επί των πράξεων τους, της οικονομικής διαχείρισης και της διοικητικής τους λειτουργίας από δημόσιους φορείς όπως την εκάστοτε φορολογική αρχή (Δ.Ο.Υ.), ή από θεσμικό όργανο δημοσίου φορέα, τον Επιθεωρητή εργασίας.

¹⁹ Το Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας συγκροτήθηκε με τον Ν. 4172/2013 (ΙΤΑ, 2016).

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Τα θεσμοθετημένα κέντρα αρωγής, εποπτεύονται και ελέγχονται για τις πράξεις τους απ' τους αρμόδιους δημόσιους φορείς όπως το Υπουργείο Εργασίας και Κοινωνικής Ασφάλισης, το Υπουργείο Υγείας και Κοινωνικής Αλληλεγγύης και απ άλλα Ν.Π.Δ.Δ.

3.1.5 Οι κρατικές ενισχύσεις²⁰ για τις συνέργειες, τις δικτυώσεις και τις επενδύσεις

Ο Αναπτυξιακός Νόμος 4399/2016²¹, έθετε σαν σκοπό να ενθαρρύνει τις συνέργειες και τις συμπράξεις για δράσεις που εφαρμόζονται από κοινού για την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης, όπου ενισχύει την προώθηση της ανταγωνιστικότητας των επιχειρήσεων, που συμμετέχουν σε συστάδες επιχειρήσεων (clusters) και την διασπορά της συνεργατικής κουλτούρας στην ελληνική επιχειρηματικότητα, μέσω της ενίσχυσης κοινών δράσεων, με την συμμετοχή επιχειρήσεων, αλλά και οργανισμών έρευνας και διάδοσης γνώσεων, ΜΚΟ, και άλλων οικονομικών παραγόντων. Στον παρόντα Ν. 4399/2016 μπορούν να συμμετέχουν συστάδες επιχειρήσεων (clusters, κέντρα Έρευνας, Ανάπτυξης και Καινοτομίας, πανεπιστημιακά ιδρύματα, Ν.Π.Δ.Δ.) που δραστηριοποιούνται σε περιφερειακό και διαπεριφερειακό επίπεδο. Στο υπάρχον καθεστώς, υπάγονται επιχειρηματικές συστάδες: α) Έξι (6) επιχειρήσεις για επενδυτικά σχέδια, που πρόκειται να υλοποιηθούν στην Περιφέρεια Αττικής, ή στον Νομό Θεσσαλονίκης, ή β) Τέσσερις (4) επιχειρήσεις που πρόκειται να υλοποιηθούν στους λοιπούς νομούς της επικράτειας. (Δεληθέου, 2016)

Γενικότερα ο σκοπός του παρόντος νόμου είναι η προώθηση της ισόρροπης ανάπτυξης, η βελτίωση της ανταγωνιστικότητας και η διαμόρφωση ενός εξωστρεφούς κλίματος. Όπως προαναφέρθηκε, ενισχύει μεταξύ άλλων clusters (θεωρούνται τοπική δομή αναπτυξιακού χαρακτήρα αποτελούμενη από μικρές, μεσαίες επιχειρήσεις και νεοφυείς) και υποστηρίζει καθεστώτα ενισχύσεων που

²⁰ Οι σημαντικότεροι αναπτυξιακοί νόμοι (μετά την μεταπολίτευση) για παροχή κινήτρων για ιδιωτικές παραγωγικές επενδύσεις και επενδύσεις για έργα αναπτυξιακού χαρακτήρα από επιχειρήσεις είναι οι εξής: 1) Ν. 289/1976, 2) Ν. 849/1978, 3) Ν. 1262/1982, 4) 1892/1990, 5) Ν. 2234/1994, 6) Ν. 2601/1998, 7) Ν. 3299/2004, 8) Ν. 3908/2011, 9) Ν. 4399/2016

²¹ Βλ. Παράρτημα στο τέλος της εργασίας.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

συμπεριλαμβάνουν τομείς, κλάδους της οικονομίας και δράσεις που επιφέρουν ανάπτυξη και αυτά είναι:

- Ενισχύσεις Μηχανολογικού Εξοπλισμού
- Γενική Επιχειρηματικότητα
- Νέες ανεξάρτητες ΜΜΕ
- Ενισχύσεις για ΜΜΕ που καινοτομούν
- Συνέργειες και δικτυώσεις
- Ενδιάμεσους χρηματοπιστωτικούς οργανισμούς-Ταμεία Συμμετοχών
- Ολοκληρωμένα χωρικά και κλαδικά σχέδια, αλυσίδες προστιθέμενης αξίας
- Επενδύσεις Μείζονος Μεγέθους

Τα είδη ενισχύσεων αφορούν: 1) Φορολογική απαλλαγή, 2) Επιχορήγηση, 3) Επιδότηση χρηματοδοτικής μίσθωσης (leasing), 4) Επιδότηση μισθολογικού κόστους, 5) Χρηματοδοτικά εργαλεία, 6) Σταθεροποίηση φορολογικού συντελεστή εισοδήματος, 7) Ταχεία αδειοδότηση, 8) Δάνεια, 9) Δάνεια και επενδύσεις ιδίων ή οιονεί ιδίων κεφαλαίων. (Ψυχάρης και Πετράκος, 2016)

ΜΕΡΟΣ Β΄

Η ΜΕΛΕΤΗ ΠΕΡΙΠΤΩΣΗΣ (CASE STUDY) ΔΗΜΟΥ ΛΑΜΙΕΩΝ

Κεφάλαιο 4

4.1 Τα χαρακτηριστικά του Δήμου Λαμιέων

4.1.1 Ιστορικά στοιχεία

Ο Δήμος Λαμιέων²² σύμφωνα με τον Ν. 3852/2010 (*Πρόγραμμα Καλλικράτης-«Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης & της Αποκεντρωμένης Διοίκησης»*), έχει έδρα την Λαμία, ανήκει στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, στην Περιφερειακή Ενότητα Φθιώτιδας, αποτελεί έδρα της Περιφέρειας & πρωτεύουσα του νομού Φθιώτιδας, ενώ παράλληλα αποτελείται γεωγραφικά από πέντε (5) Δημοτικές Ενότητες, όπου η καθεμία διαχωρίζεται σε Τοπικές Κοινότητες. Ο μόνιμος πληθυσμός της βάσει

²² Πηγή: <http://www.lamia.gr>

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

απογραφής 2011 ανέρχεται στους 75.315 κατοίκους και η Δημοτική Ενότητα Λαμιέων στους 64.716 κατοίκους²³, ενώ συγκεντρώνει το $\approx 72\%$ του συνολικού πληθυσμού του Δήμου. Ο Δήμος Λαμιέων αποτελεί την μεγαλύτερη ως προς την έκταση & δεύτερη σε πληθυσμό ως προς την υποδιαίρεση της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας. Ως προς τον έλεγχο εποπτείας και νομιμότητας ως οργανισμός των Ν.Π.Δ.Δ. και των θεσμικών του οργάνων (στελέχη Δήμου, υπάλληλοι), υπάγεται διοικητικά στην αποκεντρωμένη διοίκηση Θεσσαλίας-Στερεάς Ελλάδας με έδρα την Λάρισα, όπου διαπεριφερειακά συνορεύει με την Περιφέρεια της Θεσσαλίας. Θεωρείται σύμφωνα με την ΕΛΣΤΑΤ πυκνοκατοικημένος αστικός Δήμος της χώρας (αφού είναι περιοχή με πυκνότητα > 500 κατοίκων/ Km^2), ενώ τον έχει χαρακτηρίσει ως «πολεοδομικό συγκρότημα» και αφετέρου προϋποθέτουν την δυνατότητα της πόλης να ενταχθεί στατιστικά σταδιακά στα πολεοδομικά συγκροτήματα της χώρας.

Σύμφωνα με την Ε.Ε. η ανάγκη για ομοιόμορφη γεωγραφική διαίρεση των εδαφικών ενοτήτων των κρατών μελών της Ένωσης οδήγησε την Στατιστική Υπηρεσία της Ένωσης στην δημιουργία των NUTS (Nomenclature of Territorial Units for Statistics), οι οποίες ευνοούν τις θεσμικές-διοικητικές διαιρέσεις της εκάστοτε χώρας. Για να γίνει περαιτέρω ταξινόμηση των NUTS έχουν προβλεφθεί επιπλέον κριτήρια κατηγοριοποίησης σχετικά με το πληθυσμιακό μέγεθος σε ελάχιστο & μέγιστο: Ενδεικτικά αναφέρονται οι NUTS οι οποίες αναλύονται σε NUTS 1: 4 Γεωγραφικές Ενότητες-Μη διοικητικές μονάδες (Βόρεια Ελλάδα, Κεντρική Ελλάδα, Αττική, νησιά Αιγαίου-Κρήτη), σε NUTS 2: 13 Διοικητικές Περιφέρειες, σε NUTS 3: 51 Νομοί (Π.Ε.). Πέραν των NUTS, η Ε.Ε. αναλύει περαιτέρω τις διοικητικές μονάδες και τις υποδιαιρεί σε LAU (Local Administrative Units), δηλαδή Τοπικές Διοικητικές Μονάδες), οι οποίες αναλύονται σε LAU 1: Δήμοι, σε LAU 2: Δημοτικές Ενότητες.²⁴ (Αθ. Δ. Παπαδασκαλόπουλος, Μαν. Σ. Χριστοφάκης 2016, σελ. 119-123).

Έτσι στην περίπτωση του Δήμου Λαμιέων, ο Δήμος ανήκει στην κατηγορία LAU 1. Ο Δήμος Λαμιέων όπως κάθε διοικητική-θεσμική μονάδα (Δήμοι, Περιφέρειες) ως Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού έχει διοικητική & οικονομική αυτοτέλεια.²⁵ Με τον όρο διοικητική αυτοτέλεια εννοούμε τα θεσμικά όργανα που τον αποτελούν, ενώ οικονομική αυτοτέλεια εννοούμε τους θεσμοθετημένους οικονομικούς πόρους που

²³ Πηγή: www.statistics.gr (ΕΛΣΤΑΤ, 2011)

²⁴ Βλ. Πηγή: www.ec.europa.eu.eu.gr (EUROSTAT 1999, 2009)

²⁵ Τα άρθρα 101, 102 του Συντάγματος ορίζουν τους Ο.Τ.Α. Α', Β' βαθμού ως οικονομική & διοικητική αυτοτέλεια

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

διαθέτει. Οι πόροι των ΟΤΑ μπορεί να προέρχονται από 1) ίδια έσοδα, 2) δωρεές, κληροδοτήματα, 3) ανταποδοτικά τέλη, άδειες λειτουργίας επιχειρήσεων, 4) Ευρωπαϊκά Προγράμματα, 5) Θεσμοθετημένους πόρους (ΚΑΠ²⁶), 6) Έσοδα από δανεισμό (δηλαδή έσοδα από πηγές του εσωτερικού ή του εξωτερικού), οι οποίες πηγές μπορεί να είναι από Υπουργεία, εμπορικές τράπεζες²⁷, ενώ αυτές του εξωτερικού μπορεί να είναι παγκόσμιοι οργανισμοί, εμπορικές τράπεζες, όμιλος ΕτΕΠ (Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων).

Σύμφωνα με τον Ν. 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης», προβλέπεται η οργάνωση, σύσταση, δομή και λειτουργίας των Ο.Τ.Α. Α, Β' βαθμού, καθώς & το σύστημα διακυβέρνησης τους. Οι Δήμοι ανάλογα με το πληθυσμιακό μέγεθος τους αποτελούνται από τον Δήμαρχο & τις αντίστοιχες επιτροπές. Ο Δήμος Λαμιέων αποτελείται από:

1. Δήμαρχο
2. Δημοτικό Συμβούλιο
3. Εκτελεστική Επιτροπή
4. Οικονομική Επιτροπή
5. Επιτροπή Ποιότητας Ζωής
6. Επιτροπή Διαβούλευσης
7. Επιτροπή Τουριστικής Ανάπτυξης
8. Επιτροπή Ισότητας των Φύλων
9. Συμβούλιο Ένταξης Μεταναστών

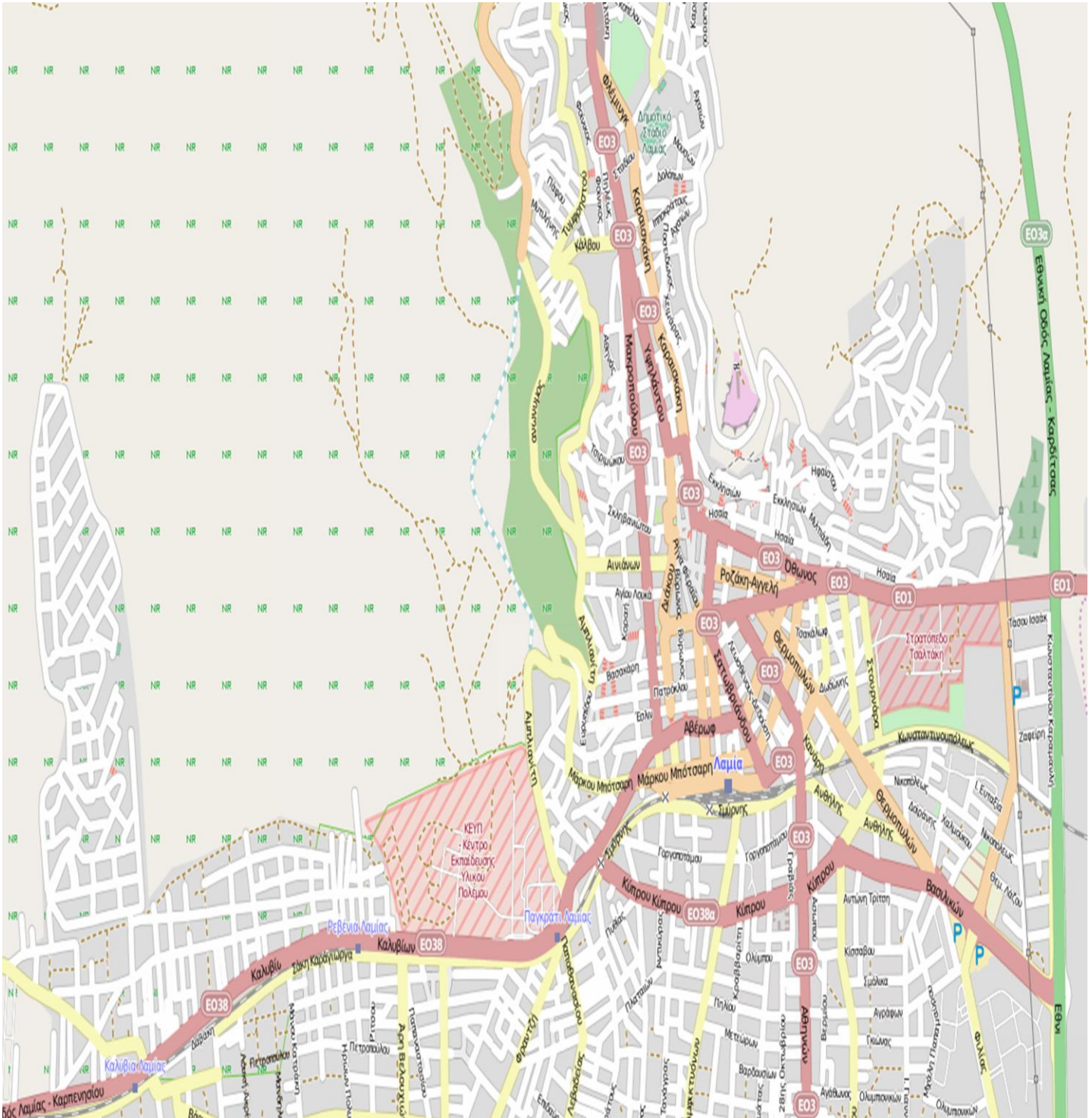
²⁶ Οι ΚΑΠ θεσμοθετήθηκαν με τον Ν. 1828/89, επεκτάθηκαν με τον Ν. 2539/1997 «Πρόγραμμα Καποδίστριας» & συμπεριέλαβαν & τους δύο βαθμούς Ο.Τ.Α. στον Ν. 3852/2010 άρθρο 259 «Πρόγραμμα Καλλικράτης». Είναι χρηματοδοτικά έσοδα που προέρχονται απ' την είσπραξη έμμεσων φόρων του κράτους, το οποίο με τη σειρά του επιχορηγεί τους Δήμους απ' τα έσοδα των φόρων του κρατικού προϋπολογισμού σε Φόρο Εισοδήματος Φυσικών & Νομικών Προσώπων (Φ.Ε.Φ.Ν.Π.), σε ποσοστό 20%, απ' τον Φόρο Προστιθέμενης Αξίας (Φ.Π.Α.) σε ποσοστό 12%, απ' τον Φόρο Ακίνητης Περιουσίας σε ποσοστό 50%. *Ο πόρος αυτός αντικαταστάθηκε απ' τον ΕΝΦΙΑ σε ποσοστό 11,3% με τον Ν. 4223/2013.

²⁷ Η Τράπεζα των Ο.Τ.Α. είναι το Ταμείο Παρακαταθηκών & Δανείων.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Η παρακάτω εικόνα δίδει ένα απόσπασμα του χάρτη του Δήμου Λαμίας

Χάρτης 1. Δήμος Λαμιέων

Πηγή: www.geodata.gov.gr

4.1.2 Γεωμορφολογικά και Περιβαλλοντικά Χαρακτηριστικά

Σημαντικό ρόλο στην ανάπτυξη μίας περιοχής διαδραματίζει το φυσικό περιβάλλον. Η ποιότητα των φυσικών & γεωγραφικών χαρακτηριστικών, το ενδιαφέρον τοπίο, η καλή θέση είναι μερικοί κρίσιμοι παράγοντες που ωθούν την ευρύτερη περιοχή που περικλείεται από φυσικό πλούτο να αξιοποιηθούν οι αθλητικές δραστηριότητες από συλλόγους & φορείς της περιοχής, καθώς επίσης να αυξήσουν την έλξη της περιοχής να διατηρήσουν ή να αυξήσουν τον πληθυσμό & τον εγχώριο & ξένο τουρισμό. Ο φυσικοί πόροι προσδίδουν μεγάλη αξία στην περιοχή και μπορούν να αποφέρουν και οικονομικά οφέλη, στην αύξηση της επιχειρηματικότητας κυρίως με την δημιουργία νεοφυών επιχειρήσεων, στην εγκατάσταση νέων ξενοδοχειακών μονάδων. Γενικά, μιλώντας για μία περιοχή που παρουσιάζει ενδιαφέρον το φυσικό περιβάλλον, θα τείνει να προσελκύει περισσότερη οικοδομική δραστηριότητα από μία άλλη λιγότερο προικισμένη περιοχή σε φυσικό πλούτο. (Ψυχάρης & Πετράκος 2016).

Γεωγραφικά ο Δήμος χωροθετείται στο μυχό του Μαλιακού Κόλπου, χώρο «πέραςμα» από «Βορρά προς Νότο» της Ελληνικής Χερσονήσου και κεντροβαρικό χώρο εκκίνησης πολλαπλών διόδων επικοινωνίας προς την Κεντρική – Δυτική Ελλάδα από τα «Ανατολικά» και ιδίως από τις δύο μεγάλες μητροπόλεις του ελληνικού χώρου, της Αθήνας και της Θεσσαλονίκης. Αναπτύσσεται στα Δυτικά της Λεκάνης του Σπερχειού Ποταμού, καταλαμβάνει το μεγαλύτερο τμήμα των εκβολών του Δέλτα και έχει έκταση 947 Km². Σε διαπεριφερειακό επίπεδο, η γεωγραφική του θέση είναι εξαιρετικά σημαντική, δεδομένου ότι βρίσκεται στο κεντρικό τμήμα του ηπειρωτικού χώρου της Ελλάδας.²⁸

Αξίζει να αναφερθεί, ότι εξέχουσα σημασία στην ανάπτυξη της πόλης της Λαμίας & δη του νομού Φθιώτιδας διαδραματίζει η περιοχή φυσικού κάλους «NATURA 2000», όπου η έκταση της φτάνει μέχρι τον Δήμο Λαμίας.

Η προστατευόμενη περιοχή φυσικού κεφαλαίου (κάλους) «NATURA 2000» αποτελείται απ' τα όρια «Κοιλιάδα & Εκβολές Σπερχειού-Μαλιακός Κόλπος» (sitecode: GR2440002). Όπως φαίνεται απ' τον χάρτη που ακολουθεί είναι μεγάλης σε έκταση περιοχή, ενώ προσφέρει τόσο στον κάτοικο της περιοχής του νομού των όμορων δήμων του, όσο και των επισκεπτών/τουριστών την δυνατότητα για

²⁸ www.lamia-city.gr (Δήμος Λαμιέων)

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

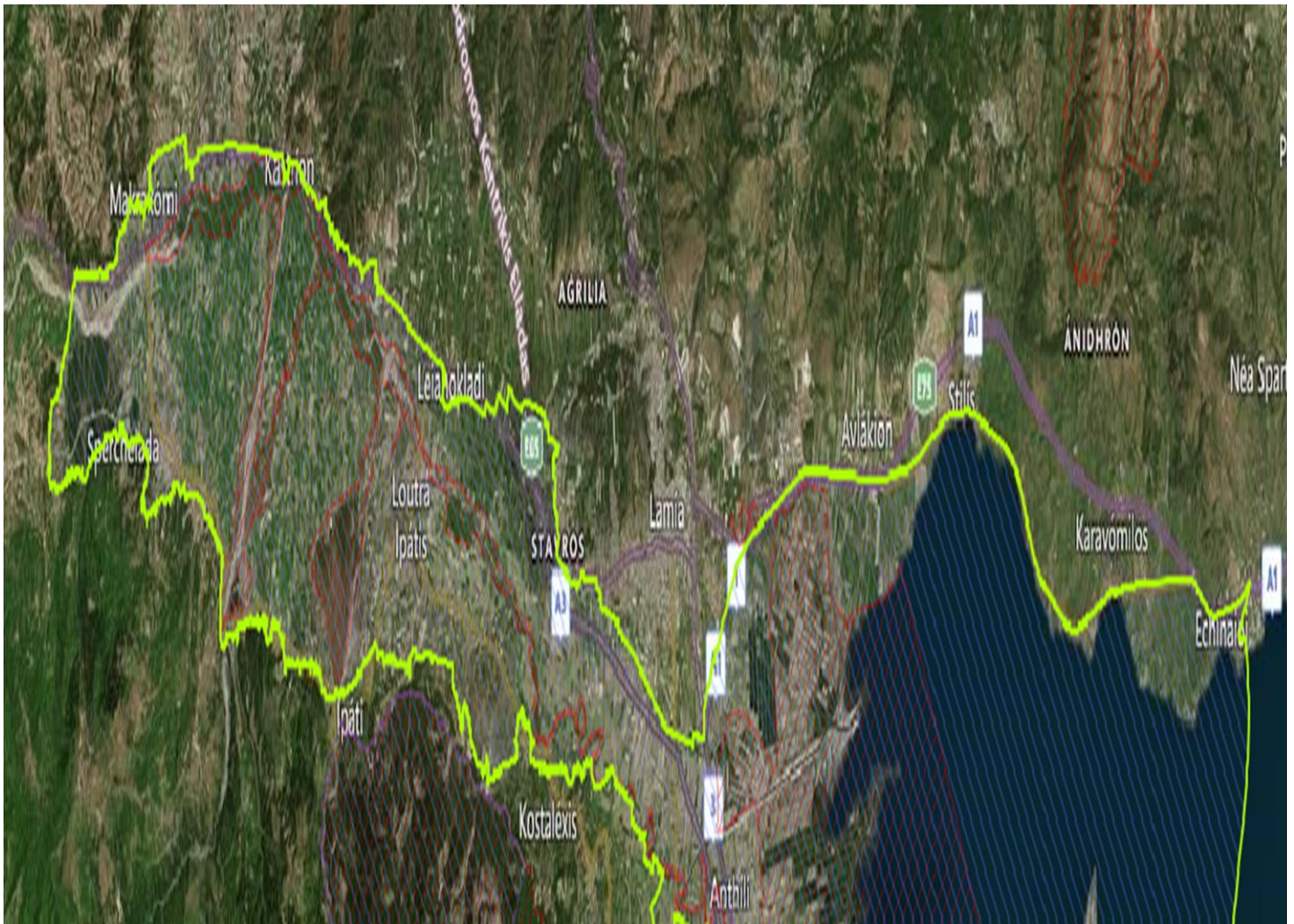
αξιοποίηση του φυσικού, θαλάσσιου πλούτου, των υδάτινων & φυσικών πόρων. Δίνει επίσης την ευκαιρία και την δυνατότητα στους πολιτιστικούς και αθλητικούς συλλόγους που εδρεύουν στην ευρύτερη περιοχή του Δήμου Λαμιέων και των όμορων Δήμων, για κατάλληλη διοργάνωση και διεξαγωγή αθλητικών δράσεων δραστηριοτήτων σε συνέργεια με τους κοινωνικούς φορείς, τον Δήμο, τους πολίτες για επιτυχή οργάνωση, τα αποτελέσματα των οποίων (αθλητικών δράσεων) θα έχουν θετικό πρόσημο στην ανάπτυξη του τουρισμού της περιοχής. Σημαντικό ρόλο αποτελεί η συμμετοχή των πολιτών & των τουριστών στις αθλητικές δραστηριότητες, ο λεγόμενος «Ενεργός Αθλητικός Τουρισμός».

Παράλληλα θα πρέπει να τονιστεί, ότι η διαχείριση & η προστασία του φυσικού περιβάλλοντος, απ' την αξιοποίηση του για την διοργάνωση αθλητικών δραστηριοτήτων αποτελεί στόχο του Δήμου τόσο όσον αφορά την τήρηση της εφαρμογής και υλοποίησης του «Επιχειρησιακού Προγράμματος» όπου το θέτει ως έναν απ' τους βασικότερους στόχους για την τοπική (ενδογενή) ανάπτυξη και για την προσέλκυση εγχώριου & ξένου τουρισμού.

Ο Δήμος Λαμιέων χαρακτηρίζεται απ' την έντονη παρουσία δικτύων & συστάδων επιχειρήσεων, τοπικών δομών, έντονου πρωτογενή τομέα (κυρίως αγροτικού παραγωγικού κλάδου), καθώς και την υψηλή θέση που κατέχει στον δευτερογενή τομέα (κλάδος παροχής υπηρεσιών, κλάδος βιομηχανιών, βιοτεχνών). Αξίζει να αναφερθεί, ότι το ανθρώπινο κεφάλαιο κατέχει υψηλή θέση στον Δήμο Λαμιέων στην Περιφερειακή Ενότητα Φθιώτιδας ανάμεσα στους αντίστοιχους μεγάλους Δήμους των Περιφερειακών Ενοτήτων (σε μέγεθος πληθυσμού) της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας στον τομέα του επιπέδου της εκπαίδευσης, της απασχόλησης & των δραστηριοτήτων.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Χάρτης 2. Προστατευόμενη Περιοχή «NATURA 2000» Π.Ε. Φθιώτιδας

Πηγή: <https://natura2000.eea.europa.eu/>

Στη συνέχεια αναφέρονται σε πίνακες & διαγράμματα τα δημογραφικά, οικονομικά χαρακτηριστικά του Δήμου Λαμιέων και γίνεται μία συγκριτική αποτύπωση με τους αντίστοιχους μεγάλους Δήμους των Περιφερειακών Ενοτήτων Ευβοίας, Βοιωτίας, Ευρυτανίας, Φωκίδας της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (Δήμος Χαλκίδας, Δήμος Λεβαδέων, Δήμος Καρπενησίου, Δήμος Δελφών).

**ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**

4.1.3 Δημογραφικά Χαρακτηριστικά²⁹

ΠΙΝΑΚΑΣ 4.1 : Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο & οικογενειακή κατάσταση

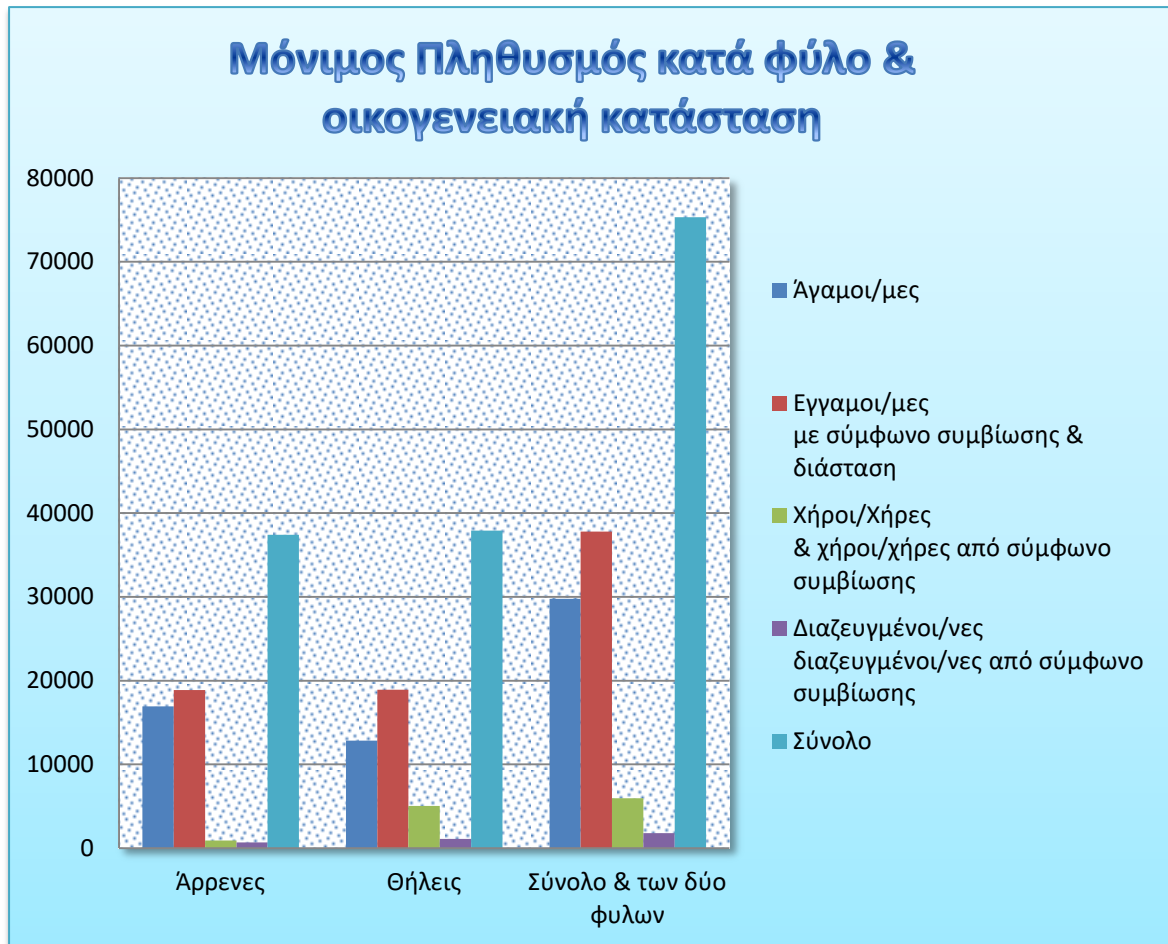
Φύλο	Αγαμοί /Αγαμέες	Έγγαμοι/Έγγαμες με σύμφωνο συμβίωσης και διάσταση	Χήροι/Χήρες & Χήροι/Χήρες από σύμφωνο συμβίωσης	Διαζευγμένοι/ νες και διαζευγμένοι/ν ες από σύμφωνο συμβίωσης	Σύνολο
Άρρενες	16.917	18.898	916	686	37.417
Θήλειες	12.850	18.901	5.049	1.098	37.898
Σύνολο δύο φύλων	29.767	37.799	5.965	1.784	75.315

Πηγή: www.statistics.gr

²⁹ Πηγή: www.statistics.gr (ΕΛΣΤΑΤ 2011)

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.1 : Μόνιμος Πληθυσμός κατά φύλο & οικογενειακή κατάσταση

Πηγή: www.statistic.gr

**ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**

4.1.4 Οικονομικά Χαρακτηριστικά³⁰

**ΠΙΝΑΚΑΣ 4.2. Οικονομικά ενεργός & μη ενεργός πληθυσμός κατά επίπεδο
εκπαίδευσης**

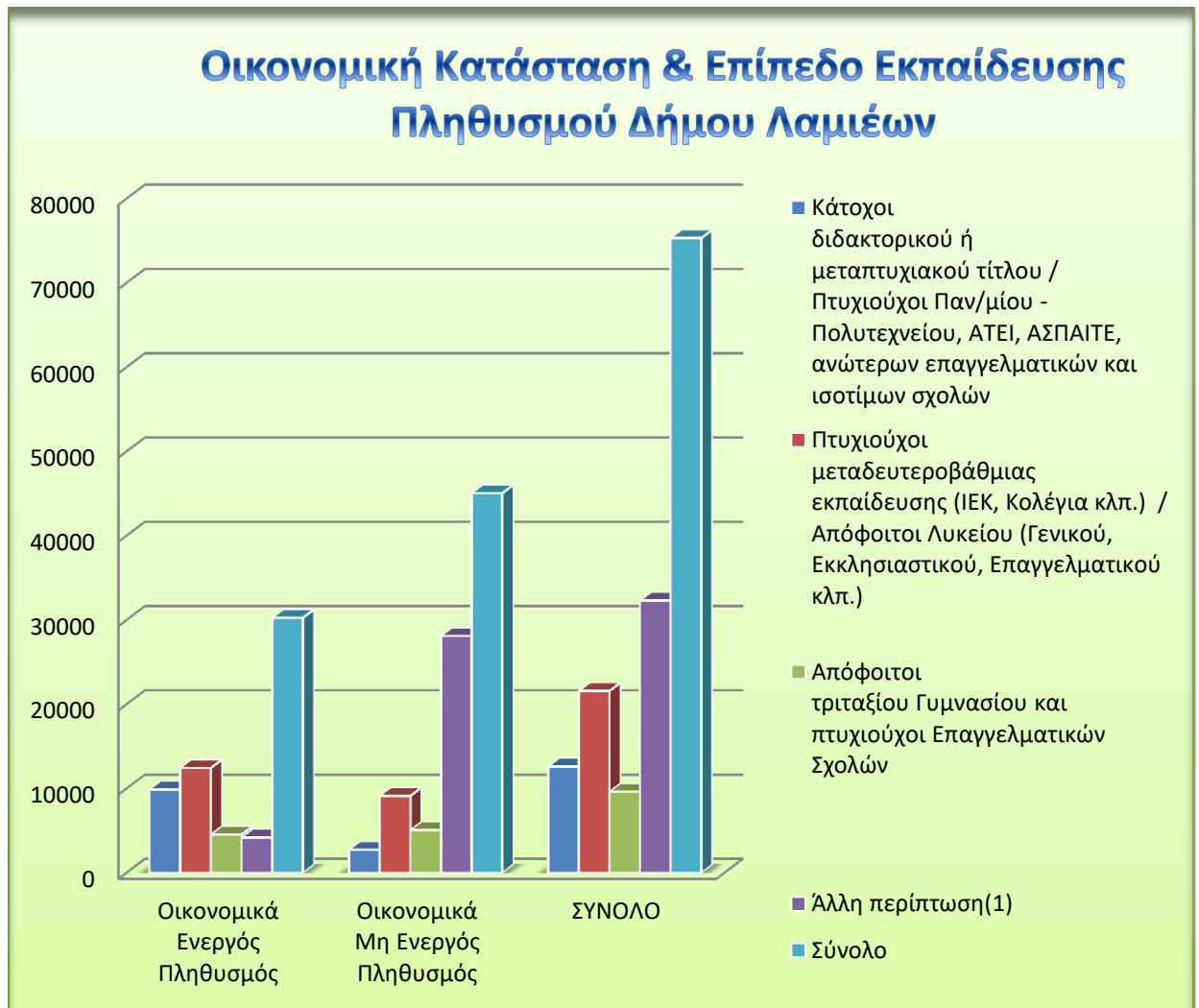
<u>Οικονομική Κατάσταση πληθυσμού</u>	Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισοτίμων σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.) / Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	Απόφοιτοι τριταξίου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	Άλλη περίπτωση(1)	Σύνολο
Οικονομικά ενεργός πληθυσμός	9.888	12.442	4.546	4.190	30.266
Οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός	2.730	9.131	5.079	28.109	45.049
<u>ΣΥΝΟΛΟ</u>	12.618	21.573	9.625	32.299	75.315

Πηγή: www.statistics.gr

³⁰ www.statistics.gr (ΕΛΣΤΑΤ, 2011)

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.2: Οικονομική Κατάσταση κατά επίπεδο εκπαίδευσης

Πηγή: www.statistics.gr

4.2 Συγκριτική Αποτύπωση Δήμων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

Όπως προαναφέρθηκε ο Δήμος Λαμιέων κατέχει την 2^η θέση στην Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας ανάμεσα στους μεγαλύτερους σε έκταση & μέγεθος πληθυσμού Δήμους, με 75.315 κατοίκους, έναντι 31.315 κατοίκων Δήμου Λεβαδέων, 13.105 του Δήμου Καρπενησίου και 26.716 κατοίκων του Δήμου Δελφών. Στην 1^η θέση βρίσκεται ο Δήμος Χαλκιδέων με 102.223 κατοίκους³¹, βάσει απογραφής.

Ο παρακάτω πίνακας αναφέρεται στην πληθυσμιακή κατανομή των μεγάλων Δήμων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας.

**ΠΙΝΑΚΑΣ 4.3.: Πληθυσμιακή Κατανομή Δήμων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας
με αύξουσα ταξινόμηση**

Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας/Πέντε (5) μεγαλύτεροι Δήμοι	Πληθυσμός σε χιλ. κατοίκους	Σύνολο	Ποσοστιαία Κατανομή %
Δήμος Χαλκιδέων	102.223	102.223	41,10
Δήμος Λαμιέων	75.315	75.315	30,28
Δήμος Λεβαδέων	31.315	31.315	12,59
Δήμος Δελφών	26.716	26.716	10,74
Δήμος Καρπενησίου	13.105	13.105	5,26
Σύνολο Περιφέρειας	248.674	248.674	100

Πηγή: www.statistics.gr

Ενώ ο μέσος πληθυσμός της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (αριθμητικός μέσος) ανέρχεται σε: $\bar{X} = \frac{248.674}{5} = 49.734,8$ κατοίκους.

³¹ www.statistics.gr (ΕΛΣΤΑΤ, 2011)

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

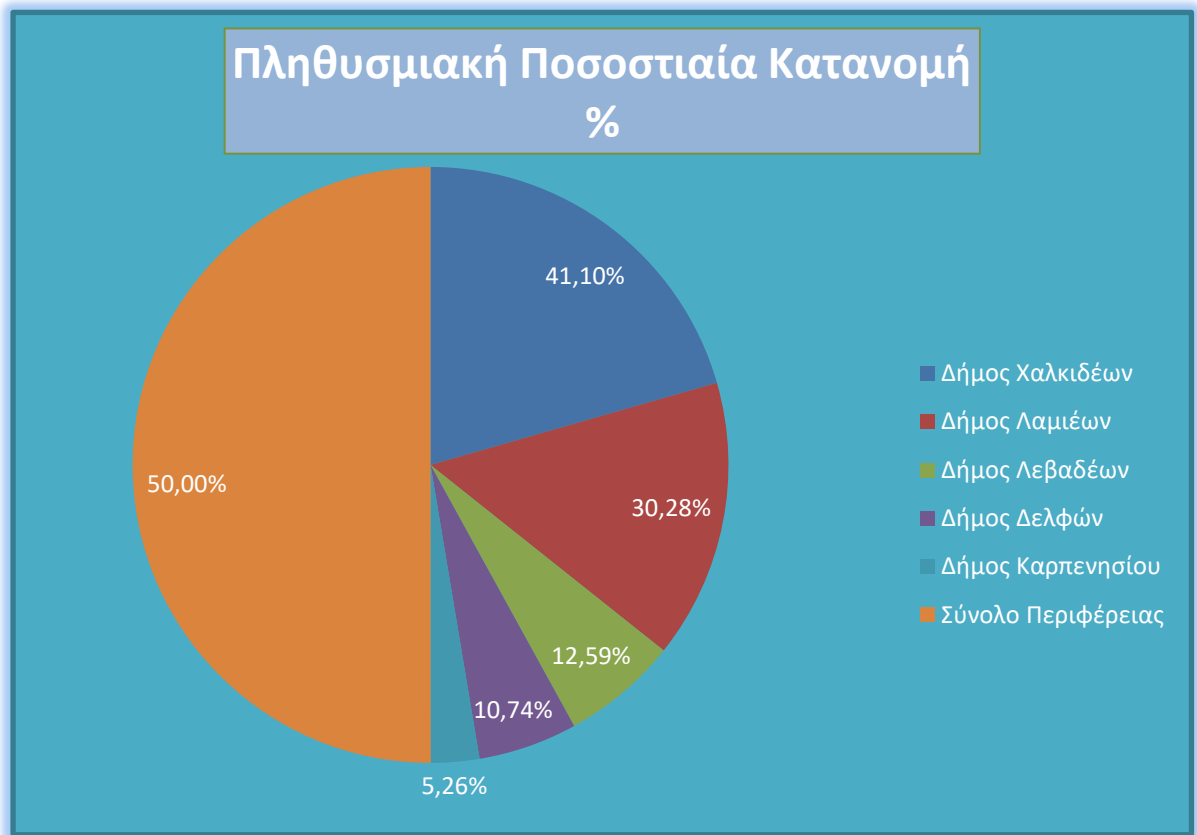
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.3: Πληθυσμιακή κατανομή Δήμων Περιφέρειας Στερεάς
Ελλάδας με αύξουσα ταξινόμηση

Πηγή: www.statistics.gr

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.4: Πληθυσμιακή ποσοστιαία κατανομή Δήμων Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας

Πηγή: www.statistics.gr

Στη συνέχεια παρουσιάζεται ο πίνακας με τους «οικονομικά ενεργό πληθυσμό» και «οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό» για τους πέντε (5) μεγαλύτερους Δήμους της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας αναδεικνύοντας την υψηλή θέση που κατέχει ο Δήμος Λαμιέων σε επίπεδο οικονομικής κατάστασης & εκπαίδευσης.

**ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**

**ΠΙΝΑΚΑΣ 4.4: Οικονομική Κατάσταση & Επίπεδο Εκπαίδευσης Δήμων
Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας**

Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός

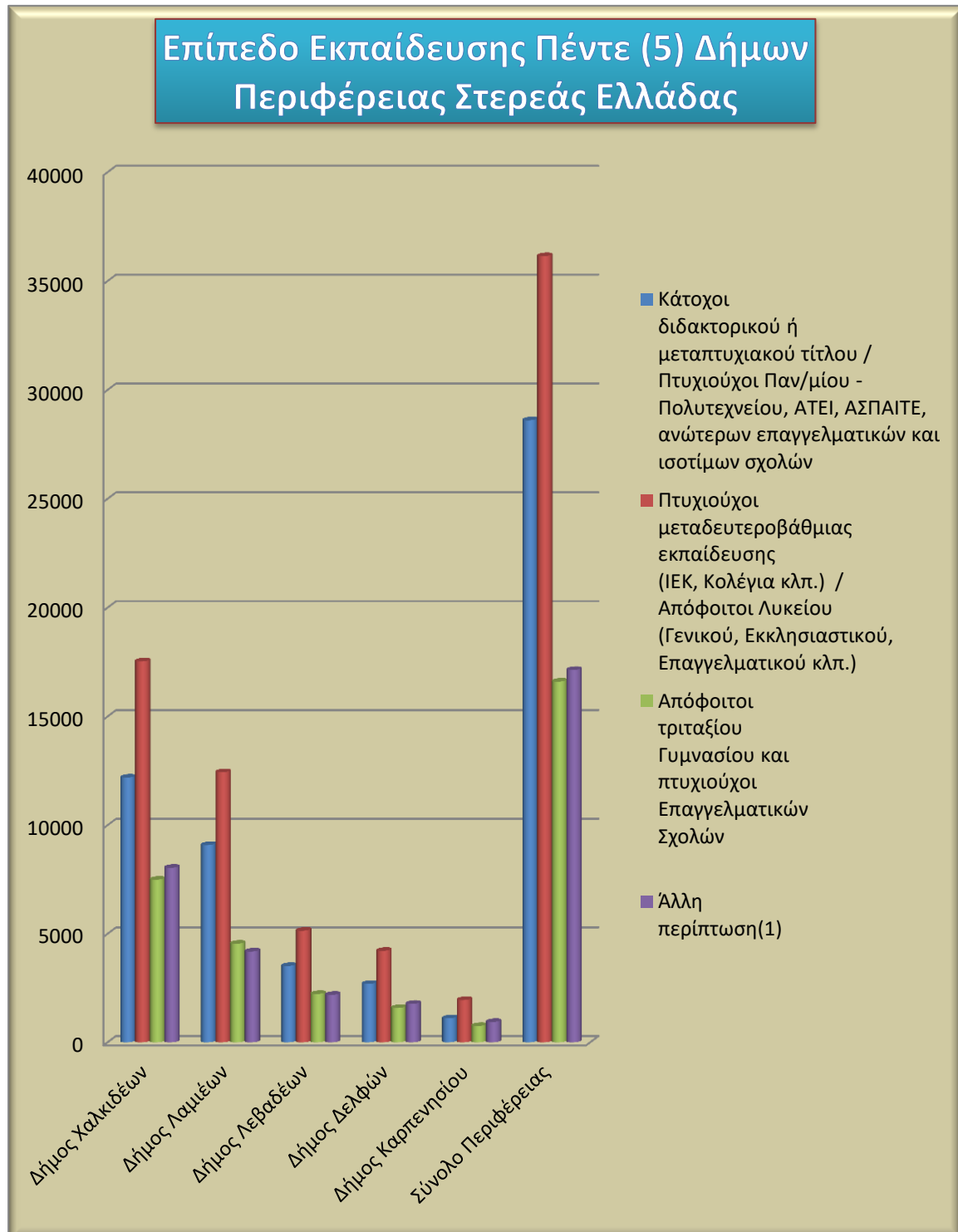
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας/Πέν τε (5) μεγαλύτεροι Δήμοι	Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακο ύ τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικ ών και ισοτίμων σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμ ιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.) / Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	Απόφοιτοι τριταξίου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικ ών Σχολών	Άλλη περίπτωση(1)
Δήμος Χαλκιδέων	12.196	17.537	7.493	8.042
Δήμος Λαμιέων	9.088	12.442	4.546	4.190
Δήμος Λεβαδέων	3.520	5.146	2.230	2.192
Δήμος Δελφών	2.694	4.218	1.585	1.776
Δήμος Καρπενησίου	1.111	1.952	755	942
Σύνολο Περιφέρειας	28.609	36.149	16.609	17.142

Πηγή: www.statistics.gr

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Ακολούθως, αποτυπώνεται η οικονομική κατάσταση & το επίπεδο εκπαίδευσης των μεγαλύτερων Δήμων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας διαγραμματικά:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.5: Οικονομικά Ενεργός Πληθυσμός

Πηγή: www.statistics.gr

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Στη συνέχεια δίδεται ο πίνακας με την οικονομική κατάσταση & το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού των Δήμων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας:

**ΠΙΝΑΚΑΣ 4.5: Οικονομική Κατάσταση & Επίπεδο Εκπαίδευσης Δήμων
Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας**

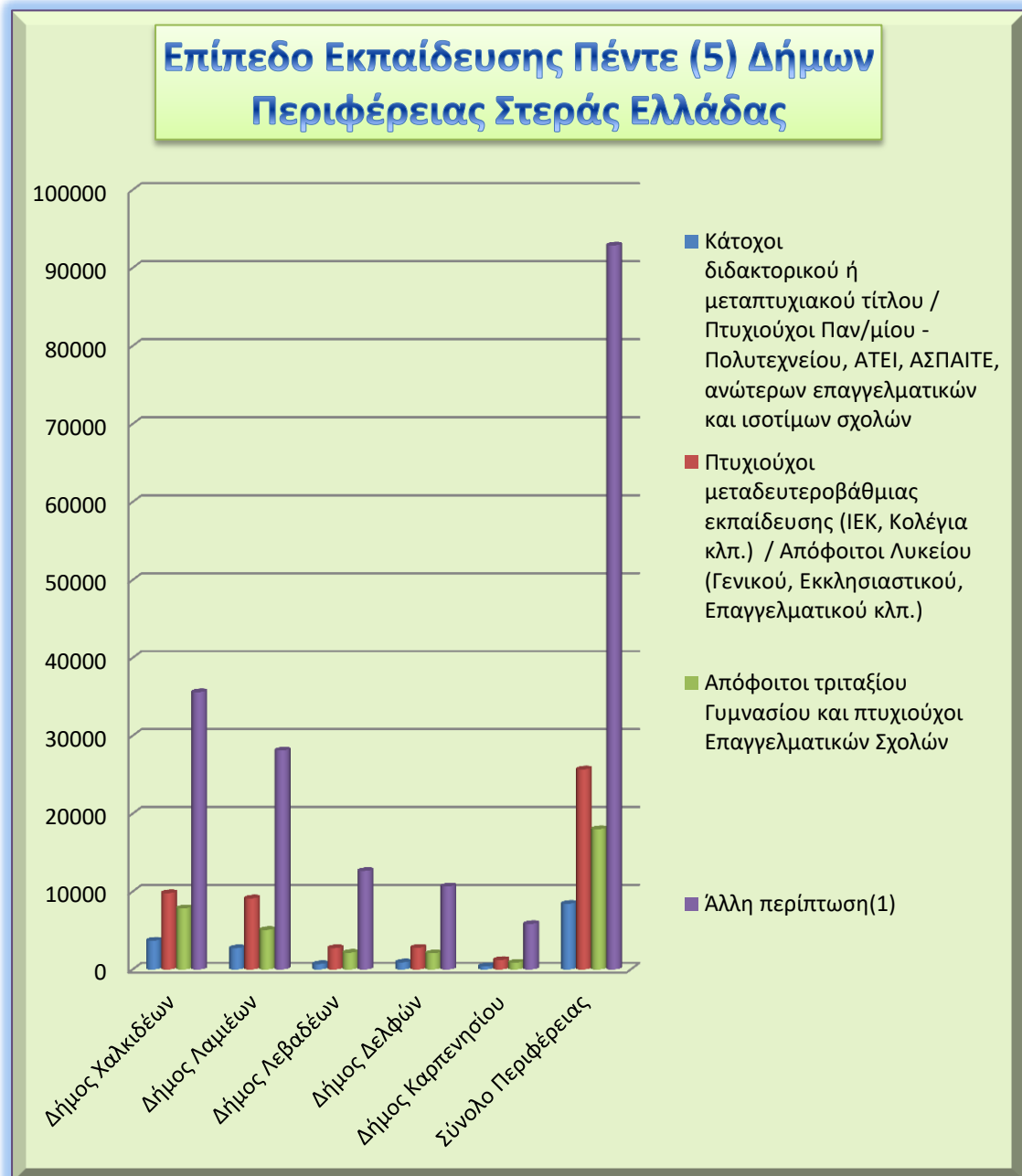
Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας/Πέντε (5) μεγαλύτεροι Δήμοι	Οικονομικά Μη Ενεργός Πληθυσμός			
	Κάτοχοι διδακτορικού ή μεταπτυχιακού τίτλου / Πτυχιούχοι Παν/μίου - Πολυτεχνείου, ΑΤΕΙ, ΑΣΠΑΙΤΕ, ανώτερων επαγγελματικών και ισοτίμων σχολών	Πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης (ΙΕΚ, Κολέγια κλπ.) / Απόφοιτοι Λυκείου (Γενικού, Εκκλησιαστικού, Επαγγελματικού κλπ.)	Απόφοιτοι τριταξίου Γυμνασίου και πτυχιούχοι Επαγγελματικών Σχολών	Άλλη περίπτωση(1)
Δήμος Χαλκιδέων	3.700	9.804	7.847	35.604
Δήμος Λαμιέων	2.730	9.131	5.079	28.109
Δήμος Λεβαδέων	695	2.737	2.147	12.648
Δήμος Δελφών	912	2.792	2.072	10.667
Δήμος Καρπενησίου	400	1.220	874	5.851
Σύνολο Περιφέρειας	8.437	25.684	18.019	92.879

Πηγή: www.statistics.gr

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Τα ανωτέρω στοιχεία αποτυπώνονται στο ακόλουθο διάγραμμα για την οικονομική κατάσταση & το επίπεδο εκπαίδευσης του πληθυσμού των Δήμων της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 4.6: Οικονομικά Μη Ενεργός Πληθυσμός

Πηγή: www.statistics.gr

4.3 Συμπέρασμα

Συμπερασματικά απ' τα ανωτέρω στατιστικά στοιχεία, παρατηρείται ότι ο Δήμος Λαμιέων κατέχει πληθυσμό στους 75.315 κατοίκους με τον 2^ο μεγαλύτερο Δήμο της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας με ποσοστιαία κατανομή 30,28%, έναντι του Δήμου Χαλκιδέων με 102.223 κατοίκους με αντίστοιχη ποσοστιαία κατανομή 41,10% στην Περιφέρεια, όταν ο μέσος πληθυσμός της ανέρχεται σε 49.734,8 κατοίκους. Σε επίπεδο εκπαίδευσης διαχωρίζεται ο «οικονομικά ενεργός πληθυσμός με τον «οικονομικά μη ενεργό πληθυσμό», όπου στην μεν 1^η περίπτωση παρατηρείται ότι οι «πτυχιούχοι μεταδευτεροβάθμιας εκπαίδευσης» είναι 12.442 στον Δήμο Λαμιέων, ενώ την 1^η θέση στην αντίστοιχη κατηγορία κατέχει ο Δήμος Χαλκιδέων με 17.537. Στην κατηγορία «Κάτοχοι διδακτορικού/μεταπτυχιακού τίτλου σπουδών» στην 1^η θέση βρίσκεται ο Δήμος Χαλκιδέων με 12.196 έναντι 9.088 αυτών του Δήμου Λαμιέων. Στην 2^η περίπτωση «οικονομικά μη ενεργός πληθυσμός» στην κατηγορία «Άλλη περίπτωση» στην 1^η θέση βρίσκεται ο Δήμος Χαλκιδέων που συγκεντρώνει τον μεγαλύτερο αριθμό με 35.604 και ακολουθούν κατά σειρά ο Δήμος Λαμιέων με 28.109 ανέργους, ο Δήμος Λεβαδέων με 12.648, ο Δήμος Δελφών με 10.667, ενώ στην τελευταία θέση είναι ο Δήμος Καρπενησίου με 5.851 ανέργους. Αξίζει να αναφερθεί ότι στα οικονομικά στατιστικά³² στοιχεία των Δήμων της Περιφέρειας δεν παρέχεται πληροφόρηση.

³² Σε επίπεδο Α.Ε.Π. δεν παρέχονται στοιχεία & πληροφορίες σε χαμηλό τοπικό επίπεδο LAU 1, παρά μόνο σε επίπεδο NUTS 2 (Διοικητικές Περιφέρειες), NUTS 3 (Νομοί).

Κεφάλαιο 5

5.1 Ο Ο.Τ.Α. Δήμου Λαμιέων ως τοπική δομή

5.1.1 Ο Στρατηγικός Σχεδιασμός του Ο.Τ.Α.

Σύμφωνα με τους Α. Παπαδασκαλόπουλο & Μ. Χριστοφάκη (2016), «Με τη νέα διοικητική ανασυγκρότηση της χώρας, που προωθήθηκε μέσω του Ν. 3852/2010 «Πρόγραμμα Καλλικράτης», θεσμοθετήθηκε πλέον η υποχρέωση όλων των Ο.Τ.Α. Α' και Β' βαθμού να εκπονούν και να υλοποιούν πενταετή Επιχειρησιακά Προγράμματα (Ε.Π.), τα απαραίτητα χαρακτηριστικά το οποίου είναι τα εξής:

- ✓ Είναι ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής βιώσιμης ανάπτυξης και βελτίωσης διοικητικής ικανότητας του Ο.Τ.Α.
- ✓ Αποτελεί τα πενταετές πρόγραμμα δράσης του Ο.Τ.Α., αναλύεται και εξειδικεύεται σε ετήσιο πρόγραμμα δράσης σύμφωνα με τις ανάγκες, τα προβλήματα & τα μειονεκτήματα της τοπικής κοινωνίας μαζί με τα Νομικά του Πρόσωπα.
- ✓ Είναι οργανικό στοιχείο της καθημερινής λειτουργίας και της διοίκησης του Δήμου ή της Περιφέρειας του.
- ✓ Εκπονείται με τη συμμετοχή (συνέργεια) όλων των εμπλεκόμενων δημοσίων και ιδιωτικών φορέων όπως τα αιρετά του στελέχη, τους τοπικούς φορείς (Σύλλογοι, Επιμελητήρια, εκπρόσωποι Ενώσεων και Συνεταιρισμών), ομάδες δημοτών, περιφερειακή αυτοδιοίκηση και τίθεται σε δημόσια διαβούλευση
- ✓ Περιλαμβάνει σύστημα παρακολούθησης και αξιολόγησης του στρατηγικού σχεδιασμού (εισροές, εκροές).

Το κυριότερο ψηφισθέν θεσμικό πλαίσιο των Ο.Τ.Α. Α', Β' βαθμού είναι οι Ν. 3852/2010 («Πρόγραμμα Καλλικράτης») και Ν.4555/2018 («Πρόγραμμα Κλεισθένης»).

Η στρατηγική της τοπικής ανάπτυξης των επιχειρησιακών προγραμμάτων των Ο.Τ.Α. προωθείται μέσω της κατάλληλης της πολιτικής των αποφάσεων που έχουν ληφθεί και στοχεύουν στην υλοποίηση των αξόνων προτεραιότητας που είναι οι εξής:

- 1) Περιβάλλον και Ποιότητα Ζωής
- 2) Κοινωνική πολιτική, Υγεία, παιδεία, αθλητισμός, πολιτισμός.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

3) Τοπική Οικονομία και απασχόληση (αύξηση νέων θέσεων εργασίας και διαρκής βελτίωση του ανθρώπινου δυναμικού με την κατάλληλη εξειδίκευση).

4) Βελτίωση της διοικητικής ικανότητας και της οικονομικής κατάστασης του Δήμου.

Ουσιαστικά το πρώτο μέρος, περιλαμβάνει τον στρατηγικό σχεδιασμό (υφιστάμενη κατάσταση (S.W.O.T. Analysis-το όραμα, την στρατηγική, τους άξονες-μέτρα) και το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει τον επιχειρησιακό και οικονομικό προγραμματισμό (εξειδίκευση αξόνων προτεραιότητας, μέτρων-στόχων, δαπάνες δράσης, έσοδα, έξοδα, πηγές χρηματοδότησης), ενώ το κάθε πρόγραμμα πραγματοποιείται υπό της μεθοδολογίας και του πλαισίου παρακολούθησης και αξιολόγησης του συστήματος εισροών-εκροών». (σελ. 312-314).

Ο Δήμος Λαμιέων συγκαταλέγεται στους πρωτοβάθμιους Ο.Τ.Α. (Α' Βαθμού) και θεωρείται τοπική δομή. Όπως κάθε Ο.Τ.Α. Α' Βαθμού, έτσι και ο Δήμος Λαμιέων αναλαμβάνει πρωτοβουλίες, δράσεις, έργα, προβαίνει σε στρατηγικούς σχεδιασμούς αναπτυξιακές πολιτικές & σε επιχειρησιακά προγράμματα προκειμένου τόσο ο ίδιος ως οργανισμός να βελτιώσει & να αναπτύξει τις διοικητικές λειτουργίες & υπηρεσίες του, όσο & στο να συμβάλλει στην ανάπτυξη τόσο του Δήμου, όσο & στην ευρύτερη περιοχή του νομού Φθιώτιδας. Η έγκριση του «Στρατηγικού Αναπτυξιακού Σχεδιασμού του Πενταετούς Επιχειρησιακού Προγράμματος 2014-2019³³» αποφασίζεται απ' το Διοικητικό Συμβούλιο με εισήγηση του Δημάρχου, εκπονείται & υλοποιείται απ' τα θεσμικά όργανα και στελέχη του Δήμου. Ο στρατηγικός σχεδιασμός/προγραμματισμός αποτελεί το μακροπρόθεσμο όραμα του Δήμου, ενώ θεωρείται απ' τα πιο σύγχρονα είδη σχεδιασμού. Η δομή του, η μεθοδολογία του επιτρέπει την υιοθέτηση διάφορων πολιτικών (κοινωνικών, πολιτιστικών, οικονομικών) & ιδεολογικών κατευθύνσεων, ενώ τα κύρια στοιχεία που το χαρακτηρίζουν να έχει «υπεροχή» έναντι άλλων μορφών σχεδιασμού είναι:

- Επικεντρώνεται περισσότερο στην ανάληψη δράσης
- Υποστηρίζει μεγαλύτερη συμμετοχή στην διαδικασία κατάρτισης του στρατηγικού προγραμματισμού από άλλες τοπικές δομές/φορείς του Δήμου (Επιμελητήρια, Κεντρικές Ενώσεις, Επιχειρήσεις).

³³ Πενταετές Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014-2019 Δήμου Λαμιέων

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

- Δίνει έμφαση στην αντιμετώπιση των απειλών, κινδύνων, αδυναμιών & άλλων παραγόντων που πλήττουν την τοπική κοινωνία απ' το ευρύτερο κοινωνικό, οικονομικό περιβάλλον.
- Στοχεύει στην ενθάρρυνση της ανταγωνιστικότητας των τοπικών επιχειρήσεων & στην συνέργεια με τους τοπικούς φορείς.

Ο στρατηγικός σχεδιασμός προσεγγίζει ένα συστημικό μοντέλο σχεδιασμού, το οποίο περιλαμβάνει συμμετοχή ομάδων, βασίζεται σε στοιχεία, αποδείξεις, όπου με τους κατάλληλους δείκτες μέτρησης, παρακολούθησης ελέγχεται η αποτελεσματικότητα της δράσης & του έργου του Δήμου. Ορίζεται ως μία διαδικασία προσδιορισμού εφικτών στόχων και υλοποίησης στρατηγικών με εφαρμογή σε πεδία ανάπτυξης δράσεων όπως: 1) Η συμμετοχή & η συνεργασία μέσω των δημόσιων & ιδιωτικών φορέων με στόχο την τοπική βιώσιμη ανάπτυξη, 2) Η ανάδειξη της περιοχής & των συγκριτικών πλεονεκτημάτων που την καθιστούν ανταγωνιστική, 3) Η αναζήτηση κατάλληλων στρατηγικών & αναπτυξιακών πολιτικών για την διεύρυνση των δυνατοτήτων της διοικητικής οργάνωσης/λειτουργίας του Δήμου.

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα του Δήμου³⁴ αποτελεί το κύριο τμήμα του στρατηγικού αναπτυξιακού προγραμματισμού δράσεων, έργων τοπικής & εσωτερικής ανάπτυξης του Δήμου. Οπότε για τον λόγο αυτό:

- Είναι ένα ολοκληρωμένο πρόγραμμα τοπικής ανάπτυξης & διοικητικής ικανότητας του Ο.Τ.Α. αποτέλεσμα της συλλογικής δράσης, λειτουργίας των υπηρεσιών του Δήμου.
- Είναι οργανικό & συμβουλευτικό στοιχείο για την καθημερινή λειτουργία του Δήμου & επιτυχημένης ολοκλήρωσης του αναπτυξιακού οράματος του Ο.Τ.Α.
- Δίνει έμφαση στην διάγνωση & αξιολόγηση του εσωτερικού & εξωτερικού περιβάλλοντος της περιοχής & σύμφωνα με τις δυνατότητες που έχει ο Δήμος στοχεύει στον περιορισμό των ανισοτήτων τόσο τοπικά, όσο & ενδοπεριφερειακά.
- Αξιοποιούνται δείκτες μέτρησης, απόδοσης.

³⁴ Η υποχρέωση σύνταξης πενταετών επιχειρησιακών προγραμμάτων θεσμοθετήθηκε για του Ο.Τ.Α. με τον Ν. 3852/2010 («Πρόγραμμα Καλλικράτης») και εξειδικεύεται ως προς το περιεχόμενο τους με την Υπ' αριθ. Απόφαση 41179/2014 Υπουργείου Εσωτερικών

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

5.1.2. Η Αξιολόγηση Εσωτερικού και Εξωτερικού Περιβάλλοντος (S.W.O.T. Analysis)

Το επιχειρησιακό πρόγραμμα συντάσσεται από την αξιολόγηση κρίσιμων παραγόντων & προϋποθέσεων & εκπονείται σύμφωνα με S.W.O.T. Analysis: Απειλές (Threats), Αδυναμίες (Weakness), Δυνατότητες (Strengths), Ευκαιρίες (Opportunities) του εσωτερικού & εξωτερικού περιβάλλοντος. Το παρακάτω σχήμα δίδει τον ανωτέρω ισχυρισμό.

ΣΧΗΜΑ 5.1: Η S.W.O.T. Analysis

	Θετικά	Αρνητικά
Εσωτερικό περιβάλλον	S δυνάμεις/ πλεονεκτήματα	W αδυναμίες
Εξωτερικό περιβάλλον	O ευκαιρίες	T απειλές

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

Για τη σύνταξη του Επιχειρησιακού Προγράμματος της πενταετίας 2014-2019 η Διεύθυνση Οργάνωσης Σχεδιασμού και Πληροφορικής, καθώς και σε συνεργασία με τις άλλες αρμόδιες Διευθύνσεις, συνέλεξαν πληροφορίες και δεδομένα, τα οποία και παρέθεσαν στην Εκτελεστική Επιτροπή προς έγκριση που μαζί με το σχέδιο της στρατηγικής αναπτυξιακής πολιτικής έθεσαν τα κυριότερα σημεία τα οποία ακολουθούν. Η μεθοδολογία σύνταξης του Ε.Π. βασίστηκε στα δύο προηγούμενα Επιχειρησιακά Προγράμματα των περιόδων 2008-2011 και 2011-2013 με την εμπειρία του ανθρώπινου δυναμικού, της τεχνογνωσίας, ενώ αποτέλεσε στόχο η

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

δημιουργία συνείδησης προγραμματισμού, τρόπου δουλειάς, στα στελέχη του Δήμου για την επίτευξη του οποίου ακολουθήθηκαν βιωματικές εκπαιδευτικές διαδικασίες. Κατά την διαδικασία της υφιστάμενης κατάστασης στο εσωτερικό και εξωτερικό περιβάλλον του Δήμου (S.W.O.T. Analysis) εφαρμόστηκε η μέθοδος της έρευνας με ημι-δομημένες συνεντεύξεις τα αρμόδια στελέχη παλαιά και νέα. Η σύνταξη του Ε.Π. βασίστηκε στα κάτωθι τρία επίπεδα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.1: Επίπεδα Σύνταξης Επιχειρησιακού Προγράμματος

<u>ΕΠΙΠΕΔΑ</u>	<u>ΧΑΡΑΚΤΗΡΙΣΤΙΚΑ ΕΠΙΠΕΔΩΝ</u>
Επίπεδο 1	Αποτύπωση της πραγματικότητας α) Καταγραφή & Ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος β) Καταγραφή & Ανάλυση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου
Επίπεδο 2	Διατήρηση οράματος και αρχών α) το αναπτυξιακό όραμα β) οι κατευθυντήριες αρχές
Επίπεδο 3	Προσδιορισμός-σαφήνεια των στόχων & της αναπτυξιακής στρατηγικής α) οι αναπτυξιακές προτεραιότητες του Δήμου β) Στρατηγικός Σχεδιασμός

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: 2014-2019

Στη συνέχεια αποτυπώνεται ο εντοπισμός κρίσιμων ζητημάτων με τη συνοπτική αξιολόγηση του εξωτερικού περιβάλλοντος (S.W.O.T. Analysis) με την χρήση πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.2: Εξωτερικό Περιβάλλον (S.W.O.T. Analysis) Δήμου Λαμιέων

ΕΞΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
Οι Δυνατότητες	☐ Η κεντροβαρής θέση του Δήμου στον εθνικό γεωγραφικό χώρο και στο σύστημα των διεθνών και εθνικών μεταφορών ☐ Διοικητικό κέντρο της Περιφερειακής Ενότητας Φθιώτιδας και της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας ☐ Αξιοποίηση και Βελτίωση του φυσικού περιβάλλοντος και των φυσικών πόρων (περιοχή NATURA, καταφύγιο άγριας ζωής, υδροβιότοποι) ☐ Ικανοποιητική ανάπτυξη τηλεπικοινωνιακού δικτύου ☐ Συμμετοχή σε διεθνή & ευρωπαϊκά δίκτυα πόλεων

**ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**

	☐ Ενδυνάμωση πρωτογενούς τομέα και συγκεκριμένα της γεωργίας και της κτηνοτροφίας
Τα προβλήματα	☐ Ανεπαρκές σύστημα διαχείρισης στερεών αποβλήτων ☐ Ανεπαρκή αποχετευτικά δίκτυα στις περιοχές επέκτασης και στους περιαστικούς οικισμούς ☐ Κίνδυνος υποβάθμισης των περιβαλλοντικών πόρων και των οικοσυστημάτων της περιοχής λόγω της μη εφαρμογής του θεσμικού πλαισίου και της καθυστέρησης υλοποίησης βασικών περιβαλλοντικών υποδομών. ☐ Έλλειψη χώρων πρασίνου στον αστικό ιστό και στο κέντρο της πόλης ☐ Κυκλοφοριακά προβλήματα ☐ Πυκνή δόμηση και υψηλοί όροι δόμησης του αστικού κέντρου της Λαμίας ☐ Επιβάρυνση του τοπικού φυσικού περιβάλλοντος λόγω λατομικής και βιοτεχνικής-βιομηχανικής δραστηριότητας, διάθεσης αποβλήτων στον Σπερχειό, και συνωστισμού των δικτύων υψηλής τάσης της ΔΕΗ σε περιοχές του Δήμου.
Οι Ευκαιρίες	☐ Αναδυόμενος νέος άξονας ανάπτυξης Ηγουμενίτσας-Λάρισας-Λαμίας (με βάση την υπερτοπική οδική υποδομή E65) ☐ Ευρωπαϊκά προγράμματα για αστικά κέντρα (JESSICA, πρόγραμμα ολοκληρωμένων σχεδίων για αστικές αναπλάσεις) ☐ Αξιοποίηση πόρων (εθνικών & Ε.Ε.) για δημιουργία και εκσυγχρονισμό περιβαλλοντικών υποδομών καθώς και εφαρμογή συστημάτων περιβαλλοντικής διαχείρισης ☐ Έμφαση στο ΕΣΠΑ, LEADER, Αγροτική Ανάπτυξη στη δημιουργία και ενίσχυση περιβαλλοντικών υποδομών (μονοπατιών, φαραγγιών, ποδηλατοδρόμων, υποδομών άρδευσης)
Οι Απειλές	☐ Σύγκρουση Εθνικού χωροταξικού σχεδιασμού και Περιφερειακού και κατ' επέκταση αποτυχία της περιφερειακής πολιτικής για ισόρροπη ανάπτυξη των περιφερειών. ☐ Διεθνής αλλά και εθνική οικονομική κρίση και ανάλογος περιορισμός εθνικής χρηματοδότησης. ☐ Υστέρηση στην ανάπτυξη των συνδυασμένων μεταφορικών υποδομών ☐ Περίπλοκη εφαρμογή κοινοτικής περιβαλλοντικής νομοθεσίας στους τομείς γεωργίας και κτηνοτροφίας, διαχείρισης υδάτινων πόρων, διαχείρισης υγρών και στερεών αποβλήτων, διαχείρισης προστατευόμενων περιοχών.

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: 2014-2019

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Ακολούθως, παρατίθεται η υφιστάμενη κατάσταση του εσωτερικού περιβάλλοντος του Δήμου (S.W.O.T. Analysis) με κύριο άξονα-στόχο την βελτίωση της διοικητικής ικανότητας και λειτουργίας των στελεχών του Δήμου με την χρήση πίνακα:

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.3: Εσωτερικό Περιβάλλον (S.W.O.T. Analysis) Δήμου Λαμιέων

ΕΣΩΤΕΡΙΚΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝ	
Οι Δυνατότητες	☐ Ικανοποιητικό μορφωτικό επίπεδο και εμπειρία των στελεχών στην διαχείριση των δημοτικών υποθέσεων ☐ Ικανοποιητική ύπαρξη υποδομών για την ανάπτυξη της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης ☐ Αύξηση εσόδων από αξιοποίηση ακίνητης περιουσίας ☐ Ικανοποιητικό επίπεδο επάρκειας κτιριακού και μηχανολογικού εξοπλισμού
Τα Προβλήματα	☐ Απουσία σύγχρονων μεθόδων διοίκησης και διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού ☐ Περιορισμένοι οικονομικοί πόροι ☐ Περιορισμένη διάχυση της γνώσης και της εμπειρίας μεταξύ των στελεχών λόγω ανυπαρξίας σχετικών μηχανισμών ☐ Έλλειψη συστηματοποιημένου μηχανισμού είσπραξης δημοτικών εσόδων ☐ Έλλειψη προσωπικού και ειδικότερα εξειδικευμένου σε θεματικά αντικείμενα που απαιτούν ιδιαίτερες επιστημονικές γνώσεις (προγραμματισμού, κοινωνικής έρευνας, στατιστικής, ανάπτυξης και εφαρμογής σύγχρονων μεθόδων και εργαλείων διοίκησης και διαχείρισης ανθρώπινου δυναμικού, αξιοποίησης περιουσίας).
Οι Ευκαιρίες	☐ Οι δυνατότητες ενίσχυσης της πολιτικής ανάπτυξης ανθρωπίνων πόρων μέσα από την αξιοποίηση σχετικών συγχρηματοδοτούμενων δράσεων του νέου Κοινοτικού Πλαισίου Στήριξης ☐ Η μέγιστη αξιοποίηση των εκπαιδευτικών προγραμμάτων του Εθνικού Κέντρου Δημόσιας Διοίκησης και Αυτοδιοίκησης. ☐ Εφαρμογή προγραμμάτων Συνεργασίας Δημόσιου Ιδιωτικού Τομέα (ΣΔΙΤ) με θεματικά αντικείμενα αναπτυξιακού χαρακτήρα ☐ Η αξιοποίηση του νέου εθνικού νομοθετικού πλαισίου για την εφαρμογή σύγχρονων μεθόδων διοίκησης και ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, το οποίο τίθεται σταδιακά σε

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

	εφαρμογή
Οι Απειλές	☐ Προβλήματα ολοκλήρωσης θεσμικού πλαισίου ηλεκτρονικής διακυβέρνησης ☐ Περικοπές υφιστάμενων επιχορηγήσεων των δομών των ΟΤΑ από κεντρικούς φορείς ή καθυστερήσεις στη ροή των επιχορηγήσεων ☐ Οι γενικότερες ρυθμίσεις για τον περιορισμό των προσλήψεων στον δημόσιο και τον ευρύτερο δημόσιο τομέα.

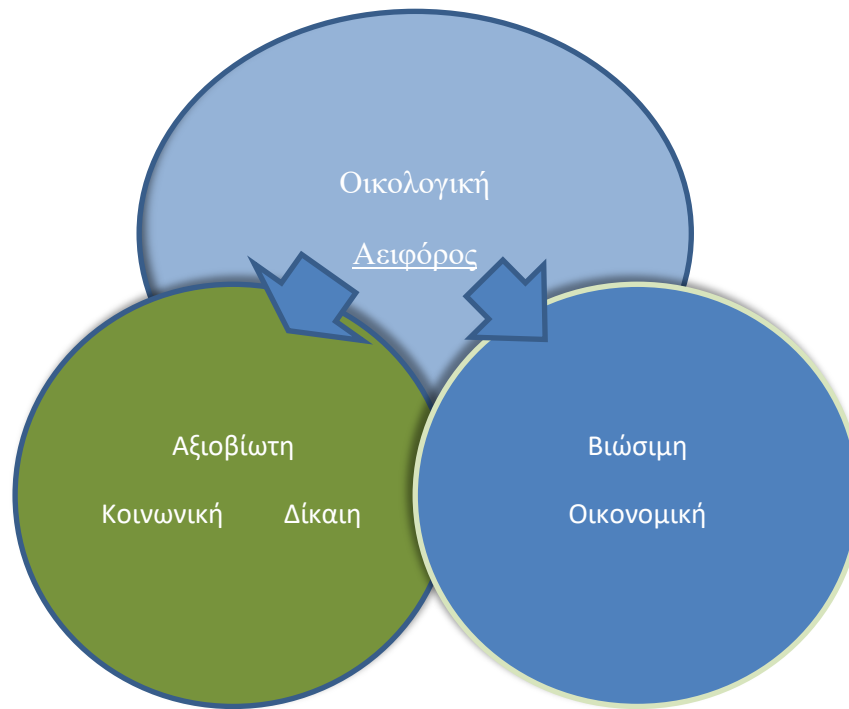
Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα: 2014-2019

5.1.3 Το Αναπτυξιακό Όραμα και η Αναπτυξιακή Στρατηγική

Οι Παπαδασκαλόπουλος & Χριστοφάκης (αναφέρονται στους Caron & Martel 2005) υποστηρίζουν ότι το αναπτυξιακό όραμα αποτελεί το βασικό εργαλείο διαμόρφωσης της αναπτυξιακής στρατηγικής, προηγείται της κατάρτισης και εφαρμογής των επιχειρησιακών προγραμμάτων και αποτελεί το πρώτο στάδιο της μακροχρόνιας πορείας προς την επίτευξη της αναπτυξιακής προοπτικής στην οικονομική, κοινωνική και οικολογική πτυχή της ζωής των πολιτών. Αποτελεί μία ολοκληρωμένη προοπτική του επιθυμητού μακροχρόνιου στόχου σε χωρικό επίπεδο μίας χώρας, μίας περιφέρειας ή ακόμα & ενός Δήμου. Για το αναπτυξιακό όραμα εμπλέκονται & συνεργάζονται σε διαβούλευση τοπικοί δημόσιοι & ιδιωτικοί φορείς εντός μίας περιοχής (Δήμου ή νομού –με την συνεργασία των δήμων, ή μίας Περιφέρειας), με την συμμετοχικότητα των πολιτών για την υλοποίηση μίας ορθολογικής διαμορφωμένης αναπτυξιακής πορείας που οδηγεί στην αειφόρο ανάπτυξη. Για την επίτευξη αυτής (αειφόρου ανάπτυξης) απαιτούνται δράσεις, έργα και υλοποιούνται με την κατάλληλη λήψη σχετικών πολιτικών που αφορά την διακυβέρνηση, η οποία αναφέρεται στη συμμετοχή όλων των εμπλεκόμενων φορέων για την ορθολογική λήψη αποφάσεων (πολίτες, επιχειρήσεις, κοινωνικοοικονομικοί φορείς-επιμελητήρια, ενώσεις, πολιτιστικοί σύλλογοι, τοπική αυτοδιοίκηση). Το ακόλουθο σχήμα δίνει μία εικόνα της αειφόρου ανάπτυξης:

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 5.1: Οι πτυχές της αειφόρου ανάπτυξης

Πηγή: Ο γράφων με τα στοιχεία του συγγραφέα

Στην περίπτωση του Ο.Τ.Α. Δήμου Λαμιέων ως τοπική δομή (όπως και κάθε Ο.Τ.Α.) το αναπτυξιακό όραμα αποτελεί ένας απ' τους βασικότερους πυλώνες της μακροχρόνιας αναπτυξιακής πορείας και υλοποίησης της στρατηγικής για την βελτίωση κρίσιμων ζητημάτων μέσα από κατευθυντήριες αρχές για την επίτευξη αξόνων προτεραιότητας που έχουν τεθεί οι οποίοι αποτελούνται από μέτρα-στόχους. Το αναπτυξιακό όραμα (που θέλουμε να πάμε?) της Δημοτικής Αρχής αναφέρεται στην Λαμία ως:

- ✓ Μία πρωταγωνίστρια πόλη, ανθρώπινη, καθαρή, φιλόξενη, ασφαλή, ελκυστική και σύγχρονη για τους κατοίκους της, αλλά και για τους επισκέπτες
- ✓ που θα σέβεται τον πολίτη και θα έχει ως μοναδικό κριτήριο λειτουργικότητας και αποτελεσματικότητας την απόλυτη εξυπηρέτησή του
- ✓ που θα τον διακρίνει μια ολοκληρωμένη περιβαλλοντική πολιτική, σε μια προικισμένη, ξεχωριστή γωνιά της Ελλάδας, βασισμένη στην αρχή της αειφορίας και της βιώσιμης ανάπτυξης
- ✓ που θα υποστηρίζει και θα προωθεί κάθε προσπάθεια που θα στοχεύει στην εκπλήρωση των προσδοκιών της τοπικής κοινωνίας

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Η αναπτυξιακή στρατηγική του Δήμου εξειδικεύεται σε επιμέρους στρατηγικούς στόχους οι οποίοι προσδιορίζονται για να καλύψουν:

1. Την εξυπηρέτηση των πολιτών στις συναλλαγές τους με τις υπηρεσίες του Δήμου
2. Την προστασία και βελτίωση του αστικού και περί-αστικού περιβάλλοντος
3. Την ενδυνάμωση της απασχόλησης και την διασφάλιση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας
4. Την ενίσχυση και στήριξη των τοπικών παραγωγικών φορέων
5. Την ανάπτυξη και υποστήριξη της συνεκτικότητας του κοινωνικού ιστού
6. Την αναβάθμιση της λειτουργίας των δημοτικών υπηρεσιών και την βελτίωση της αποτελεσματικότητάς τους
7. Την δημιουργία αναγνωρίσιμης ταυτότητας της Λαμίας (brand-name), ικανής να την αναδείξει σε σημείο αναφοράς

Οι πολιτικές που ακολουθούνται αναφέρονται σε άξονες προτεραιότητας οι οποίοι επιμερίζονται σε μέτρα-στόχους προκειμένου να καλύψουν τις βασικές ανάγκες και τα προβλήματα της τοπικής κοινωνίας για την ενίσχυση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας και οι οποίοι είναι οι εξής:

- ΑΞΟΝΑΣ 1. Περιβάλλον και ποιότητα ζωής
- ΑΞΟΝΑΣ 2. Κοινωνική Πολιτική, Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός και Αθλητισμός
- ΑΞΟΝΑΣ 3. Τοπική Οικονομία και Απασχόληση (Τοπικοί πόροι-τοπικά παραγωγικά αγαθά, νέες θέσεις εργασίας)
- ΑΞΟΝΑΣ 4. Βελτίωση της Διοικητικής ικανότητας και της Οικονομικής κατάστασης του Δήμου

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Ακολουθώς παρατίθενται οι πίνακες με τους άξονες, τα μέτρα και τους στόχους.

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.4: Άξονας 1

ΑΞΟΝΑΣ 1	ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ
Περιβάλλον & Ποιότητα Ζωής	1.1 Βελτίωση συνθηκών κυκλοφορίας	Ενίσχυση υποδομών με μελέτη, αναβάθμιση αστικών χώρων και ενίσχυση εγκαταστάσεων κυκλοφορίας και στάθμευσης
	1.2 Αναβάθμιση δομημένου περιβάλλοντος και συνθηκών διαβίωσης για εξυπηρέτηση κατοίκων και επισκεπτών	Διασφάλιση ελεύθερων χώρων και διαμόρφωση χώρων πρασίνου με παράλληλη ενίσχυση υποδομών
	1.3 Προστασία φυσικού περιβάλλοντος και διασφάλιση επάρκειας περιβαλλοντικών πόρων	Προστασία φυσικού τοπίου μέσω δράσεων που εξυπηρετούν την αειφόρο ανάπτυξη και την βελτίωση των κλιματικών αλλαγών

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014-2019

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.5: Άξονας 2

ΑΞΟΝΑΣ 2	ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ
Κοινωνική Πολιτική/Υγεία, Παιδεία, Πολιτισμός, Αθλητισμός	2.1 Ανάδειξη και προστασία της Ιστορικής και Πολιτιστικής κληρονομιάς και προβολή - προώθηση της πολιτιστικής ταυτότητας της πόλης και των οικισμών	2.1.1 Ανάδειξη της ιστορικής ταυτότητας περιοχών και της προβολής και αξιοποίησης πολιτιστικών πόρων
		2.1.2 Ενίσχυση της διατήρησης και ανάδειξης μνημείων πολιτισμού
	2.2 Ενίσχυση της Κοινωνικής Πολιτικής και των Υπηρεσιών πολιτισμού, αθλητισμού, παιδείας και υγείας	2.2.1 Ανάπτυξη και βελτίωση υπηρεσιών και υποδομών Υγείας και Πρόνοιας
		2.2.2 Ανάπτυξη και βελτίωση υπηρεσιών και υποδομών Πολιτισμού

Πηγή: Επιχειρησιακό πρόγραμμα 2014-2019

**ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.6: Άξονας 3

ΑΞΟΝΑΣ 3	ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ
Τοπική Οικονομία και Απασχόληση (Τοπικοί Πόροι)	3.1 Ενίσχυση του παραγωγικού ιστού, της ανταγωνιστικότητας και της εξωστρέφειας της τοπικής οικονομίας	3.1.1 Ενίσχυση του ρόλου των δομών στήριξης επιχειρηματικής δραστηριότητας. 3.1.2 Προώθηση της καινοτομίας και των νέων τεχνολογιών σε συνεργασία με το ιδιωτικό τομέα. 3.1.3 Προώθηση της συνεργασίας μεταξύ του Δήμου και των τοπικών εταίρων και φορέων υποστήριξης της οικονομικής δραστηριότητας. 3.1.4 Δημιουργία προϋποθέσεων ανάπτυξης ειδικών μορφών τουρισμού
	3.2 Ενίσχυση της απασχόλησης, της κοινωνικής συνοχής	3.2.1 Προαγωγή ενεργητικών πολιτικών απασχόλησης. 3.2.2 Δημιουργία προϋποθέσεων ενίσχυσης της απασχόλησης των ευαίσθητων κοινωνικά ομάδων πληθυσμού (νέοι, γυναίκες, ΑΜΕΑ). Σύγκλιση κοινωνικών ανισοτήτων

Πηγή: Επιχειρησιακό πρόγραμμα 2014-2019

**ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**

ΠΙΝΑΚΑΣ 5.7: Άξονας 4

ΑΞΟΝΑΣ 4	ΜΕΤΡΑ	ΣΤΟΧΟΙ
Βελτίωση Διοικητικής Ικανότητας και της Οικονομικής Κατάστασης του Δήμου	4.1 Βελτίωση της οργανωτικής και διοικητικής ικανότητας του Δήμου	4.1.1 Βελτίωση της λειτουργίας των οργάνων διοίκησης
		4.1.2 Βελτίωση της κτιριακής και υλικοτεχνικής υποδομής
		4.1.3 Εφαρμογή των διαδικασιών ηλεκτρονικής διακυβέρνησης
	4.2 Βελτίωση της ποιότητας των παρεχόμενων υπηρεσιών προς τους πολίτες	4.2.1 Διαμόρφωση θεσμικού/καταστατικού πλαισίου δικαιωμάτων και υποχρεώσεων στις σχέσεις πολιτών και Δήμου
	4.3 Ανάπτυξη συνεργασιών σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο	4.3.1 Ενσωμάτωση διαδικασιών και προτύπων και μεταφορά τεχνογνωσίας και εμπειρίας σε θέματα ανάπτυξης και υποστήριξης δραστηριοτήτων κοινού ενδιαφέροντος
		4.4 Βελτίωση/ ενίσχυση της οικονομικής επάρκειας και αποδοτικής λειτουργίας του Δήμου και των επιχειρήσεών του
		4.4.1 Αξιοποίηση της ακίνητης περιουσίας του Δήμου
		4.4.2 Βελτίωση υφιστάμενων ή/ και ανάπτυξη νέων δραστηριοτήτων

Πηγή: Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014-2019

5.1.4 Η Ανάλυση των Τοπικών Δομών στον Δήμο Λαμιέων

Η ύπαρξη των τοπικών δομών στον Δήμο Λαμιέων αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την λειτουργία και την κάλυψη των αναγκών, των προβλημάτων και των ελλείψεων στον Δήμο σε θέματα υποδομών, τουρισμού, παιδείας αθλητισμού, κοινωνικής ευθύνης/προστασίας, των τοπικών παραγωγικών και δημόσιων αγαθών, ανθρώπινων πόρων, προστασίας του περιβάλλοντος, καταπολέμησης της φτώχειας και κατ' επέκταση στην ανάπτυξη του Δήμου. Οι συνέργειες μεταξύ των τοπικών φορέων (δημόσιων και ιδιωτικών) του Δήμου, αλλά και περαιτέρω με τις συνεργασίες και τα δίκτυα των περιφερειακών αρχών, των εκάστοτε Υπουργείων, των Κεντρικών Φορέων των Ενώσεων, των Δήμων της Περιφέρειας της Στερεάς Ελλάδας αποτελούν κομβική σημασίας για την τοπική (ενδογενή) ανάπτυξη, την βιωσιμότητα και την ανταγωνιστικότητα.

Σε αυτή την ενότητα αναλύονται οι τοπικές δομές, ο αριθμός τους, οι δράσεις και ο ρόλος τους στην τοπική ανάπτυξη.

Οι τοπικές δομές³⁵ και ο αριθμός τους στον Δήμο Λαμιέων είναι:

1. Ο.Τ.Α. Α' βαθμού (ως Ν.Π.Δ.Δ.) με τα Ν.Π. του που απαριθμούνται σε έξι (6)
 - Δ.Ε.Υ.Α.
 - Δημοτική Κοινοφελής Επιχείρηση
 - Χώροι Στάθμευσης Λαμίας
 - Σχολικές Επιτροπές οι οποίες απαριθμούνται σε δύο (2)
 - Διαδημοτική Τηλεπικοινωνιακή Εταιρεία «CitiesNet»
 - Κέντρο Πρόληψης και Ενημέρωσης κατά των Ναρκωτικών
2. Επιμελητήρια Π.Ε. Φθιώτιδας τα οποία απαριθμούνται σε τρία (3) και είναι Ν.Π.Δ.Δ.
 - Εμπορικό-Βιομηχανικό Επιμελητήριο
 - Οικονομικό Επιμελητήριο (Περιφερειακό Τμήμα Στερεάς Ελλάδας)
 - Τεχνικό Επιμελητήριο
3. Συνεταιρισμοί της πόλης της Λαμίας οι οποίοι απαριθμούνται σε δύο (2)
 - Μελισσοκομικός Συνεταιρισμός Λαμίας «Μελιττέας»

³⁵ www.lamia-city.gr

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

➤ Παραγωγικός και Προμηθευτικός Συνεταιρισμός Επιπλοποιών και Ξυλουργών Π.Ε. Φθιώτιδας Συν. Πε.

4. Μ.Κ.Ο. τοπικής εμβέλειας οι οποίες απαριθμούνται σε τρεις (3)

➤ Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός (δράσεις για την κοινωνική προστασία και αλληλεγγύη των πολιτών)

➤ Σώμα Ελλήνων Προσκόπων (δραστηριότητες σε αθλητικές διοργανώσεις)

➤ Κέντρο Πρόληψης και Ενημέρωσης κατά των Ναρκωτικών (παροχές ψυχολογικής στήριξης σε άτομα των φτωχών νοικοκυριών και δράσεις για ενημερώσεις σε γονείς, παιδιά, εκπαιδευτικούς για τον επαγγελματικό προσανατολισμό και τα θέματα των ναρκωτικών ουσιών).

5. Σύλλογοι Δήμου Λαμιέων ο οποίοι απαριθμούνται συνολικά σε ενενήντα τέσσερις (94)

➤ Αθλητικοί Σύλλογοι οι οποίοι απαριθμούνται σε έντεκα (55)

➤ Πολιτιστικοί Σύλλογοι οι οποίοι απαριθμούνται σε είκοσι επτά (27)

➤ Σύλλογοι Συνοικιών της Πόλης οι οποίοι απαριθμούνται σε δέκα (10)

➤ Σύλλογος ΑΜΕΑ νομού Φθιώτιδας ο οποίος απαριθμείται σε έναν (1)

➤ Εμπορικός Σύλλογος Λαμίας ο οποίος απαριθμείται σε έναν (1)

6. Πνευματικά Κέντρα τα οποία απαριθμούνται σε ένα (1)

➤ Πνευματικό κέντρο Ρουμελιωτών

7. Πολιτιστικά Κέντρα Δήμου Λαμιέων τα οποία απαριθμούνται σε ένα (1)

➤ Πολιτιστικό/Συνεδριακό Κέντρο

8. Θεσμοθετημένα μόνιμα κέντρα αρωγής τα οποία απαριθμούνται σε τρία (3)

➤ Κέντρο Κοινότητας Πολιτών (ανήκει στον Ο.Τ.Α Λαμιέων)

➤ Συμβουλευτικό Κέντρο Δήμου Λαμιέων (για την ισότητα των φύλων)

➤ Κέντρο φιλοξενίας κακοποιημένων γυναικών

9. Συστάδες Επιχειρήσεων (clusters)

➤ Glonatech Α.Ε. (Έρευνα & Ανάπτυξη) σε καινοτόμες δράσεις με αξιοποίηση των τεχνολογικών εφαρμογών για την παραγωγή προϊόντων νάνο-τεχνολογίας

➤ Πανεπιστήμιο Στερεάς Ελλάδας όπου εδρεύει γεωγραφικά στον Δήμο Λαμιέων.

Απ' τα ανωτέρω δεδομένα των τοπικών δομών του Δήμου Λαμιέων, παρατηρείται ότι οι Σύλλογοι πάσης φύσεως κατέχουν σε αριθμό την πρώτη θέση με ενενήντα τέσσερις συνολικά (94), όπου μαρτυρά την έμφαση που δίνουν οι ομάδες ατόμων

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

(κοινωνικό κεφάλαιο) να δημιουργήσουν συλλόγους (αθλητικούς, πολιτιστικούς, πνευματικούς, εμπορικούς) με σκοπό την ανάδειξη τόσο των ίδιων των Συλλόγων, όσο και την προβολή της πόλης της Λαμίας, την ανάπτυξη του τομέα του τουρισμού, του πολιτισμού και της τέχνης, την εμπορική δραστηριότητα, καθώς και την ανάπτυξη της κοινωνικής πολιτικής και του εθελοντισμού, αξιοποιώντας τους φυσικούς πόρους, το πλούσιο περιβάλλον (περιοχή NATURA 2000), τους ανθρώπινους πόρους, τις υποδομές της πόλης για την διοργάνωση αθλητικών, πολιτιστικών και καλλιτεχνικών δραστηριοτήτων/εκδηλώσεων για την επιμορφωτική ενημέρωση των πολιτών με την συμμετοχικότητα τόσο των ίδιων, όσο των εγχώριων και ξένων επισκεπτών στις τοπικές δραστηριότητες, όσο επίσης και την αξιοποίηση των κοινωνικών δομών. Η επίτευξη των στόχων πραγματοποιείται με την συνεργασία του Ο.Τ.Α. (ως κύριος μοχλός Ν.Π.Δ.Δ. διοίκησης τοπικών δημοσίων υποθέσεων³⁶ για την τοπική ανάπτυξη) που έχει στις αρμοδιότητες και στο όραμα του, την υλοποίηση του επιχειρησιακού προγράμματος 2014-2019 (στόχος μεταξύ άλλων είναι η διατήρηση, διαχείριση και προστασία του περιβάλλοντος) και των Επιμελητηρίων Π.Ε. Φθιώτιδας.

Στο πλαίσιο υλοποίησης του σχεδιασμού τους που έχουν θέσει οι τοπικές δομές για τον ευρύτερο σκοπό που είναι η ανταγωνιστικότητα, η βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και περαιτέρω η τοπική ανάπτυξη, η κάθε τοπική δομή λαμβάνει δράσεις, πρωτοβουλίες, έργα τόσο η ίδια με τους δικούς της πόρους και της τεχνογνωσίας που διαθέτει, όσο και με την κατάλληλη συνεργασία που υλοποιεί με άλλους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς του Δήμου.

Στο πλαίσιο αυτό, οι τοπικές δομές στοχεύουν στην συνεργασία και με άλλους Δήμους άλλων Περιφερειών, συμμετέχουν σε Ευρωπαϊκά Προγράμματα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και εφαρμόζουν βέλτιστες πρακτικές άλλων Δήμων για ανταλλαγή-άντληση γνώσεων, νέων ιδεών, μεθόδων, τρόπου οργάνωσης της διοικητικής λειτουργίας τους και των τοπικών υποθέσεων με σκοπό την υλοποίηση του στρατηγικού σχεδιασμού του Δήμου και της εκάστοτε κοινωνικής, οικονομικής

³⁶ Ο όρος «τοπική υπόθεση» αποτελεί κεντρική συνιστώσα των δημοκρατικά συγκροτημένων Ο.Τ.Α. Α', Β' βαθμού. Με την αναθεώρηση του Συντάγματος 2001 κατοχυρώνεται το τεκμήριο αρμοδιότητας και εντείνεται με τον Ε.Χ.Τ.Α. με τον Ν. 1850/89, ο οποίος έχει μεγαλύτερη ισχύ από κάθε εθνικής ρύθμιση και ιδιαιτέρως του Κ.Δ.Κ. (Ν. 3463/2006). Το τεκμήριο αρμοδιότητας ισχυροποιείται απ' την Συνθήκη του Μάαστριχτ. Ο Ε.Χ.Τ.Α. καθιερώνει την «αρχή της επικουρικότητας» στο άρθρο 4, παρ. 3 όπου «η άσκηση δημοσίων αρμοδιοτήτων να ασκούνται με τέτοιο τρόπο που να είναι όσο πιο κοντά στους πολίτες». (Ψυχάρης και Πετράκος, 2016): «Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα»

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

πολιτικής που εφαρμόζουν για την κοινωνική και οικονομική συνοχή του Δήμου Λαμιέων.

Ο Ο.Τ.Α. συμμετέχει σε κάθε δράση και πρόγραμμα που χρησιμοποιεί τις ψηφιακές τεχνολογίες για την εξυπηρέτηση των πολιτών και των επιχειρήσεων για τις καθημερινές τους δραστηριότητες. Σε συνεργασία με άλλα νομικά πρόσωπα και διεθνείς οργανισμούς, προετοίμασε και υπέβαλλε πρόταση χρηματοδότησης στην Ευρωπαϊκή Ένωση για την 5η πρόσκληση (CIP-ICT-PSP-2011-5) της δράσης «Υποστήριξη Πολιτικών για τις ΤΠΕ (ICT PSP)» που εντάσσεται στο Πρόγραμμα Πλαίσιο για την «Ανταγωνιστικότητα και την Καινοτομία (CIP)». Η συμμετοχή του Δήμου στο πρόγραμμα αυτό στοχεύει:

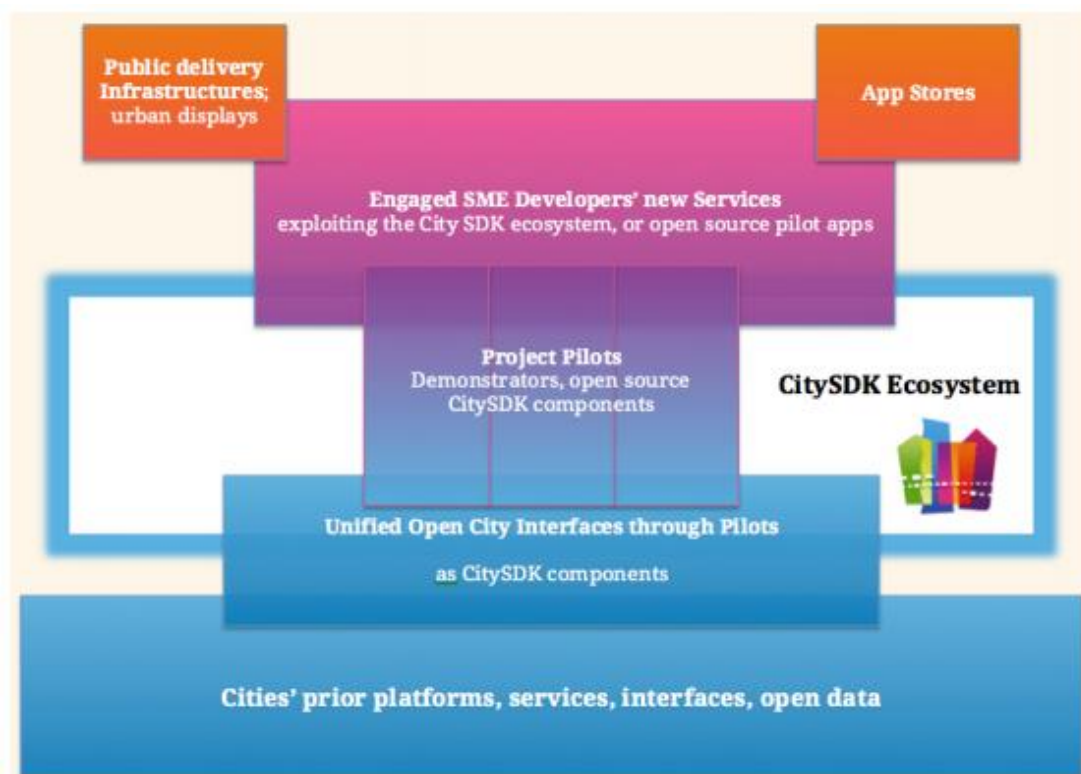
- ❖ Η ενίσχυση της διεθνούς ταυτότητας της περιοχής μέσω της άμεσης συνεργασίας με άλλες ευρωπαϊκές πόλεις
- ❖ Η βελτίωση της ποιότητας ζωής και της καθημερινότητας των πολιτών με χρήση των ΤΠΕ
- ❖ Η ενεργοποίηση και συμμετοχή των πολιτών στη διαδικασία λήψης αποφάσεων
- ❖ Η ανάδειξη του πολιτιστικού και τουριστικού προϊόντος ως ζωτικού παράγοντα ανάπτυξης της περιοχής
- ❖ Η τόνωση της επιχειρηματικής δραστηριότητας μέσω καινοτόμων δράσεων

Η συμμετοχή του Δήμου Λαμιέων στη συγκεκριμένη δράση, εξυπηρετεί την επίτευξη υψηλών επιπέδων απασχόλησης, παραγωγικότητας και κοινωνικής συνοχής και η υλοποίηση της είναι συμβατή με την εθνική πολιτική.

Η ακόλουθη εικόνα αναφέρεται στο άνωθεν πρόγραμμα «SmartCitySDK»

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΕΙΚΟΝΑ: 1

Πηγή: CitySDK, Development Toolkit for City Services, 2012

Ο Δήμος σε συνεργασία με το Πανεπιστήμιο Στερεάς Ελλάδας έδωσε την δυνατότητα στους σπουδαστές του Πανεπιστημίου να εξοικειωθούν με το πρόγραμμα και τις ψηφιακές τεχνολογίες για την εφαρμογή καινοτόμων δράσεων.

Μία άλλη σημαντική δράση που πραγματοποίησε ο Δήμος είναι η συμμετοχή του στην παρουσίαση του προγράμματος «Ανάπτυξη Καινοτόμων Μεταφορών για την Ευρώπη» (*TIDE: Transport Innovation Deployment for Europe*). Σε αυτό το πρόγραμμα τα στελέχη του Δήμου, παρουσίασαν τεχνικές, μεθόδους και εργαλεία που έχουν αναπτυχθεί στο πλαίσιο του έργου CitySDK στην θεματική ενότητα «Διαχείριση δικτύου κυκλοφορίας για την υποστήριξη των μετακινήσεων», ανταλλάσσοντας εμπειρίες και πρακτικές με άλλες πόλεις-εταίρους όπως η Μαδρίτη, η Βιέννη, η Λυών, Συμμετείχαν στο διαδραστικό εργαστήριο της θεματικής ενότητας «Ηλεκτρική κινητικότητα» στις εγκαταστάσεις του Ινστιτούτου Βιομηχανικής Μηχανικής Fraunhofer IAO, αποκομίζοντας καλές πρακτικές μετακινήσεων με ηλεκτρικά οχήματα και τεχνολογία ανάπτυξης σταθμών φόρτισης ηλεκτρικών οχημάτων. Ανέλυσαν τρόπους περαιτέρω συνεργασίας στα πεδία ενδιαφέροντος του

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Δήμου με άξονα συνεργασίας τη νέα πρωτοβουλία της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, «Horizon 2020».

Όσον αφορά τις συνέργειες, ο Ο.Τ.Α. συμμετέχει σε δίκτυα συνεργασίας όπου στοχεύει στην ανταλλαγή τεχνογνωσίας και απόψεων, κατοίκων και ιδεών, κυρίως στους τομείς του αστικού περιβάλλοντος, της κοινωνικής συνοχής και του πολιτισμού, προκειμένου να ενδυναμωθεί ο ρόλος της πόλης της Λαμίας στην Ενωμένη Ευρώπη. Ειδικότερα, η ανάπτυξη δικτύου συνεργασίας με άλλους φορείς έχει ως αποτέλεσμα: 1) Ανάπτυξη καινοτόμων τοπικών στρατηγικών, 2) Ανταλλαγή τεχνογνωσίας μεταξύ των δικτυωμένων φορέων, 3) Καλύτερη ένταξη των εθνικών και ευρωπαϊκών στρατηγικών και δράσεων για τη θεματική δικτύωση σε τοπικό επίπεδο. Οι συνεργασίες επιτυγχάνονται με τους εξής Δήμους: 1) Δήμος Πάφου (Κύπρος), 2) Δήμος Καλαμαριάς, 3) Δήμος Κερκυραίων, 4) Δήμος Μυτιλήνης, 5) Δήμος Πρέβεζας.

Οι Δημοτικές Επιχειρήσεις με την σειρά τους συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη και αποτελούν τα Ν.Π. του Δήμου και πραγματοποιούν δράσεις στα πλαίσια άσκησης κοινωνικής και πολιτιστικής πολιτικής του Δήμου με σκοπό:

- 1) Η ανάληψη δραστηριοτήτων, που έχουν σχέση με την πολιτιστική ανάπτυξη
- 2) Η λειτουργία του Κέντρου Μεσογειακής Μουσικής.
- 3) Η οργάνωση των Υπηρεσιών Υγείας και Κοινωνικής Πρόνοιας.
- 4) Η έκδοση πληροφοριακού υλικού και η ανάπτυξη συνεργασιών με κοινοτικούς Δημόσιους, Πανεπιστημιακούς Οργανισμούς, Ιδιωτικούς Φορείς, Επιχειρήσεις και φορείς κοινής ωφέλειας.
- 5) Η διοργάνωση και διεξαγωγή Κοινωνικών, Πολιτιστικών, Αθλητικών και λοιπών εκδηλώσεων.
- 6) Ανάπτυξη του Αθλητισμού.
- 7) Η περιβαλλοντική ευαισθητοποίηση, η διαχείριση του Περιβάλλοντος και η Αειφόρος Ανάπτυξη.

Όσον αφορά την κοινωνική πολιτική που ασκείται, οι δομές της επιχείρησης είναι:

- Τέσσερις Δομές Βοήθεια στο Σπίτι
- Κέντρο Ημερήσιας Φροντίδας Ηλικιωμένων
- Ιατρό-κοινωνικό Κέντρο για Τσιγγάνους
- Κέντρα Δημιουργικής Απασχόλησης Παιδιών

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Ένα σημαντικό στοιχείο όπου έχει θέσει ο Δήμος Λαμιέων ως στόχο την ενίσχυση της τοπικής επιχειρηματικότητας είναι το γεγονός ότι σε συνεργασία με την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας και το Επιμελητήριο Φθιώτιδας έθεσε δράσεις που αφορούν:

- Την Δημιουργία «Συμβουλίου Επιχειρηματικότητας & Ανάπτυξης»
- Αύξηση της τουριστικής επισκεψιμότητας – Καθιέρωση της Πόλης ως τουριστικός Προορισμός.
- Κίνητρα για την στέγαση καινοτόμων επιχειρήσεων εντός των ορίων του δήμου με μειωμένα δημοτικά τέλη και επιπλέον ευκολίες.
- Δικτύωση επιχειρηματικών πρωτοβουλιών (clustering).
- Δημιουργία θερμοκοιτίδων – εκκολαπτηρίων επιχειρήσεων.
- Ανάδειξη και προώθηση της κοινωνικής οικονομίας και των κοινωνικών επιχειρήσεων

<https://www.stereanews.gr>

Η Δημοτική Επιχείρηση «χώροι στάθμευσης Λαμίας», η οποία έχει σκοπό την αξιοποίηση της ακίνητης δημοτικής περιουσίας, την μελέτη, την δημιουργία, την λειτουργία, τον έλεγχο και την εκμετάλλευση κλειστών ή ανοιχτών χώρων στάθμευσης και χώρων ελεγχόμενης στάθμευσης.

Η Αναπτυξιακή Διαδημοτική Τηλεπικοινωνιακή Εταιρεία «CitiesNet», η οποία στρατηγική της εταιρίας CitiesNet έχει ως κέντρο βάρους τους πολίτες, επισκέπτες, τοπικές εταιρίες, κεντρική και τοπική αυτοδιοίκηση και βασίζεται στις τηλεπικοινωνίες (Ευρυζωνικότητα, ράδιο, Data, κτλ), την πληροφορική και τα πληροφοριακά συστήματα, την τηλε-διασκέδαση και γενικά στις υπηρεσίες, που προσφέρονται από απόσταση, σχεδιάζεται και επιχειρείται βάσει συγκεκριμένων στόχων (Management by Objectives). Οι άξονες προτεραιότητας, οι υποδομές, οι υπηρεσίες είναι: 1) Έρευνα και ανάπτυξη - Δημιουργία εργαστηρίων για δημιουργία νέων υπηρεσιών (Θερμοκοιτίδων Ανάπτυξης Υπηρεσιών) και για τη βελτίωση της τοπικής ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, 2) Υπηρεσίες περιεχομένου για πολίτες και επιχειρήσεις - Δημόσια ηλεκτρονική Διακυβέρνηση (e-government), 3) Τηλε-υγεία, όπως και για Α.Μ.Ε.Α, Χάρτη Υγείας αλλά και Υπηρεσίες Πολιτικής Προστασίας, Τηλε-εργασία και βίντεο-διάσκεψη, Εκπαίδευση, Ασύρματο Διαδίκτυο, Υπηρεσίες για τον πολίτη (Δημοσθένης, Ληξιαρχικές Πράξεις, Πιστοποιητικά γέννησης/Βάφτισης/Γάμου, αιτήσεις).

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Τα επιμελητήρια Φθιώτιδας³⁷ τα οποία έχουν ως στόχο την ενίσχυση, την υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας και επέκτασης των τοπικών επιχειρήσεων τόσο στον τομέα της χρηματοδότησης, όσο και στην στήριξη του ανθρώπινου δυναμικού απ' την πλευρά του εμποροβιοτεχνικού επιμελητηρίου, την βελτίωση σε θέματα περιβάλλοντος, χωροταξίας-πολεοδομίας, την αξιοποίηση των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την εκτέλεση-έργων μελετών, τα οποία αποτελούν αρμοδιότητες του τεχνικού επιμελητηρίου. Μερικές σημαντικές πρωτοβουλίες και δράσεις του εμποροβιομηχανικού επιμελητηρίου Φθιώτιδας είναι η συμμετοχή του σε διεθνείς εκθέσεις που διοργανώνονται απ' το Ελληνοτουρκικό εμπορικό και βιομηχανικό επιμελητήριο σε συνεργασία με τις εταιρείες έτοιμων ανδρικών και γυναικείων ενδυμάτων, τεχνολογίας τροφίμων, αποθήκευσης τροφίμων και μεταφορών τροφίμων και ποτών, της ανάδειξης του τουρισμού-γαστρονομίας, πραγματοποιώντας επιχειρηματική αποστολή στα πλαίσια των ανωτέρων εκθέσεων, στις οποίες λαμβάνουν μέρος η Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, οι τοπικές ΜΜΕ του Δήμου για προβολή των ιδίων παραγωγικών αγαθών. Επίσης το επιμελητήριο συμμετέχει στις από κοινού δράσεις με το «Κέντρο Επιχειρηματικής και Τεχνολογικής Ανάπτυξης Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας και Εύβοιας», συμμετέχει στην ομάδα συνεργαζόμενων φορέων με την μορφή κοινοπραξίας στο μέτρο 5.3 «Τοπικές Πρωτοβουλίες Απασχόλησης» στο ΠΕΠ Στερεάς Ελλάδας, την Τοπική Ένωση Δήμων και Κοινοτήτων Φθιώτιδας και τον Δήμο Λαμιέων, στο πρόγραμμα «Καινοτόμες Προσεγγίσεις για την Διαχείριση Αλλαγής», ενώ συμμετέχει σε εκθέσεις για το ηλεκτρονικό εμπόριο και τις τεχνολογίες σε συνεργασία με την εταιρεία «eCommerce-Expo-Greece & Southeast Europe».

Οι Μ.Κ.Ο. ως τοπικές δομές, συνεργάζονται με τις αντίστοιχες υπηρεσίες του Δήμου όπως το Γραφείο Κοινωνικών Δομών-Εθελοντισμού, στα πλαίσια άσκησης κοινωνικής πολιτικής του Δήμου με σκοπό: την δημιουργία εκδηλώσεων που αφορούν τον εθελοντισμό, παροχής φροντίδας, υγείας τρίτης ηλικίας και κοινωνικά ευπαθών ομάδων. Οι σημαντικότερες Μ.Κ.Ο. του Δήμου σε δράσεις είναι ο «Ελληνικός Ερυθρός Σταυρός» με δραστηριότητες σε θέματα κοινωνικής αλληλεγγύης και εθελοντισμού και το «Κέντρο Πρόληψης και Ενημέρωσης κατά των Ναρκωτικών» που έχει ως στόχο την κατάρτιση, εκπαίδευση και σταδιακή κοινωνική επανένταξη των υπό απεξάρτηση από ουσίες ατόμων, ενώ παράλληλα παρέχει

³⁷ www.fthiotidosscc.gr

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

συμβουλευτικές υπηρεσίες για τον επαγγελματικό προσανατολισμό και την ανάπτυξη των κοινωνικών δεξιοτήτων.

Το πνευματικό κέντρο του δήμου «Πνευματικό Κέντρο Ρουμελιωτών», όπου συνεργάζεται με τα πνευματικά κέντρα εσωτερικού και εξωτερικού των «Ρουμελιωτών» με σκοπό κυρίως την οργάνωση σεμιναρίων, συνεδρίων, συμποσίων, εκθέσεων ζωγραφικής και βιβλίου, διαλέξεων, εορτών, μορφωτικών εκδρομών και κάθε είδος πνευματικών, πολιτιστικών και κοινωνικών εκδηλώσεων στην Αθήνα, τη Ρούμελη και το εξωτερικό, ώστε με αυτό τον τρόπο να συμβάλλουν στην πνευματική και πολιτιστική ανάπτυξη του τόπου.

Τα μόνιμα κέντρα αρωγής³⁸ τα οποία είναι το κέντρο κοινότητας, το συμβουλευτικό κέντρο για την ισότητα των φύλων και το κέντρο φιλοξενίας κατά των κακοποιημένων γυναικών. Το Κέντρο Κοινότητας στεγάζεται στο Δημαρχείο του Δήμου και ο σκοπός λειτουργίας του είναι η σύνδεση με δημοτικές, τοπικές και υπέρ-τοπικές (π.χ. κεντρικές) υπηρεσίες που συμβάλλουν στην κοινωνική προστασία, την κοινωνική ένταξη και την προώθηση στην απασχόληση των ωφελουμένων την ανάπτυξη διαδικασιών συνεργασίας με κάθε αρμόδιο φορέα και Υπηρεσία, ενώ παράλληλα περιλαμβάνει κεντρικούς άξονες όπως την Υποδοχή – Ενημέρωση – Υποστήριξη των πολιτών και την συνεργασία με Υπηρεσίες, Φορείς και Δομές παροχής υπηρεσιών κοινωνικής προστασίας. Εξυπηρετεί κοινωνικές ομάδες όπως ωφελούμενα άτομα-πολίτες του Δήμου Λαμιέων με επιμέρους φορείς και υπηρεσίες (υπηρεσίες ΟΤΑ, δημόσιες υπηρεσίες, εθελοντικές οργανώσεις, οργανισμούς κοινωνικού χαρακτήρα κλπ) για την εξυπηρέτηση των αναγκών τους. Οι πόροι χρηματοδοτούνται απ' το Ε.Κ.Τ. στο πλαίσιο του Θεματικού Στόχου 9³⁹ των ΠΕΠ του ΕΣΠΑ 2014-2020. Το συμβουλευτικό κέντρο ξεκίνησε τη λειτουργία του τον Απρίλιο του 2012 και αναπτύχθηκε κατά την Προγραμματική Περίοδο 2007-2013 από το ΕΠ «Διοικητική Μεταρρύθμιση», στο πλαίσιο του «Εθνικού Προγράμματος για την Πρόληψη και Καταπολέμηση της Βίας κατά των Γυναικών 2009-2013», το οποίο αποτέλεσε το πρώτο Ολοκληρωμένο Πρόγραμμα Δράσης προς όφελος των γυναικών για την αντιμετώπιση της βίας σε εθνικό, περιφερειακό και τοπικό επίπεδο και το οποίο ενσωματώθηκε το 2010 στο «Εθνικό Πρόγραμμα για την Ουσιαστική Ισότητα των Φύλων 2010-2013», ως ένας από τους τέσσερις στρατηγικούς στόχους

³⁸ https://www.lamia.gr/el/book_pages/kentro-koinotitas

³⁹ Θ.Σ. 9: Προώθηση της Κοινωνικής Ένταξης και της Καταπολέμηση της Φτώχειας και κάθε διάκρισης

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

του ενώ περιλαμβάνει και τη συνέχιση ή/και την ανάπτυξη υποστήριξης και αρωγής, με την οπτική του φύλου, ως εξής: 1) Δράσεις ψυχοκοινωνικής και νομικής στήριξης, 2) Δράσεις προώθησης στην απασχόληση, 3) Δράσεις δικτύωσης με τοπικούς φορείς και οργανισμούς και μεταξύ των δομών του δικτύου, 4) Δράσεις ενημέρωσης και ευαισθητοποίησης για την πρόληψη και την καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών.

Το κέντρο φιλοξενίας κατά των κακοποιημένων γυναικών όπου ανήκει στην ακίνητη περιουσία του Δήμου, λειτουργεί ως κέντρο αρωγής και φιλοξενούνται κακοποιημένες γυναίκες στα πλαίσια άσκησης κοινωνικής προστασίας & αλληλεγγύης του Δήμου.

Και τα τρία αυτά κέντρα αρωγής εντάσσονται στην γενικότερη αναπτυξιακή στρατηγική του Ο.Τ.Α.

Στα clusters διακρίνονται το Πανεπιστήμιο Στερεάς Ελλάδας, ο Ο.Τ.Α. και ο πολυεθνικός οργανισμός «ONEX COMPANY», όπου δραστηριοποιείται στην παραγωγή και διανομή καινοτόμων προϊόντων νάνο-τεχνολογίας με κύριο κεφάλαιο να την αποτελεί ο ανθρώπινος πόρος χάρη στο εξειδικευμένο προσωπικό με χαρακτηριστικό τη τεχνογνωσία που διαθέτει. Η κυριότερη θυγατρική της είναι η εταιρεία Έρευνας & Ανάπτυξης «Glonatech A.E.» όπου εδρεύει στην ΒΙ.ΠΕ. Λαμίας όπου κύριος στόχος της εταιρείας είναι η ερευνητική δραστηριότητα σε τομείς όπως θαλάσσια χρώματα, οικοδομικά υλικά και οι ερευνητικές της δράσεις χρηματοδοτούνται είτε απ' την Ελλάδα, είτε απ' την Ε.Ε. έχοντας αναπτύξει παράλληλα συνεργασίες με την τοπική κυβέρνηση, με εταιρείες και επιστημονικά ινστιτούτα στην Ελλάδα και το εξωτερικό όπως Thales (πρόγραμμα Θαλής για ενίσχυση της Διεπιστημονικής έρευνας και Καινοτομίας), Demokritos (Πρόγραμμα Δημόκριτος για την εκπαίδευση των νέων). Κύρια έργα έρευνας & ανάπτυξης είναι: 1) E & A NSC, 2) E & A Sanad 3) Πρόγραμμα έρευνας και ανάπτυξης Tanocomp Nano.

Αξίζει να αναφερθεί, ότι σημαντική συμβολή αποτελεί στην τοπική ανάπτυξη η ΣΔΙΤ όπου έχει επιτύχει να υλοποιήσει μέσω συνεργασίας & συμφωνίας με τον Ο.Τ.Α. για χρηματοδότηση και την κατασκευή ηλεκτρικών γεννητριών υψηλής & μεσαίας ταχύτητας στην περιοχή. Επίσης αξιοποιεί τις Τ.Π.Ε. με τα τυπικά εργαλεία της ONEX COMPANY-Glonatech A.E. να περιλαμβάνουν: 1) Ψηφιοποίηση / Διαχείριση εγγράφων, 2) Υποστήριξη πληροφορικής για μεγάλους οργανισμούς για τον δημόσιο

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

και τον ιδιωτικό τομέα, 3) Διαχείριση περιεχομένου, 4) Διαχείριση στόλου. Όλες οι προαναφερθέντες φορείς γειτνιάζουν σε μικρό γεωγραφικό χώρο όπου με την κατάλληλη συνεργασία συμβάλλουν στην τοπική ανάπτυξη.

<https://www.onexcompany.com/ict-solutions/>, <https://www.glonatech.com/>

Κεφάλαιο 6

6.1 Ανάλυση Μεθοδολογίας Έρευνας

Στο παρόν κεφάλαιο αναλύονται ο σκοπός της έρευνας, η μέθοδος διεξαγωγής που επιλέχθηκε για την διερεύνηση της συμβολής των τοπικών δομών στον Δήμο Λαμιέων, η εξαγωγή συμπερασμάτων απ' την συλλογή των στατιστικών στοιχείων και των δοθεισών απαντήσεων που επετεύχθησαν με την χρήση του ερωτηματολογίου της έρευνας, των παρατηρήσεων, καθώς και των προτάσεων που παρατίθενται απ' τα αποτελέσματα της. Με τα αποτελέσματα που προκύπτουν παρατηρούνται τα προβλήματα σε κοινωνικό-οικονομικούς τομείς/μεταβλητές του Δήμου, στις συνέργειες, οι δυνατότητες για την πολιτική που πρέπει να ακολουθείται συγκριτικά με την πολιτική που υφίσταται για την αναπτυξιακή στρατηγική και τις προϋποθέσεις που έχει η περίπτωση του Δήμου για την αειφόρο βιώσιμη (τοπική) ανάπτυξη. Συνεπώς, βάσει των υφιστάμενων κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών και με την κατάλληλη στρατηγική πολιτική ο Δήμος ενδέχεται να επιτύχει βελτιώσεις σε βασικούς αναπτυξιακούς τομείς της οικονομίας και της κοινωνίας για την βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών καθώς και για την επίτευξη της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας μέσω της μείωσης των ανισοτήτων.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

6.1.1. Σκοπός-Στόχος-Μέθοδος Έρευνας

Για τις ανάγκες και τις απαιτήσεις της παρούσας διπλωματικής εργασίας, επιλέγεται η στατιστική έρευνα με το ενδιαφέρον να επικεντρώνεται στην αξιολόγηση των τοπικών δομών, του ρόλου τους στην τοπική βιώσιμη ανάπτυξη και την σημασία των συνεργειών μεταξύ των προαναφερθέντων για την ανάπτυξη του Δήμου.

Σκοπός διεξαγωγής της έρευνας, αποτελεί η διερεύνηση των πολιτικών, των δράσεων, των ενεργειών και των πρωτοβουλιών που αναλαμβάνουν οι τοπικοί δημόσιοι και ιδιωτικοί αναπτυξιακοί φορείς για την βελτίωση της τοπικής οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας, κατ' όπιν της ανάλυσης των δοθισών απαντήσεων, η επεξεργασία των στατιστικών αποτελεσμάτων και η εξαγωγή συμπερασμάτων στην αξιολόγηση του ρόλου των τοπικών δομών στην τοπική βιώσιμη ανάπτυξη.

Ο στόχος της έρευνας επιτυγχάνεται διά της εξ αποστάσεως μεθόδου και της προσωπικής τηλεφωνικής συνέντευξης με την χρήση του ερωτηματολογίου σε συγκεκριμένη ομάδα πληθυσμού-στόχου για έγκυρα, σαφή και αποδοτικότερα αποτελέσματα της έρευνας στο θέμα των τοπικών δομών, της τοπικής ανάπτυξης και των συνεργειών του υπό εξέταση Δήμου.

6.1.2. Δομή Ερωτηματολογίου

Το ερωτηματολόγιο έρευνας περιλαμβάνει συνολικά είκοσι πέντε (25) ερωτήσεις και απευθύνεται σε ανώτατα στελέχη των τοπικών δομών του υπό εξέταση Δήμου ήτοι, σε στελέχη δημόσιων και ιδιωτικών φορέων απ' τους οποίους δόθηκαν αξιόπιστες απαντήσεις.

Στόχος της δομής του αποτελεί η συγκέντρωση ενός εύρους αριθμού περιγραφικών και αξιολογικών αλληλοεξαρτώμενων ερωτήσεων σε θέματα γενικότερα των δράσεων, των ενεργειών και των πρωτοβουλιών των τοπικών δομών του Δήμου βάσει του επιχειρησιακού προγράμματος 2014-2019 του Ο.Τ.Α (στο οποίο συναινούν σε δημόσια διαβούλευση όλοι οι οικονομικοί και κοινωνικοί εταίροι του Δήμου και της Περιφέρειας) για την κοινή επίτευξη του στρατηγικού οράματος και της αναπτυξιακής στρατηγικής του Δήμου, της συμβολής τους σε θέματα άντλησης

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

χρηματοδοτήσεων για επενδύσεις στον Δήμο και της εξέλιξης της υφιστάμενης κατάστασης βάσει των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών πολιτικών που εφαρμόζουν σε βασικούς οικονομικούς και κοινωνικούς πόρους στον Δήμο καθώς και των συνεργειών.

Συγκεκριμένα, το ερωτηματολόγιο διαχωρίζεται σε τρία (3) μέρη. Το πρώτο μέρος των ερωτήσεων αφορά τις τοπικές δομές. Το δεύτερο μέρος περιλαμβάνει το επίπεδο των χρηματοδοτήσεων και της εξέλιξης της κατάστασης σε βασικούς οικονομικούς και κοινωνικούς άξονες του Δήμου, ενώ το τρίτο μέρος αναφέρεται στις συνέργειες.

Αναλυτικά, περιλαμβάνει ερωτήσεις για τον ρόλο και την σημασία των τοπικών δομών στην τοπική και περιφερειακή ανάπτυξη, για τον βαθμό λειτουργίας και δράσεων του Ο.Τ.Α., των Επιμελητηρίων και των Clusters (Συστάδες επιχειρήσεων-φορέων) στην τοπική βιώσιμη ανάπτυξη, για την συσσώρευση ανθρώπινου κεφαλαίου ήτοι, την πληθυσμιακή αύξηση λόγω της μετανάστευσης και ο βαθμός επιρροής αυτής σε βασικούς κοινωνικό-οικονομικούς και πολιτιστικούς τομείς του Δήμου, για τον ρόλο των πολιτιστικών/πνευματικών κέντρων και των κέντρων αρωγής στην κοινωνική και πολιτιστική πολιτική του τόπου, για τα έργα και την παροχή υπηρεσιών των διαδημοτικών επιχειρήσεων, για τον βαθμό συχνότητας διεξαγωγής επιμορφωτικών συνεδρίων/ημερίδων απ' το Πανεπιστήμιο, τα Επιμελητήρια και τον Ο.Τ.Α. στους τοπικούς φορείς και στους πολίτες σχετικά με θέματα τοπικών κοινωνικών, οικονομικών συνθηκών και της ψηφιακής τεχνολογίας για τις δραστηριότητες των αθλητικών, πολιτιστικών συλλόγων για την ανάδειξη του αθλητικού τουρισμού, της τέχνης, του πλούσιου πολιτισμού και του περιβάλλοντος (φυσικοί πόροι) του Δήμου και της ευρύτερης περιοχής του Νομού, για την σημασία των Μ.Κ.Ο. στην κοινωνική ανάπτυξη του τόπου, για τους τοπικούς συνεταιρισμούς στην παραγωγή τοπικών αγαθών και το εξαγωγικό εμπόριο, για τις στρατηγικές υποδομές του Δήμου, για το επίπεδο της διοικητικής ικανότητας και τεχνογνωσίας των οργάνων του Ο.Τ.Α., για την συμβολή των τοπικών σε επίπεδο άντλησης χρηματοδοτήσεων για επενδυτικά έργα από εθνικούς και κοινοτικούς πόρους, για τις συμπράξεις των Σ.Δ.Ι.Τ., για τον έλεγχο και την εποπτεία των τοπικών δομών, για το ισχύον εθνικό θεσμικό/νομικό πλαίσιο σχετικά με τις χρηματοδοτήσεις και τις πολιτικές του Δήμου, καθώς και για την σημασία των συνεργειών σε διαδημοτικό, σε επίπεδο νομού και σε διαπεριφερειακό επίπεδο.

6.1.3. Δειγματοληψία έρευνας

Η έρευνα διεξήχθη σε συνολικά είκοσι δύο (22) τοπικούς αναπτυξιακούς φορείς εκ των οποίων απάντησαν οι δέκα επτά (17) δηλαδή το 77,27%, ενώ οι πέντε (5) δεν απάντησαν καθόλου για διαφορετικούς λόγους, δηλαδή το 22,72%. Απ' τους συνολικά δέκα επτά (17) φορείς που απάντησαν στην έρευνα, οι δεκατρείς (13) απάντησαν δια της εξ αποστάσεως μεθόδου μέσω της χρήσης του διαδικτύου, ενώ οι τέσσερις (4) συμμετείχαν στην έρευνα δια της τηλεφωνικής συνέντευξης.

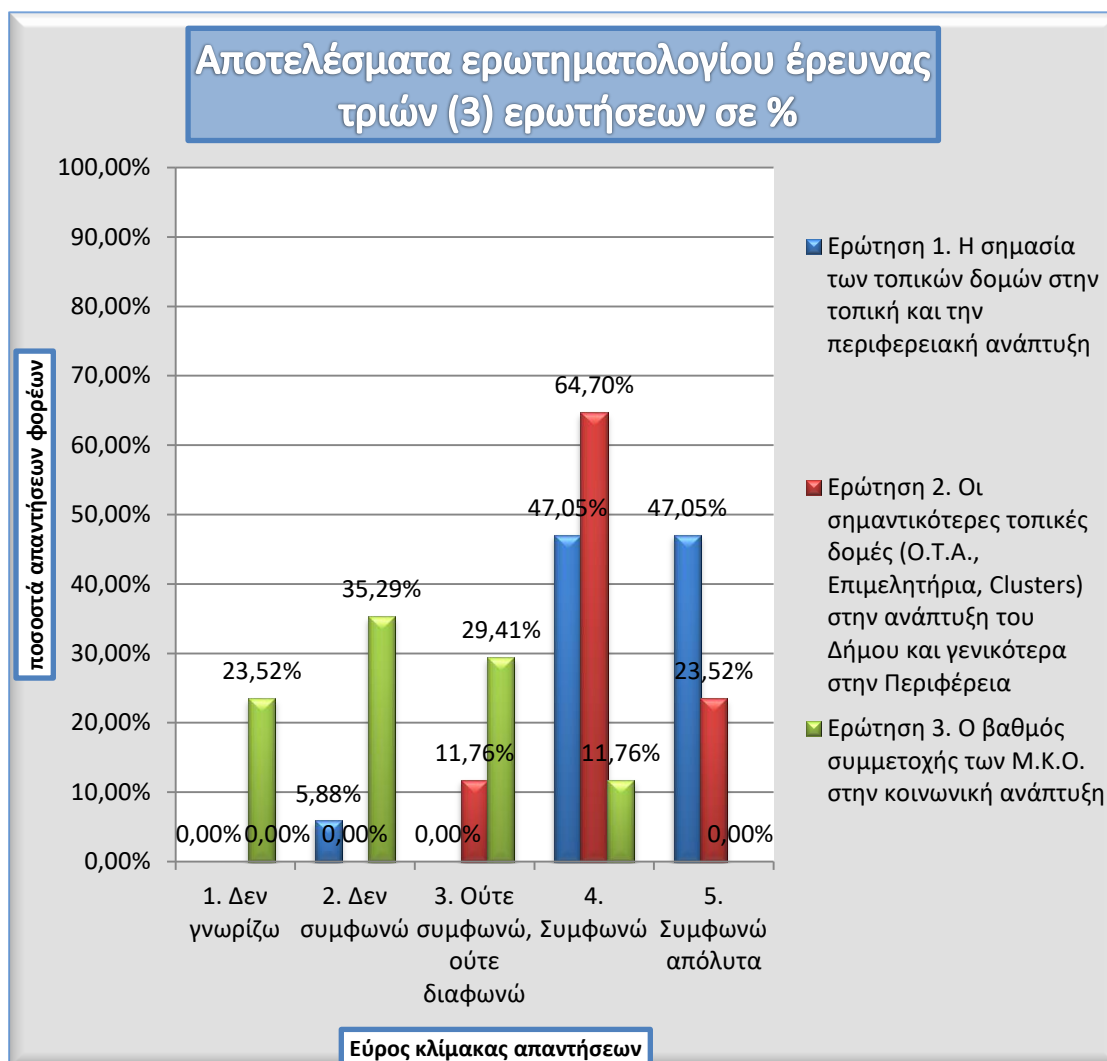
Το δείγμα του πληθυσμού-στόχου της έρευνας αφορούσε ανώτατα στελέχη από το Εμπορικό-Βιομηχανικό Επιμελητήριο και το Τεχνικό Επιμελητήριο του Δήμου, απ' το Δημοτικό Συμβούλιο του Ο.Τ.Α. (Αντιδήμαρχος), από Αγροτικό Συνεταιρισμό παραγωγής ξηρών καρπών με έδρα σε δημοτική κοινότητα του Δήμου Λαμιέων και από Αγροτικό Συνεταιρισμό Παραγωγής «μελιού» με έδρα εντός γεωγραφικών ορίων του Δήμου, από αθλητικό και πολιτιστικό σύλλογο, από δύο (2) Μ.Κ.Ο. τοπικής εμβέλειας, από Κέντρο Κοινότητας Πολιτών που λειτουργεί ως Κέντρο Αρωγής, από Δημοτική Κοινωφελή Επιχείρηση, από την Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών Λαμίας, από Πνευματικό Κέντρο του Δήμου, απ' την Διεύθυνση Κοινωνικής Προστασίας και Αλληλεγγύης του Ο.Τ.Α., από μία (1) Μ.Μ.Ε. Έρευνας & Ανάπτυξης με δραστηριοποίηση στον κλάδο της νάνο-τεχνολογίας και από μία (1) Μ.Μ.Ε. εγκατεστημένες στην ΒΙ.ΠΕ. Λαμίας, καθώς και ανώτατο στέλεχος από μία (1) Μ.Μ.Ε. με δραστηριοποίηση στα τεχνικά αναπτυξιακά έργα υποδομής, πλησίον των Επιμελητηρίων και του Πανεπιστημίου Στερεάς Ελλάδας⁴⁰

Οι απαντήσεις δόθηκαν λαμβανομένου υπ' όψιν των υφιστάμενων κοινωνικών και οικονομικών συνθηκών που επικρατούν στον Δήμο Λαμιέων (και σε όλη την χώρα) απ' την υγειονομική κρίση που πλήττεται η χώρα εξαιτίας του Covid-19 και τα αποτελέσματα της έρευνας δίδονται αναλυτικά παρακάτω με την μορφή διαγραμμάτων, γραφημάτων.

⁴⁰ Δεν απάντησαν στην έρευνα ανώτατα στελέχη από το Περιφερειακό Τμήμα Κεντρικής-Στερεάς Ελλάδας του Οικονομικού Επιμελητηρίου Ελλάδας το οποίο εδρεύει εντός του Δήμου Λαμιέων, απ' την Περιφέρεια Στερεάς Ελλάδας, από το Συμβουλευτικό Κέντρο Πολιτών για την ισότητα των φύλων, απ' τον Εμπορικό Σύλλογο Λαμίας και από τον Εκπολιτιστικό Σύλλογο Λαμίας.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.1

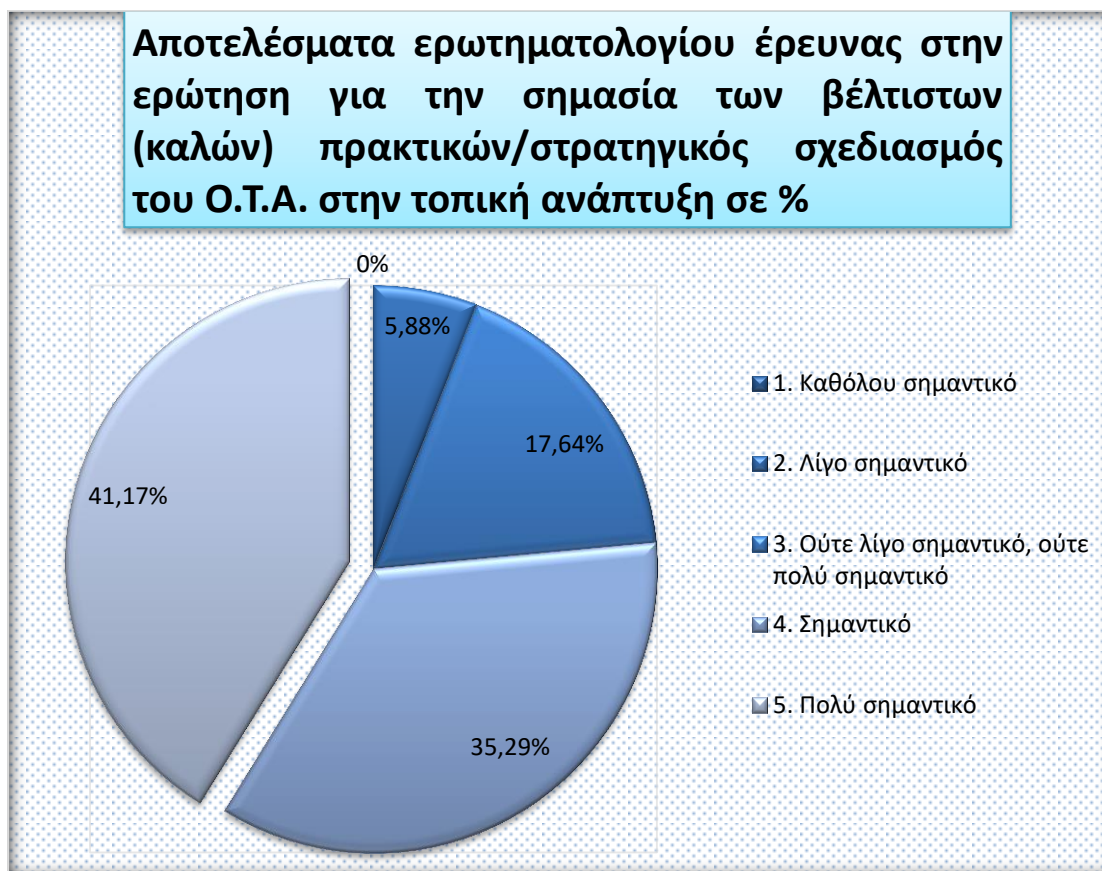
Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

Συγκεκριμένα, σε τρεις (3)/25 ερωτήσεις που αφορούσαν σε θέματα σχετικά με την σημασία και τον ρόλο γενικότερα των τοπικών δομών στην τοπική και την περιφερειακή ανάπτυξη, οι 16/17 συμμετέχοντες, ήτοι το 94,10% στην έρευνα συμφωνούν ότι οι τοπικές δομές αποτελούν σημαντικές παράμετροι για την τοπική βιώσιμη ανάπτυξη, οι 11/17 φορείς σε ερώτηση για το αν θεωρούνται οι τοπικές δομές ο Ο.Τ.Α., τα Επιμελητήρια, και τα Clusters οι σημαντικότερες στην ανάπτυξη του Δήμου Λαμιέων συμφωνούν, ήτοι το 64,70%, οι 4/17 ερωτηθέντες «συμφωνούν απόλυτα» ότι θεωρούνται οι σημαντικότερες τοπικές δομές στον Δήμο, οι 2/17 δεν θεωρούν «τόσο σημαντικές» αυτές τις δομές στην βιώσιμη ανάπτυξη, ενώ σε ερώτηση που τέθηκε σχετικά με τον βαθμό δράσης και επιρροής των Μ.Κ.Ο. στην κοινωνική πολιτική για την κοινωνική ανάπτυξη του Δήμου, οι 6/17 απάντησαν ότι

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

«δεν συμφωνούν» ότι οι Μ.Κ.Ο. αποτελούν καθοριστική δομή στην κοινωνική πολιτική για την κοινωνική ανάπτυξη του Δήμου, ήτοι το 35,29%, οι 5/17 δεν θεωρούν τις Μ.Κ.Ο. «τόσο σημαντικές δομές», οι 2/17 «συμφωνούν» ότι οι Μ.Κ.Ο. αποτελούν σημαντικές τοπικές δομές για την κοινωνική ανάπτυξη του Δήμου, ενώ οι 4/17 «δεν γνωρίζουν» για τις δράσεις των Μ.Κ.Ο. και αν αποτελούν τις σημαντικότερες δομές στην κοινωνική ανάπτυξη της πόλης. Το ανωτέρω διάγραμμα αποτυπώνει τα ανωτέρω.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.2

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

Για το ζήτημα των βέλτιστων (καλών) πρακτικών, δηλαδή η ανταλλαγή τεχνογνωσιών, των καινοτόμων ιδεών, η προώθηση καινοτόμων συνεργειών μεταξύ όμορων Δήμων του Νομού και της Περιφέρειας και σε ποιο βαθμό εφαρμόζονται για να επιτευχθεί η τοπική βιώσιμη ανάπτυξη και πόσο σημαντικό θεωρούν ότι συμβάλλουν με το στρατηγικό σχεδιασμό του Ο.Τ.Α. στην τοπική ανάπτυξη, σε αντίστοιχη ερώτηση οι 7/17 απ' τους φορείς που ρωτήθηκαν απάντησαν ότι «εφαρμόζονται σε μέγιστο βαθμό» οι καλές πρακτικές και αποτελούν πολύ σημαντικό στοιχείο που συμβάλλουν και πρέπει στην κοινωνική και οικονομική

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ανάπτυξη του Δήμου, δηλαδή το 41,17%, ενώ επίσης οι 6/17 θεωρούν «σημαντικές» τις εφαρμογές των βέλτιστων πρακτικών και την συμβολή τους μαζί με τον στρατηγικό σχεδιασμό του Ο.Τ.Α. στην βιώσιμη ανάπτυξη του Δήμου. Ακολουθούν οι 3/17 φορείς που δεν θεωρούν «τόσο σημαντικό στοιχείο» οι εφαρμογές των καλών πρακτικών και ο στρατηγικός σχεδιασμός στην βιώσιμη ανάπτυξη, ενώ μόλις 1/17 φορέας τις θεωρεί «λιγότερο σημαντικές» στην συμβολή για την ανάπτυξη του Δήμου. Τα ανωτέρω δίδονται στο άνωθεν διάγραμμα.

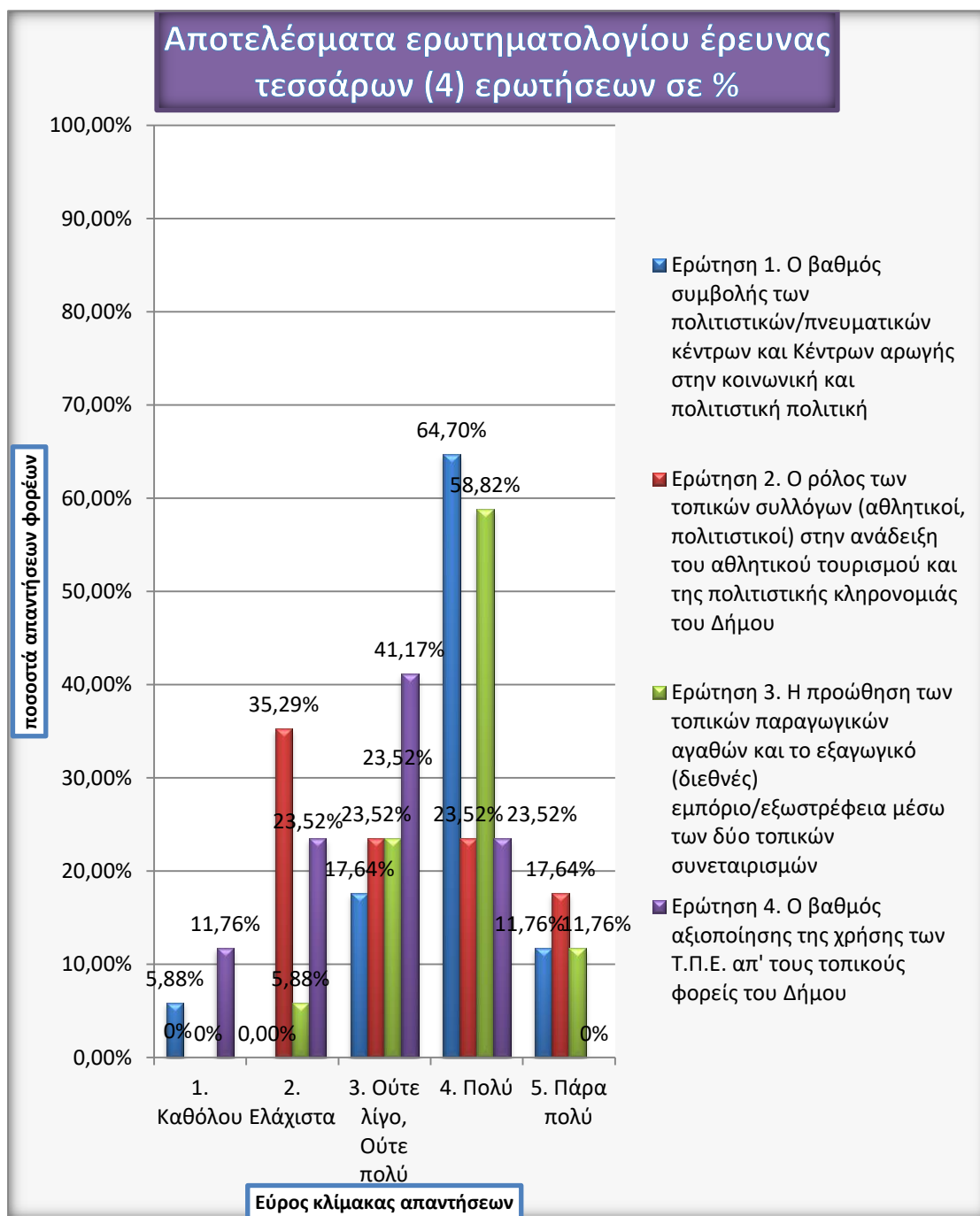
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.1

Εύρος κλίμακας / απαντήσεις	Ερώτηση 1. Ο βαθμός συμβολής των πολιτιστικών/πνευματικών κέντρων και Κέντρων αρωγής στην κοινωνική και πολιτιστική πολιτική	Ερώτηση 2. Ο ρόλος των τοπικών συλλόγων (αθλητικοί, πολιτιστικοί) στην ανάδειξη του αθλητικού τουρισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς του Δήμου	Ερώτηση 3. Η προώθηση των τοπικών παραγωγικών αγαθών και το εξαγωγικό (διεθνές) εμπόριο/εξωστρέφεια μέσω των δύο τοπικών συνεταιρισμών	Ερώτηση 4. Ο βαθμός αξιοποίησης της χρήσης των Τ.Π.Ε. απ' τους τοπικούς φορείς του Δήμου
1. Καθόλου % / αριθμός απαντήσεων	5,88% / (1)	0% / (0)	0% / (0)	11,76% / (2)
2. Ελάχιστα % / αριθμός απαντήσεων	0,00% / (0)	35,29% / (6)	5,88% / (1)	23,52% / (4)
3. Ούτε λίγο, Ούτε πολύ % / αριθμός απαντήσεων	17,64% / (3)	23,52% / (4)	23,52% / (4)	41,17% / (7)
4. Πολύ % / αριθμός απαντήσεων	64,70% / (11)	23,52% / (4)	58,82% / (10)	23,52% / (4)
5. Πάρα πολύ % / αριθμός απαντήσεων	11,76% / (2)	17,64% / (3)	11,76% / (2)	0% / (0)

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.3

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

Τα αποτελέσματα των απαντήσεων απ' τις τέσσερις (4)/25 ερωτήσεις σχετικά με τον βαθμό συμβολής των πολιτιστικών / πνευματικών κέντρων και των κέντρων αρωγής στην κοινωνική και πολιτιστική πολιτική του Δήμου δείχνουν ότι οι 11/17 ερωτηθέντες θεωρούν ότι οι εν λόγω δομές «συμβάλλουν» στην κοινωνική και πολιτιστική πολιτική του Δήμου, δηλαδή συγκεντρώνουν το 64,70% (το μεγαλύτερο ποσοστό). Σε άλλη ερώτηση που τέθηκε σχετικά με την ανάδειξη του αθλητικού

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

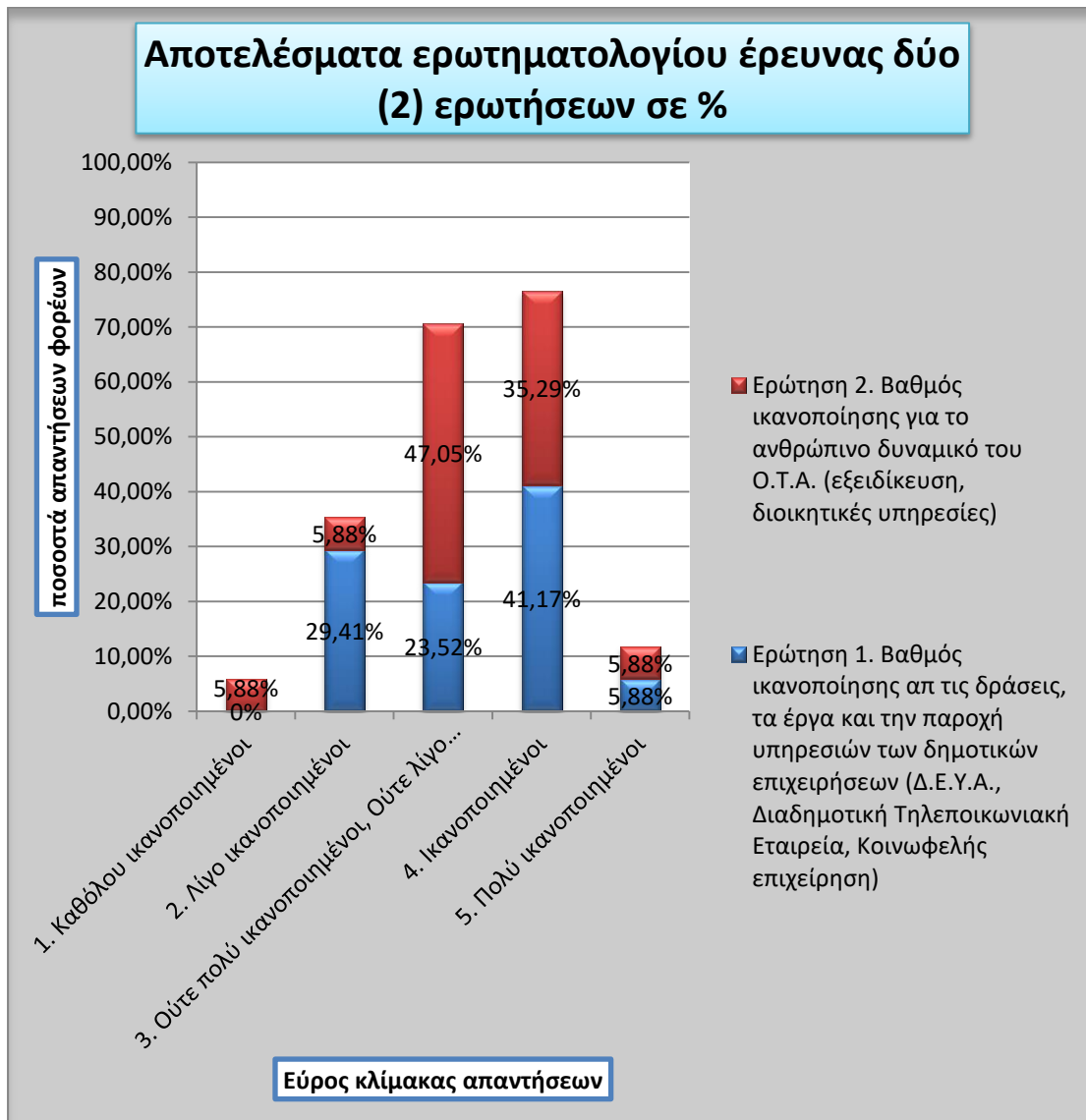
τουρισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς του Δήμου Λαμιέων μέσω της προώθησης των δραστηριοτήτων και των πρωτοβουλιών απ' τους τοπικούς συλλόγους (αθλητικούς, πολιτιστικούς), οι 8/17 δίνουν το μέγιστο ποσοστό ήτοι 47,04% σε κλίμακα εύρους «από μέτρια έως πολύ» ότι αναδεικνύουν τον αθλητικό τουρισμό και την πολιτιστική κληρονομιά του Δήμου, δηλαδή οι 4/17 (23,52%) σε απάντηση «ούτε λίγο, ούτε πολύ», ενώ επίσης οι 4/17 (23,52%) έδωσαν απάντηση «πολύ».

Σε ερώτηση για τους δύο (2) τοπικούς συνεταιρισμούς, τα αποτελέσματα των απαντήσεων έδειξαν ότι η ύπαρξη τους, οι δράσεις τους και η λειτουργία τους είναι επαρκή ώστε να προωθήσουν την παραγωγή των τοπικών αγαθών και την εξωστρεφή πολιτική του τόπου, δηλαδή το εξαγωγικό (διεθνές) εμπόριο των τοπικών αγαθών. Αυτό μεταφράζεται σε 10/17 φορείς (58,82%) που θεωρούν «πολύ σημαντικούς» τους συνεταιρισμούς για την τοπική παραγωγή και τις εξαγωγές.

Όσον αφορά στην ερώτηση σχετικά με την χρήση και τον βαθμό αξιοποίησης των Τ.Π.Ε. (ψηφιακές/τεχνολογικές εφαρμογές, καινοτόμες δράσεις με την χρήση της τεχνολογίας) απ' τους τοπικούς φορείς του Δήμου, η κατανομή των απαντήσεων ποικίλει. Το μεγαλύτερο ποσοστό 47,04% χωρίζεται σε 23,52% δηλαδή οι 4/17 έкаστος απάντησαν ότι «ελάχιστα» αξιοποιούνται οι Τ.Π.Ε. και «πολύ» αξιοποιούνται οι Τ.Π.Ε., ενώ ακολουθεί το αμέσως μεγαλύτερο ποσοστό σε 41,17% ήτοι οι 7/17 απάντησαν «ούτε λίγο, ούτε πολύ» αξιοποιούνται οι Τ.Π.Ε. απ' τους τοπικούς φορείς. Ο ανωτέρω πίνακας και το διάγραμμα αποτυπώνουν τα στατιστικά στοιχεία των τεσσάρων (4) ερωτήσεων.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.4

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

Σε συνέχεια της έρευνας στον Δήμο Λαμιέων με την χρήση του ερωτηματολογίου δύο ερωτήσεις που περιλαμβάνει το ερωτηματολόγιο αφορούν στην μεν 1^η ερώτηση τον βαθμό ικανοποίησης των τοπικών φορέων απ' τις δράσεις, τα έργα και την παροχή υπηρεσιών απ' τις δημοτικές επιχειρήσεις του Δήμου και τις συμπράξεις αυτών στον Δήμο, όπου το μεγαλύτερο ποσοστό ερωτηθέντων δήλωσαν «ικανοποιημένοι» με 41,17%, ήτοι οι 7/17, οι 5/17 δήλωσαν «λίγο ικανοποιημένοι», οι 4/17 «ούτε λίγο ικανοποιημένοι, ούτε πολύ ικανοποιημένοι», ενώ ο 1/17 «πολύ ικανοποιημένοι». Στην δε, 2^η ερώτηση που αφορούσε τον βαθμό ικανοποίησης απ' την επάρκεια και το επίπεδο του ανθρώπινου δυναμικού του Ο.Τ.Α. το 47,05%

**ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**

δήλωσε «Ούτε πολύ ικανοποιημένοι, ούτε λίγο ικανοποιημένοι» δηλαδή οι 8/17, οι 6/17 δήλωσαν «ικανοποιημένοι», ενώ οι 3/17 απάντησαν «καθόλου ικανοποιημένοι», «λίγο ικανοποιημένοι», «πολύ ικανοποιημένοι» αντίστοιχα. Το άνωθεν διάγραμμα αποδίδει τα στατιστικά στοιχεία

ΠΙΝΑΚΑΣ 6.2

A/A	Πλήθος Υποδομών	Συχνότητα Εμφάνισης Αυξητικής Κατανομής Απαντήσεων (κατά αύξουσα τάξη μεγέθους)
1.	Ανάδειξη Ιστορικών και Πολιτιστικών Στοιχείων της Πόλης	1 / (17)
2.	Δημοτικό Στάδιο	1 / (17)
3.	Πανεπιστήμιο	1 / (17)
4.	Πάρκα	1 / (17)
5.	Πεζόδρομοι	1 / (17)
6.	Ιαματικές Πηγές	1 / (17)
7.	Στρατόπεδο Τσαλτάκη	1 / (17)
8.	Πανελλήνια Έκθεση	2 / (17)
9.	Πλατείες	3 / (17)
10.	Νοσοκομεία	4 / (17)
11.	Κτίρια	4 / (17)
12.	Σχολεία	6 / (17)
13.	Χώροι Στάθμευσης	7 / (17)
14.	Χώροι Αναψυχής	8 / (17)
15.	Οδικά Δίκτυα	8 / (17)
Σύνολο		49

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Μία σημαντική ερώτηση που τέθηκε στους φορείς των τοπικών δομών σχετικά με το επίπεδο στρατηγικών υποδομών (τεχνικές, επιχειρηματικές, κοινωνικές) και που απαιτούνται επενδυτικά έργα άμεσης βελτίωσης, αναβάθμισης τα οποία θα έχουν θετικό αντίκτυπο στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών και της κοινωνικής ευημερίας, οι απαντήσεις που δόθηκαν βάσει επιλογής τους από 1-3 υποδομές αποτυπώνονται ως ακολούθως:

Παρατηρείται, ότι δεκαέξι (16) απαντήσεις δόθηκαν για επενδυτικά, αναπτυξιακά έργα άμεσης βελτίωσης/ανάπλασης για τους χώρους αναψυχής και στα οδικά δίκτυα από οκτώ (8) απαντήσεις έκαστος, ενώ ακολουθούν οι υποδομές των χώρων στάθμευσης με επτά (7) απαντήσεις που θεωρούν οι φορείς ότι χρήζουν άμεσης βελτίωσης.

Η διάμεσος των υποδομών είναι $ΘΜ = \frac{N+1}{2} = \frac{15+1}{2} = \frac{16}{2} = 8$, στην θέση 8 επικρατεί η υποδομή της Πανελλήνιας Έκθεσης= 2 απαντήσεις, ενώ η επικρατούσα τιμή στις υποδομές $T_0 = 1$ είναι η απάντηση που εμφανίζει την μεγαλύτερη συχνότητα εμφάνισης επτά (7) φορές και αφορά τις επτά πρώτες υποδομές όπως εμφανίζονται στον ανωτέρω πίνακα.⁴¹

Μία ερώτηση που αφορά την συμμετοχικότητα των πολιτών σε ποσοστά κλίμακας οι απαντήσεις που δόθηκαν, καταδεικνύουν τον τρόπο με τον οποίο οι τοπικοί φορείς πρωτίστως παρέχουν κίνητρα και χειρίζονται με την εκάστοτε πολιτική την συμμετοχή των πολιτών στην δημόσια διαβούλευση μέσω επιμορφωτικών ημερίδων/συνεδριών/σεμιναρίων σε θέματα τοπικών υποθέσεων (κοινωνικά, οικονομικά, επαγγελματικά) και δευτερευόντως η πρόθεση και η διάθεση των πολιτών να συμμετέχουν στις ανωτέρω διαδικασίες. Απ' τα αποτελέσματα αυτής της ερώτησης προκύπτει ότι το ποσοστό των ερωτηθέντων φορέων 29,41% θεωρούν ότι μόλις από 0-10% συμμετέχουν οι πολίτες σε δημόσια διαβούλευση, στις ημερίδες, τα σεμινάρια, ήτοι οι 5/17, το 29,41% των ερωτηθέντων επίσης θεωρεί ότι το 30-40% των πολιτών συμμετέχουν στις διαδικασίες διαβούλευσης, δηλαδή οι 5/17, οι 6/17 (35,29%) θεωρούν ότι οι πολίτες συμμετέχουν στην διαδικασία δημόσιας

⁴¹ Για τον υπολογισμό της Διαμέσου χρησιμοποιήθηκε το πρόγραμμα «Excel» με την συνάρτηση «Median» και ο λόγος που αναφέρεται είναι για να διευκρινιστεί η τιμή της υποδομής για την οποία ισχύει ότι το 50% των απαντήσεων για τις υποδομές είναι μεγαλύτερες από αυτήν και ότι το 50% των απαντήσεων για τις υποδομές είναι μικρότερες από αυτήν, βάσει των δεδομένων των 15 παρατηρήσεων (υποδομές), το οποίο πλήθος παρατηρήσεων είναι περιττός αριθμός

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

διαβούλευσης μεταξύ του ποσοστού 10-20%, ο 1/17 (5,88%) ερωτώμενος θεωρεί ότι το 40-50% είναι το ποσοστό που αντιστοιχεί στην συμμετοχικότητα των πολιτών στην δημόσια διαβούλευση, τα σεμινάρια επιμόρφωσης, ημερίδες, ενώ καμία απάντηση δεν δόθηκε για ποσοστό 50% <άνω σχετικά με την συμμετοχή των δημοτών στην δημόσια διαβούλευση.

Μία αντίστοιχη ερώτηση που τέθηκε σχετικά με την συχνότητα διεξαγωγής, διοργάνωσης επιμορφωτικών σεμιναρίων, διαλέξεων, ημερίδων απ' τους βασικότερους φορείς τα Επιμελητήρια, τον Ο.Τ.Α. και το Πανεπιστήμιο για τους πολίτες και τους λοιπούς φορείς του Δήμου ετησίως κατά μέσο όρο, απ' τα αποτελέσματα των απαντήσεων που λήφθηκαν παρατηρείται ότι οι 7/17 (41,17%) ερωτώμενοι δήλωσαν ότι 0-10 φορές διεξάγονται ημερίδες, συνέδρια, ενώ ακολουθούν απαντήσεις 4/17 (23,52%) που δήλωσαν ότι διοργανώνονται ημερίδες, συνέδρια για τους πολίτες και τους λοιπούς φορείς του Δήμου από 30-40 φορές, οι 3/17 (17,64%) δήλωσαν 20-30 φορές, οι 2/17 (11,76%) δήλωσαν 10-20 φορές, ο 1/17 (5,88%) δήλωσε 50 φορές < άνω, ενώ κανένας δεν δήλωσε ότι διεξάγονται σεμινάρια ημερίδες από 40-50 φορές.

**ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ
ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ**

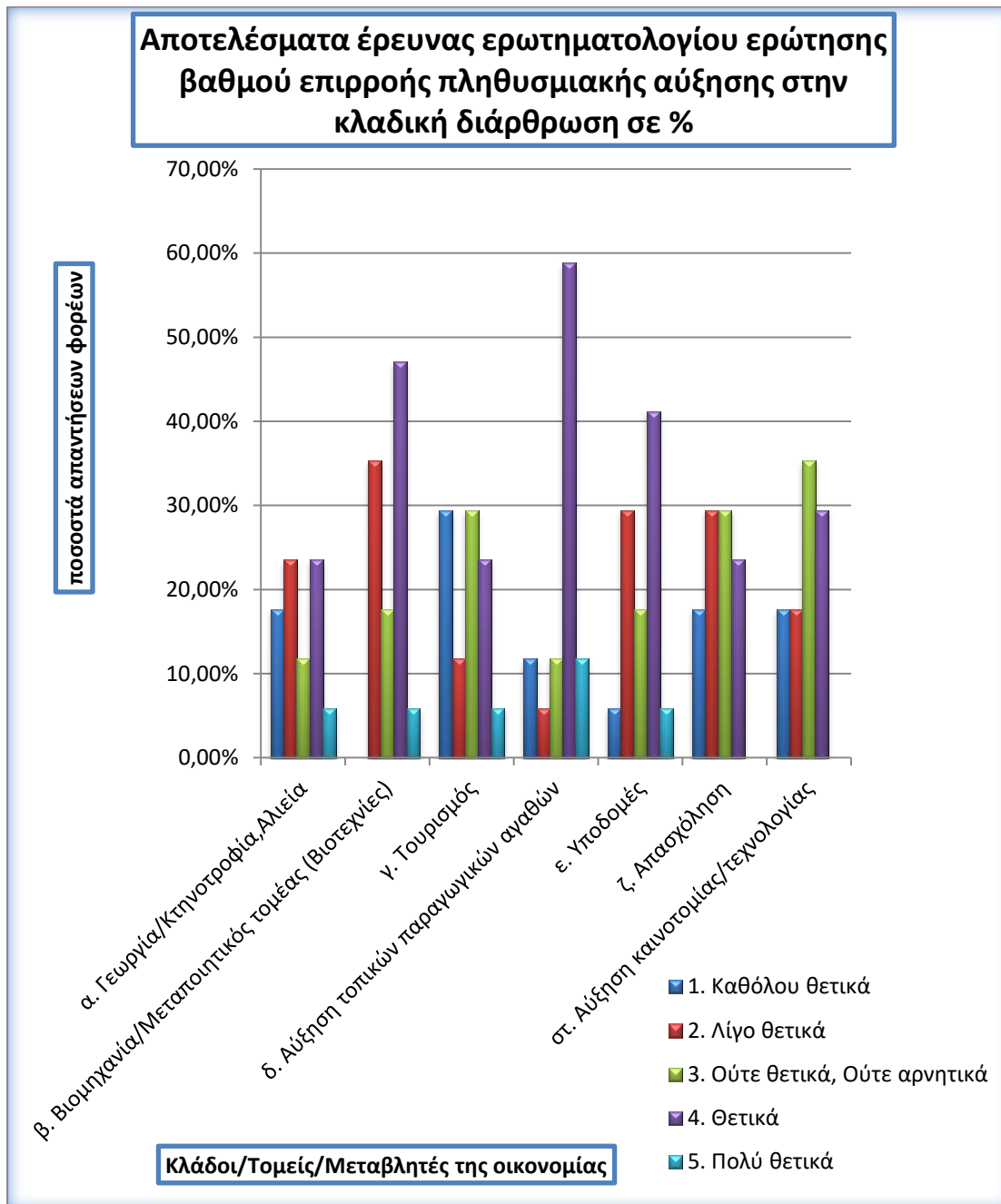
ΠΙΝΑΚΑΣ 6.3

Εύρος Κλίμακας (απαντήσεις)	α. Γεωργία, Κτηνοτροφία, Αλιεία	β. Βιομηχανία/Μεταπο ιητικός τομέας (Βιοτεχνίες)	γ. Τουρισ μός	δ. Αύξηση τοπικών παραγω γικών αγαθών	ε. Υποδο μές	ζ. Απασχ όληση	Στ. Αύξηση καινοτο μίας/τεχ νολογίας
1.Καθόλου θετικά % / αριθμός απαντήσεων	17,64% / (3/17)	0% / (0)	29,41% / (5/17)	11,76% / (2/17)	5,88% / (1/17)	17,64% / (3/17)	17,64% / (3/17)
2.Λίγο θετικά % / αριθμός απαντήσεων	23,52% / (4/17)	35,29% / (6/17)	11,76% / (2/17)	5,88% / (1/17)	29,41% / (5/17)	29,41% / (5/17)	17,64% / (3/17)
3.Ούτε θετικά, Ούτε αρνητικά % / αριθμός απαντήσεων	11,76% / (2/17)	17,64% / (3/17)	29,41% / (5/17)	11,76% / (2/17)	17,64% / (3/17)	29,41% / (5/17)	35,29% / (6/17)
4.Θετικά % / αριθμός απαντήσεων	23,52% / (4/17)	47,05% / (8/17)	23,52% / (4/17)	58,82% / (10/17)	41,17% / (7/17)	23,52% / (4/17)	29,41% / (5/17)
5.Πολύ θετικά % / αριθμός απαντήσεων	5,88% / (1/17)	5,88% / (1/17)	5,88% / (1/17)	11,76% / (2/17)	5,88% / (1/17)	0% / (0)	0% / (0)

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.5

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

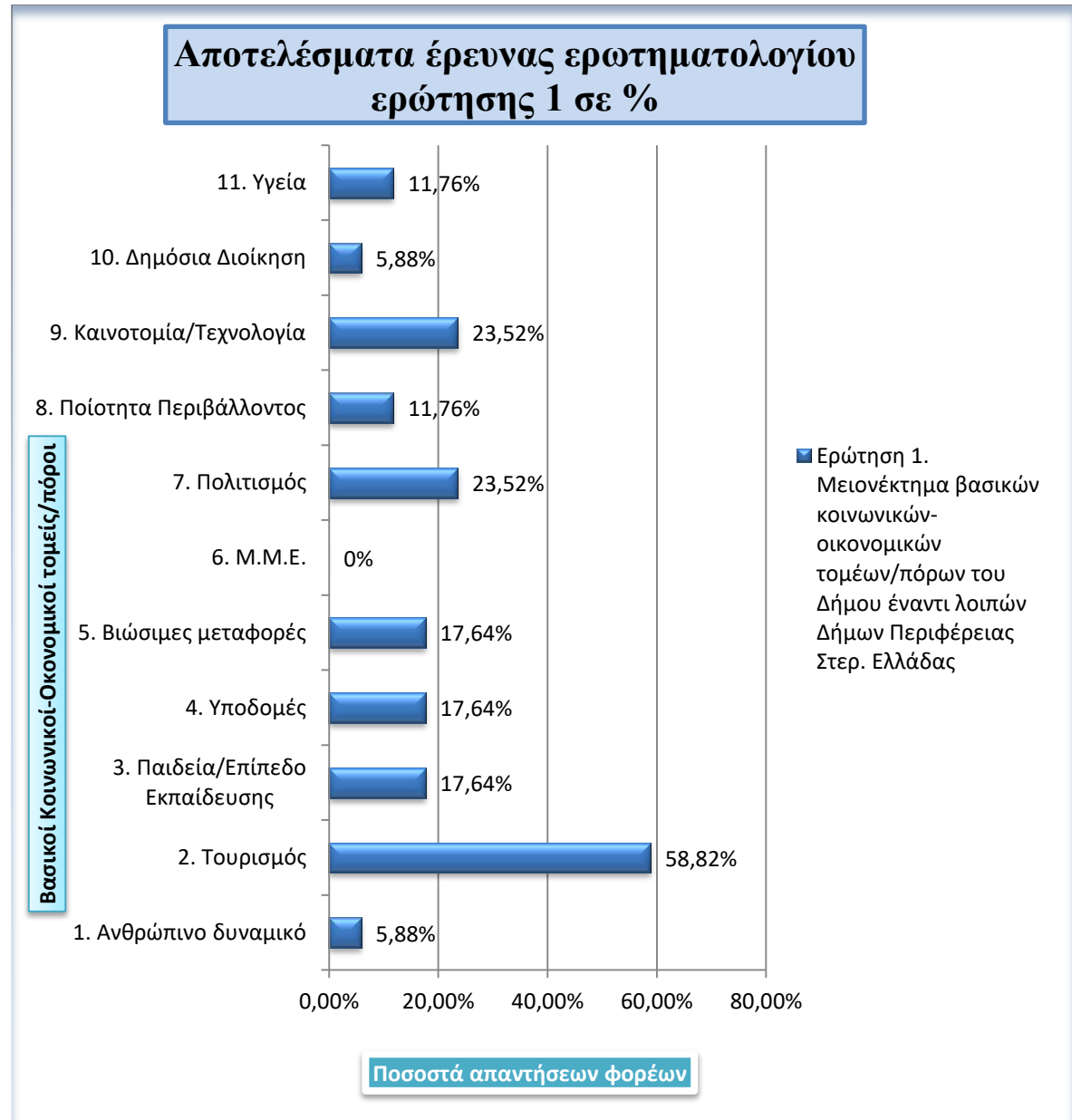
Στο ερωτηματολόγιο της έρευνας συμπεριλαμβάνεται και ερώτηση που σχετίζεται με την συσσώρευση ανθρώπινου κεφαλαίου δηλαδή την πληθυσμιακή αύξηση του Δήμου κατά 20,6% (κατά τις απογραφές 2001-2011-ΕΛ.ΣΤΑΤ.) όπως προέκυψε απ' την μετανάστευση από όμορους Δήμους του Νομού ή από τους λοιπούς Νομούς της Περιφέρειας ή ακόμα και από γειτνιασμένες Περιφέρειες (Θεσσαλία, Αττική) για ποιοτικότερη κοινωνική και οικονομική ζωή κυρίως για λόγους εύρεσης καλύτερων

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

συνθηκών εργασίας, εισοδήματος, κατοικίας και ο βαθμός επιρροής αυτής της αύξησης στην κλαδική διάρθρωση του Δήμου.

Ο παραπάνω πίνακας και το διάγραμμα αποτυπώνουν τα στατιστικά απ' τα αποτελέσματα των απαντήσεων.

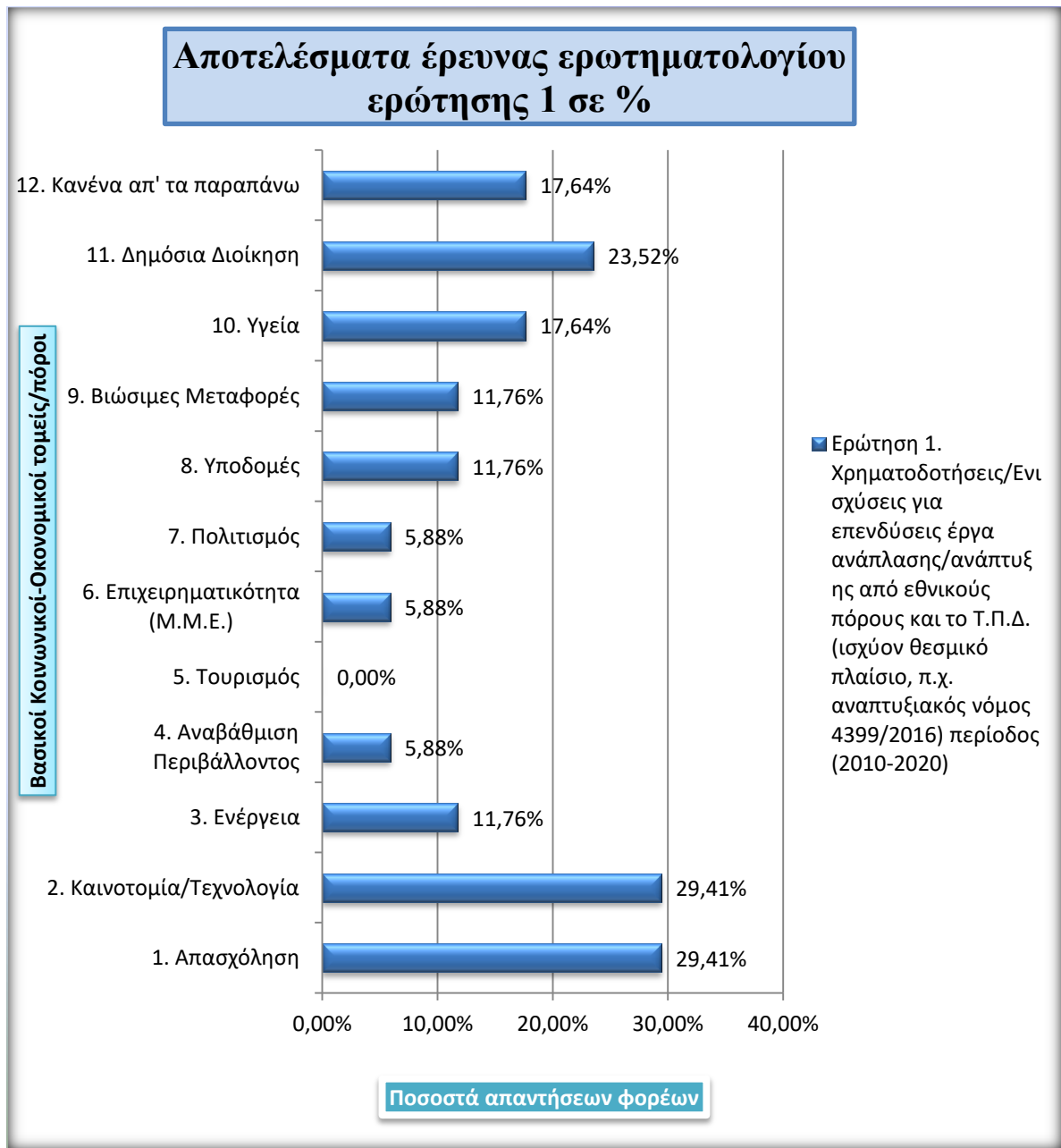
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.6

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

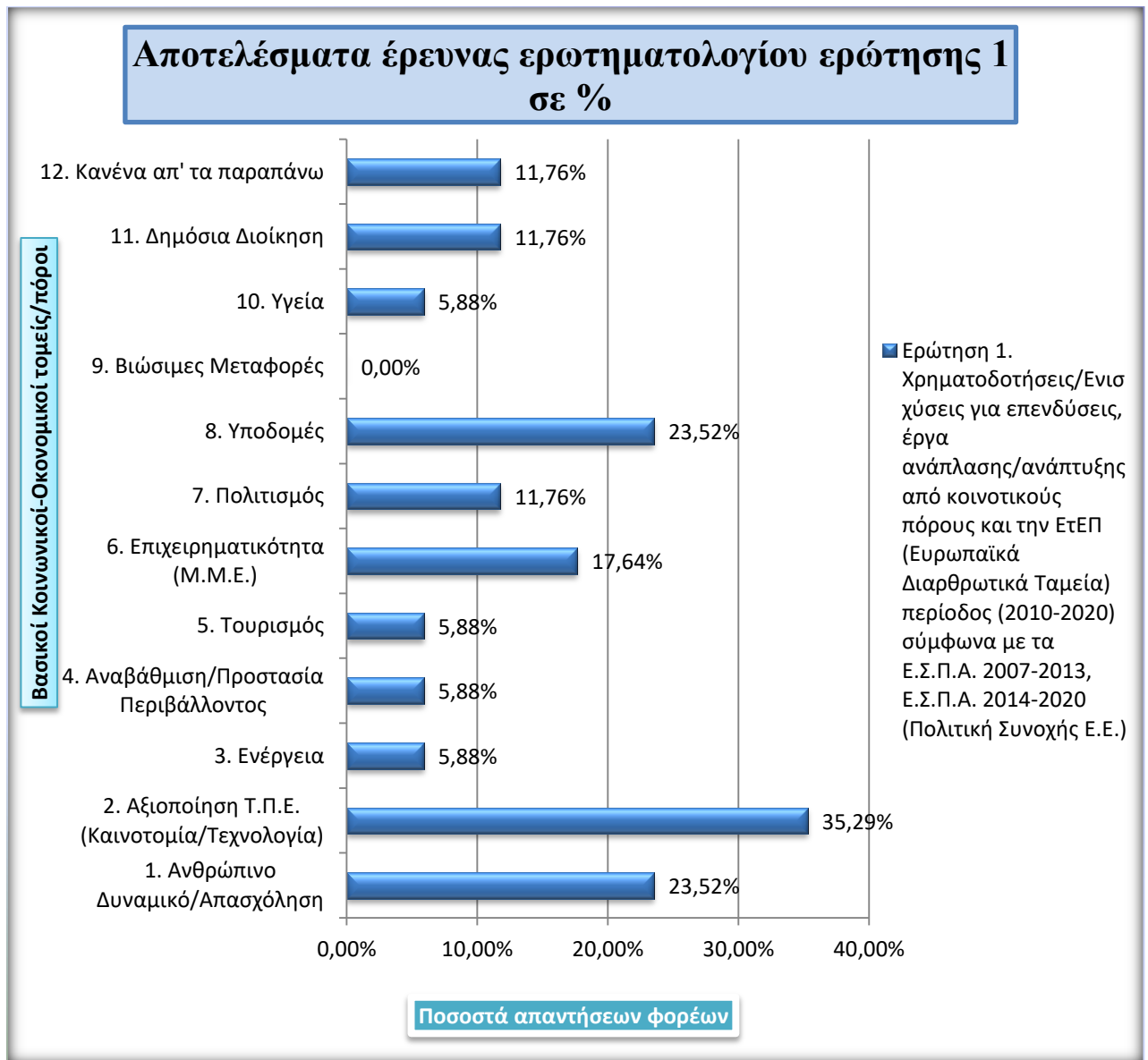
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.7

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.8

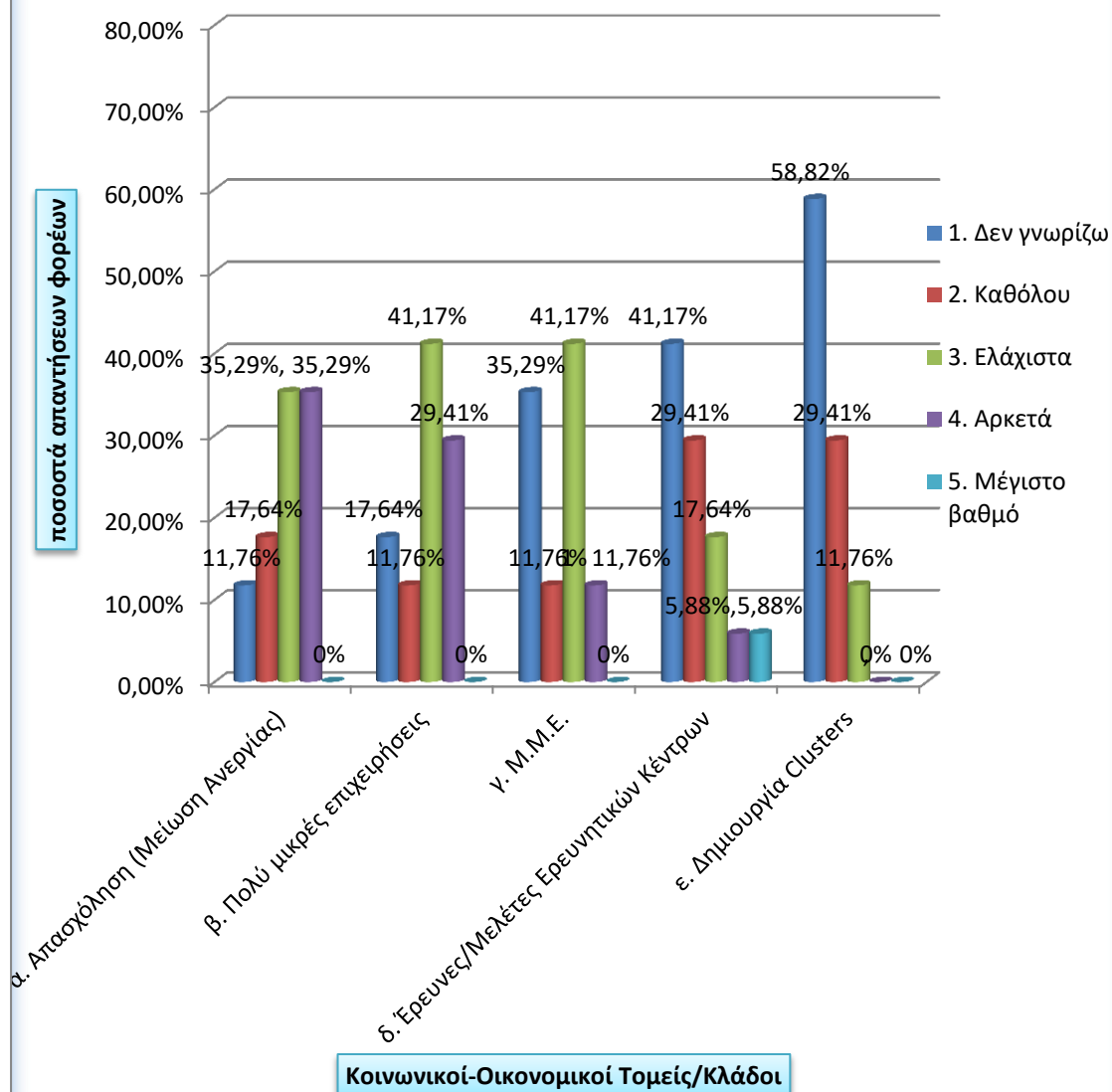

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.9

Αποτελέσματα ερώτησης για την συμβολή τοπικών δομών στην επίτευξη χρηματοδοτήσεων/ενισχύσεων απο ευρωπαϊκά προγράμματα της Ε.Ε. (π.χ. Κοινωνικής Καινοτομίας, Cosme) για την ανάπτυξη τομέων κοινωνικής προστασίας, αλληλεγγύης και επιχειρηματικότητας σε %

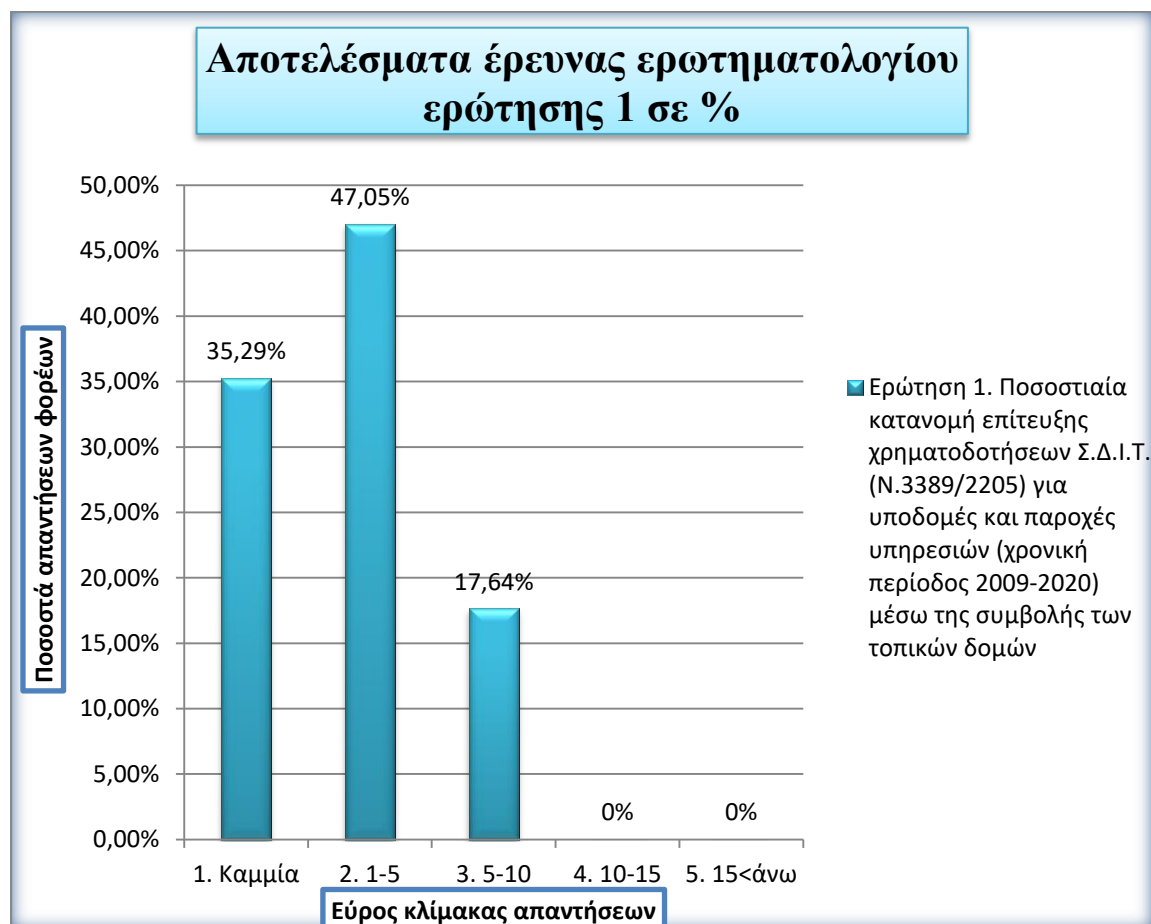
Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

Στις τέσσερις (4) ερωτήσεις που περιλαμβάνουν την συγκριτική αποτύπωση του Δήμου σε σχέση με τους υπόλοιπους Δήμους της Περιφέρειας της Στερεάς Ελλάδας σε κοινωνικό-οικονομικούς τομείς/πόρους, την επίτευξη-άντληση χρηματοδοτήσεων /ενισχύσεων για επενδύσεις και έργα ανάπτυξης από εθνικούς πόρους και το Τ.Π.Δ.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

σε κλάδους της οικονομίας και της κοινωνίας (2010-2020), την επίτευξη-άντληση χρηματοδοτήσεων/ενισχύσεων για επενδύσεις και έργα ανάπλασης από κοινοτικούς πόρους (Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά Ταμεία) και την ΕτΕΠ κατά την τελευταία δεκαετία (2010-2020) σύμφωνα με τα Ε.Σ.Π.Α. 2007-2013, Ε.Σ.Π.Α. 2014-2020 (Πολιτικής Οικονομικής, Κοινωνικής και Εδαφικής Συνοχής), αλλά και σε ερώτηση σχετικά με τον βαθμό επίτευξης χρηματοδότησης από ευρωπαϊκά προγράμματα (Κοινωνικής Καινοτομίας/ΕaSI/Κανον. Ε.Ε. υπ' αριθ. 1296/2013) στους τοπικούς φορείς, ώστε να συμβάλλουν στην βελτίωση των τομέων της κοινωνικής προστασίας, αλληλεγγύης, επιχειρηματικότητας κατά την περίοδο 2014-2020, τα ανωτέρω διαγράμματα προκύπτουν απ' τα στατιστικά αποτελέσματα των δοθεισών απαντήσεων των φορέων:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.10

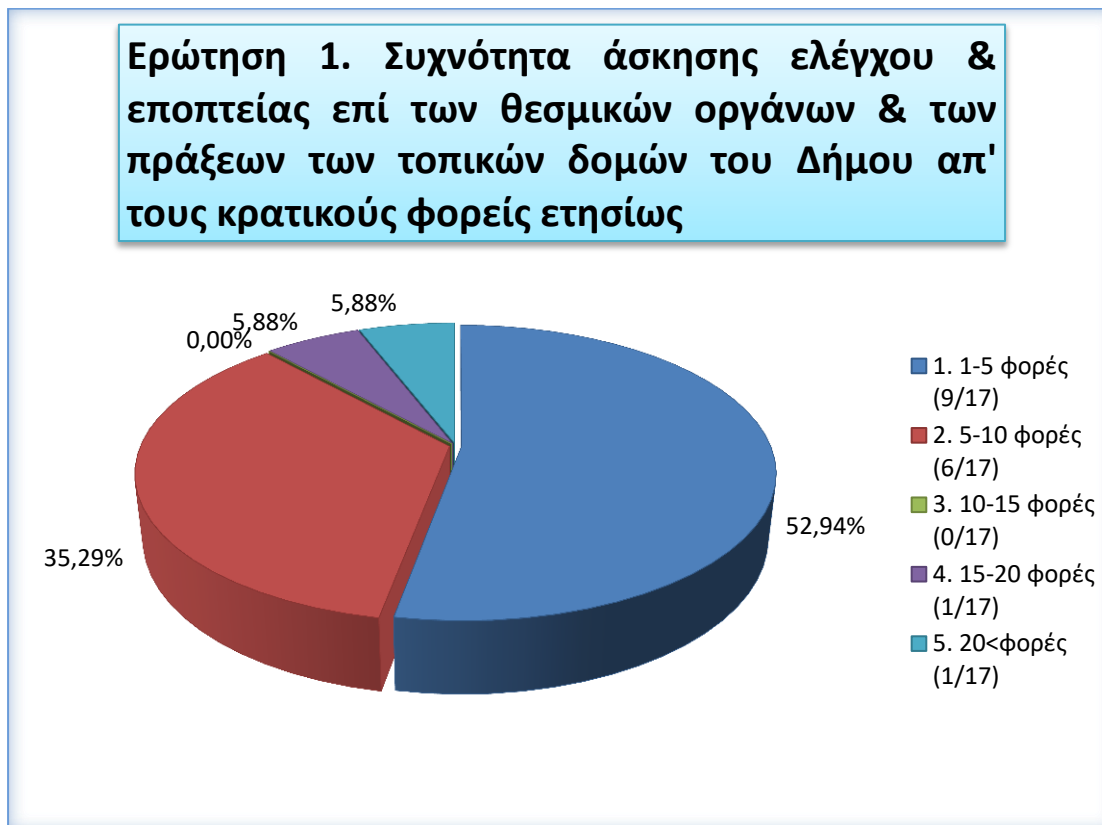
Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

Όσον αφορά για μία ερώτηση που περιλαμβάνεται στο ερωτηματολόγιο η οποία σχετίζεται με τις προηγούμενες δύο ερωτήσεις στα θέματα των χρηματοδοτήσεων/ενισχύσεων για τις επενδύσεις γενικότερα, τα αναπτυξιακά έργα

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ανάπλασης στον Δήμο σε βασικούς τομείς της κοινωνίας και της οικονομίας, αυτή (ερώτηση) αναφέρεται στο κατά πόσον έχουν επιτευχθεί Σ.Δ.Ι.Τ. για τις υποδομές και τις παροχές υπηρεσιών κατά την χρονική περίοδο 2009-2020⁴², μέσω της συμβολής των τοπικών δομών στον Δήμο, τα αποτελέσματα των απαντήσεων διακρίνονται στο άνωθεν διάγραμμα:

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.11

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

Για το θέμα της εποπτείας και άσκησης ελέγχου επί των θεσμικών οργάνων και επί της νομιμότητας των πράξεων (διοικητικών / οικονομικών) αυτών απ' τους κρατικούς φορείς (Αποκεντρωμένη Διοίκηση Θεσσαλίας, Ν.Π.Δ.Δ., Υπουργεία) στις τοπικές δομές τέθηκε η ερώτηση προς τους φορείς με την χρήση του ερωτηματολογίου της οποίας τα αποτελέσματα των απαντήσεων εμφανίζονται στο άνωθεν διάγραμμα:

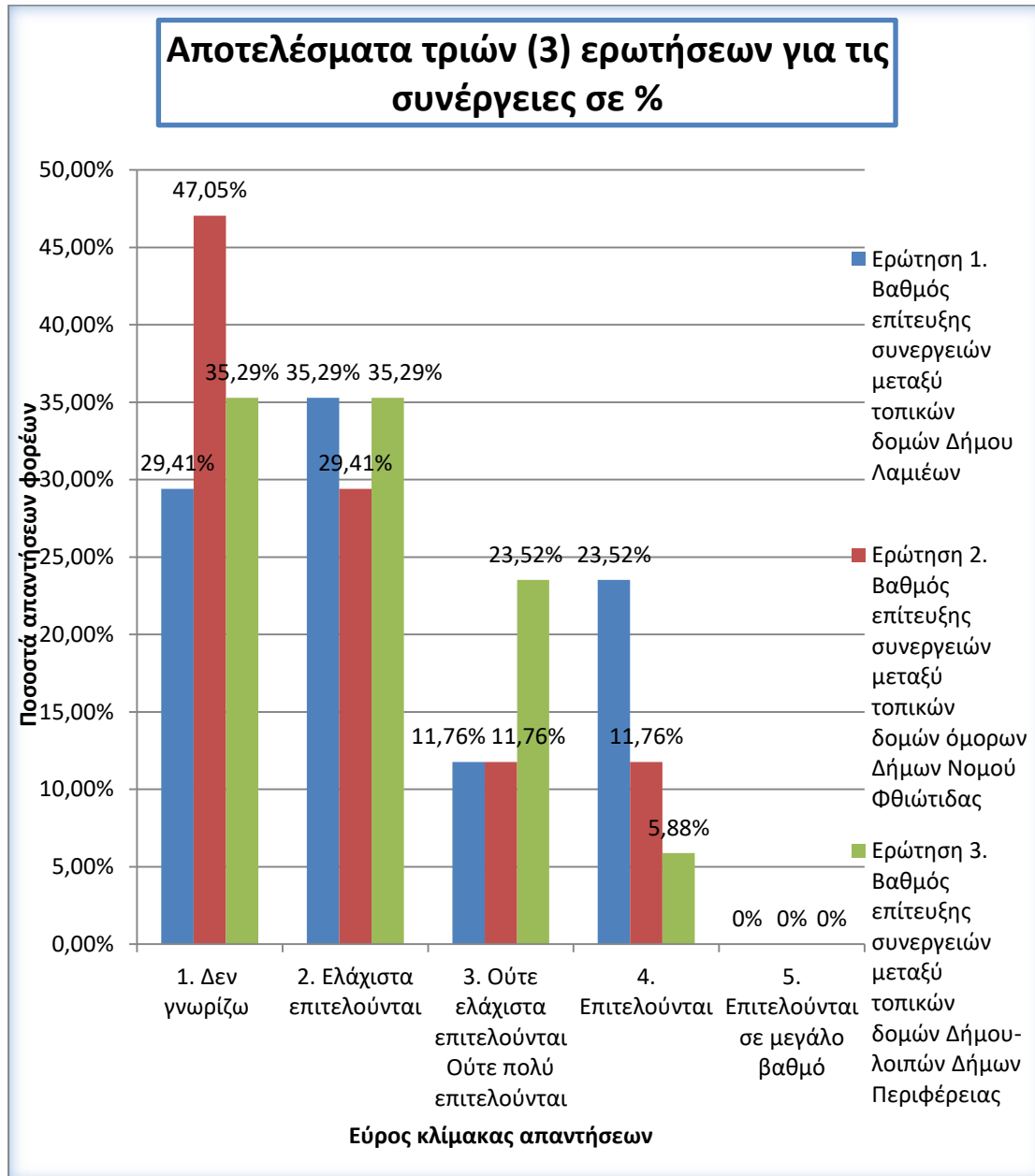
⁴² Λαμβάνεται υπ' όψιν ως έτος βάσης (έναρξη οικονομικής κρίσης) καταγραφής των αποτελεσμάτων για τον βαθμό επίτευξης χρηματοδοτήσεων το 2009.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Μία ακόμη ερώτηση που περιλαμβάνεται στο ερωτηματολόγιο, αφορά στο κατά πόσον το ισχύον εθνικό θεσμικό/νομικό πλαίσιο της χώρας είναι σαφές και επαρκές για την υποστήριξη των τοπικών δομών στις χρηματοδοτήσεις τις κοινωνικές, δημοσιονομικές και πολιτιστικές πολιτικές του Δήμου για τις δράσεις τους ως προς τον στόχο της βιώσιμης ανάπτυξης και οι απαντήσεις που δόθηκαν αναλύονται ως εξής: Το μεγαλύτερο ποσοστό (41,17%) θεωρεί «Όχι» δεν είναι επαρκές και σαφές το εθνικό θεσμικό/νομικό πλαίσιο, ακολουθεί το 29,41% δηλαδή οι 5/17 «Ναι» είναι το εθνικό θεσμικό/νομικό πλαίσιο επαρκές και σαφές, ενώ επίσης το 29,41% δηλαδή οι 5/17 απάντησαν «Δεν γνωρίζω» σχετικά με το αν το εθνικό θεσμικό/νομικό πλαίσιο είναι επαρκές και σαφές για την υποστήριξη των τοπικών δομών στις χρηματοδοτήσεις, και τις πολιτικές του Δήμου.

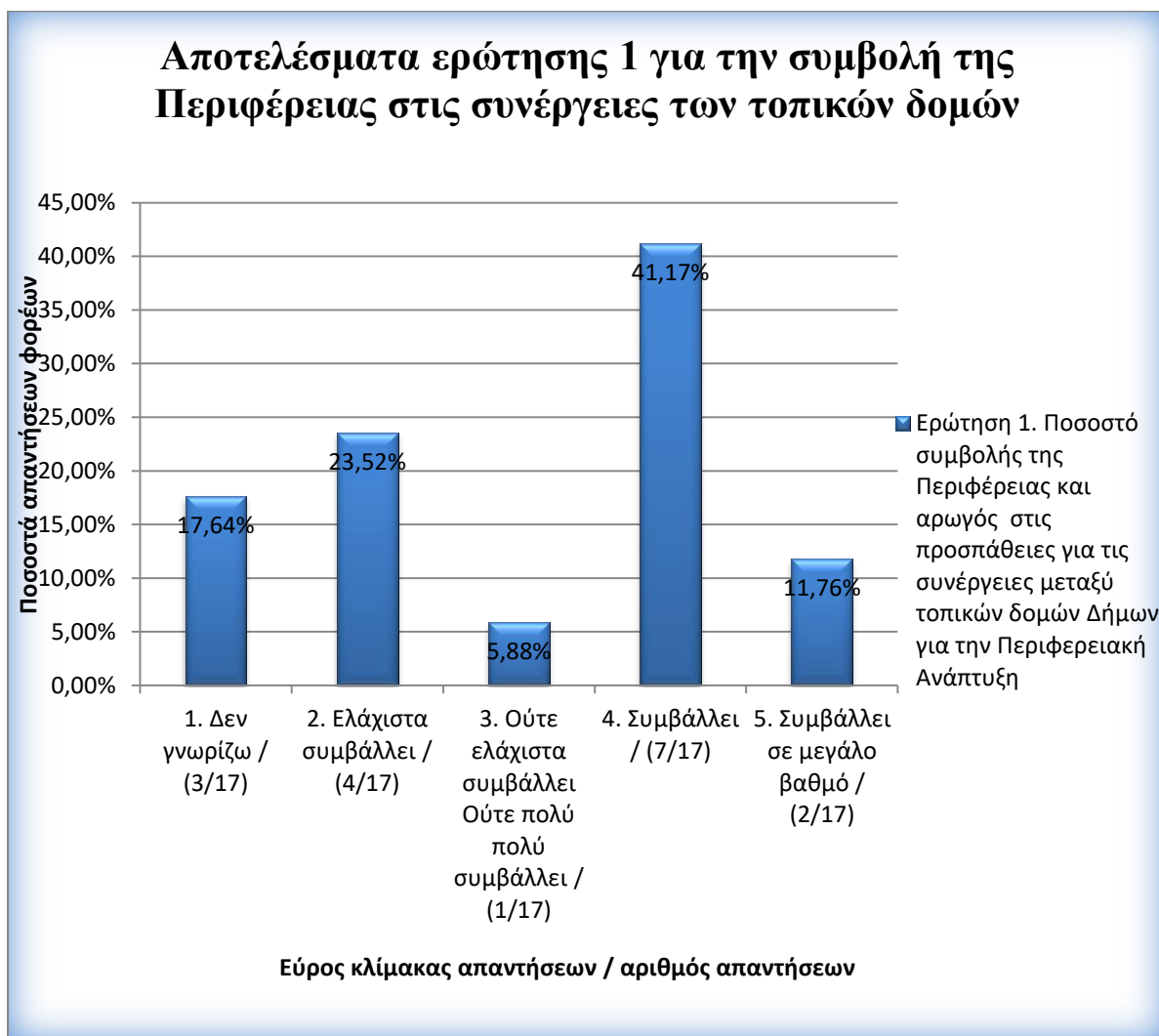
ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.12

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑ 6.13

Πηγή: Επεξεργασία του Ιδίου

Οι τελευταίες τέσσερις (4) ερωτήσεις που συμπεριλαμβάνονται στο ερωτηματολόγιο και χρήζουν ιδιαίτερης σημασίας και ανάλυσης είναι αυτές των συνεργειών. Συγκεκριμένα οι τοπικοί φορείς ρωτήθηκαν στο κατά πόσον θεωρούν ότι επιτελούνται συνέργειες μεταξύ των τοπικών δομών για την υλοποίηση της αναπτυξιακής στρατηγικής του Δήμου, μεταξύ των τοπικών δομών των όμορων δήμων (Δήμος Μακρακώμης, Δήμος Στυλίδας, Δήμος Δομοκού) του Νομού Φθιώτιδας, μεταξύ των τοπικών δομών του Δήμου με τους λοιπούς Δήμους της Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας, καθώς και στον βαθμό συμβολής της Περιφέρειας στην επίτευξη των ανωτέρω συνεργειών. Τα στατιστικά αποτελέσματα αναλύονται στα παραπάνω δύο (2) διαγράμματα.

6.1.4. Συμπέρασμα

Η παρούσα εργασία αφού ανέλυσε την θεωρητική προσέγγιση σε κύρια θέματα της τοπικής αναπτυξιακής διαδικασίας δηλαδή της «αστικοποίησης» συσσώρευσης κεφαλαίου, της σημασίας της εφαρμογής της στρατηγικής της ενδογενούς ανάπτυξης, «εκ της βάσης», της εξέχουσας σημασίας που κατέχουν σημαντικοί θεματικοί-στόχοι-άξονες προτεραιότητας όπως της απασχόλησης, της καινοτομίας, της έρευνας της επιχειρηματικότητας, του περιβάλλοντος και των επενδύσεων που θέτει η Ε.Ε. ώστε να επιτύχει την Κοινοτική Αναπτυξιακή Στρατηγική βάσει των εκάστοτε διαχρονικών πολιτικών (Πολιτική Συνοχής 2014-2020, η πιο πρόσφατη) της, καθώς της Εθνικής Αναπτυξιακής Στρατηγικής που θέτει η Ελλάδα και αντίστοιχα των Περιφερειακών Στρατηγικών μέσω των εκάστοτε κοινωνικών και οικονομικών πολιτικών που εφαρμόζονται, ώστε να επιτύχει την μεγιστοποίηση της οικονομικής και κοινωνικής ευημερίας και σε χωρικό επίπεδο να επιτευχθεί η μείωση των περιφερειακών ανισοτήτων και την σημασία των τοπικών δομών.

Επίσης αφού αναλύθηκε η πρακτική προσέγγιση, εξάγονται τα συμπεράσματα απ' την διεξαχθείσα έρευνα, κατ' όπιν της συλλογής στοιχείων και της επεξεργασίας των στατιστικών αποτελεσμάτων της για τις τοπικές δομές και την τοπική ανάπτυξη.

Συγκεκριμένα, είναι ευρέως αποδεκτό από τους δημόσιους και ιδιωτικούς φορείς του Δήμου Λαμιέων, ότι οι τοπικές δομές αποτελούν καταλυτικό παράγοντα στον σχεδιασμό του στρατηγικού αναπτυξιακού οράματος (Σ.Α.Ο.), στην τοπική και ευρύτερα στην ανάπτυξη της περιφέρειας. Είναι κοινώς αποδεκτό απ' τους τοπικούς φορείς του Δήμου, ότι ο Ο.Τ.Α., τα Επιμελητήρια και τα Clusters παραμένουν οι σημαντικότερες απ' όλες τις τοπικές δομές για την τοπική βιώσιμη ανάπτυξη και την περιφέρεια, όπου σύμφωνα με την θεωρία ο Ο.Τ.Α. αποτελεί την «Ναυαρχίδα» της πόλης για τον στρατηγικό προγραμματισμό και τον συντονισμό των δράσεων, τα Επιμελητήρια με την σειρά τους για την ανάδειξη της αγοράς της πόλης, της επιχειρηματικότητας και της ανταγωνιστικότητας της περιοχής κυρίως μέσω των δράσεων, των εγχώριων και διεθνών συναντήσεων και συνεργασιών με φορείς και τα clusters μέσω της αλληλεπίδρασης των εξειδικευμένων μελών-εταίρων και της ισχυρής τεχνογνωσίας που διαθέτουν, δημιουργούν καινοτομικές δράσεις, μελέτες και έρευνες σε βασικούς κοινωνικό-οικονομικούς άξονες με στόχο την αύξηση της

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

επίδοσης της καινοτομίας στην περιοχή, τις παροχές συμβουλευτικού χαρακτήρα στους λοιπούς τοπικούς φορείς και την εξυπηρέτηση κοινού οφέλους. Οι βέλτιστες πρακτικές θεωρούνται πολύ σημαντικές απ' τους τοπικούς φορείς και εφαρμόζονται συνεργασίες μεταξύ των Ο.Τ.Α. των όμορων Δήμων του Νομού, των Δήμων της Περιφέρειας, αλλά σε χαμηλό βαθμό μεταξύ του Δήμου και των Δήμων των γειτνιασμένων Περιφερειών Θεσσαλίας (προς Βορρά) και Αττικής (προς Νότο) σε θέματα ανταλλαγής καινοτόμων ιδεών, μεθόδων, επιχειρησιακών κανόνων και τεχνογνωσίας.

Παρατηρείται όμως ότι οι Μ.Κ.Ο. σύμφωνα με τους τοπικούς φορείς του Δήμου δεν συνεισφέρουν με τις δράσεις και τα έργα τους στις κοινωνικές δομές⁴³ στην κοινωνική ανάπτυξη, για τις οποίες η εθνική και περιφερειακή πολιτική τις θεωρεί τις σημαντικότερες για την τοπική και περιφερειακή κοινωνική ανάπτυξη. Η ύπαρξη των τοπικών συνεταιρισμών στον Δήμο θεωρούνται σημαντικές τοπικές δομές για την ανάδειξη της τοπικής αγοράς, των παραγωγικών αγαθών και τις εξαγωγές, όπου αξίζει να σημειωθεί ότι σε αυτό τον τομέα συνεισφέρει και η Ένωση Αγροτικών Συνεταιρισμών του Δήμου. Οι τοπικοί φορείς θεωρούν ότι οι τοπικές δομές «πολιτιστικά/πνευματικά» κέντρα και τα μόνιμα κέντρα αρωγής έχουν υψηλό ενεργό ρόλο με τις δράσεις και τα έργα τους μέσω των πολιτιστικών εκδηλώσεων, των χορηγήσεων επιδομάτων, παροχής δωρεάν συσσιτίου, ρουχισμού και στέγασης των απόρων και χαμηλού βιοτικού επιπέδου πολιτών και ένταξης τους στο κοινωνικό σύνολο, στην αναπτυξιακή κοινωνική και πολιτιστική πολιτική του Δήμου. Αρνητικό ποσοστό καταγράφουν σύμφωνα με τους τοπικούς φορείς η διοργάνωση και διεξαγωγή επιμορφωτικών συνεδριών/σεμιναρίων όπου λαμβάνουν χώρα ετησίως έως 10 φορές και η συμμετοχικότητα των πολιτών έως 10%, κάτι που σύμφωνα με την θεωρητική προσέγγιση η συμμετοχικότητα αυτή στην δημόσια διαβούλευση και η συνεργασία μεταξύ των ενδιαφερόμενων φορέων και εταίρων στον στρατηγικό σχεδιασμό, καθώς και επί των κοινωνικών, οικονομικών και εκπαιδευτικών θεμάτων προς ενημέρωση ήτο απαραίτητη. Για τους αθλητικούς και πολιτιστικούς συλλόγους δεν θεωρούν οι τοπικοί φορείς τόσο σημαντικές αυτές τις δομές ώστε με τις

⁴³ Στις κοινωνικές δομές συμπεριλαμβάνονται το κοινωνικό παντοπωλείο, το κοινωνικό φροντιστήριο, το κοινωνικό πλυντήριο, το κοινωνικό συσσίτιο τα οποία δεν αποτελούν στόχος ανάλυσης στην παρούσα εργασία. Τα κέντρα φιλοξενίας μεταναστών αποτελούν κτηριακές ή προσωρινές εγκαταστάσεις για την προσωρινή φιλοξενία των μεταναστών τα οποία είναι εγκαταστημένα εντός του γεωγραφικού χώρου των χωρικών μονάδων.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

αθλητικές και τις πολιτιστικές δραστηριότητες που διοργανώνουν, να προωθήσουν τον αθλητικό τουρισμό και την πολιτιστική και ιστορική κληρονομιά του Δήμου, ώστε με αυτή την πολιτική να αναδειχθεί η πόλη της Λαμίας ελκυστικός τουριστικός προορισμός και να αυξηθεί η επισκεψιμότητα στα πολιτιστικά μνημεία και στους χώρους όπως στο κάστρο Λαμίας, στο άγαλμα του «Αθ. Διάκου». Επίσης δεν υπάρχει το κατάλληλο ενδιαφέρον από τους πολίτες για τον εθελοντισμό και για τις δράσεις καθώς είναι πολύ λίγες αυτές που εκπονούνται.

Εικόνα 2. Κάστρο Λαμίας

Πηγή: <http://www.lamia.gr/el/episkepsi>

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Εικόνα 3. Άγαλμα Αθ. Διάκου

Πηγή: <http://www.lamia.gr/el/episkepsi>

Οι δημοτικές επιχειρήσεις και οι συμπράξεις αυτών αποτελούν καθοριστικό παράγοντα με βάση τα στατιστικά δεδομένα, όπου μέσα απ' τα έργα (κατασκευές έργων οδοποιίας, διορθώσεις βλαβών στους δημοτικούς δρόμους, σε έργα ύδρευσης, αποχέτευσης, παροχής τηλεπικοινωνίας και διευρυμένου ευρυζωνικού δικτύου με την

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

χρήση της ψηφιακών τεχνολογικών μέσων), τις παροχές υπηρεσιών και γενικότερα την βελτίωση των τοπικών υποδομών συνεισφέρουν στην βελτίωση της ποιότητας της ζωής των πολιτών.

Η πληθυσμιακή αύξηση δηλαδή η «συσσώρευση ανθρώπινου κεφαλαίου» έχει επηρεάσει θετικά σύμφωνα με τους τοπικούς φορείς την αύξηση τοπικών παραγωγικών, τον δευτερογενή τομέα παραγωγής και της βελτίωσης των υποδομών. Το βασικό μειονέκτημα της πόλης της Λαμίας έναντι των λοιπών Δήμων της Περιφέρειας σε βασικούς κοινωνικό-οικονομικούς άξονες όπως της καινοτομίας/τεχνολογίας παρ' όλο που ο Δήμος έχει αντλήσει πόρους απ' τα εθνικά προγράμματα χρηματοδοτήσεων για επενδύσεις στην επίδοση της καινοτομίας, χωρίς να έχουν αξιοποιηθεί σε μεγάλο βαθμό απ' τις τοπικές δομές, οι Τ.Π.Ε. οι οποίες συνδέονται με την τεχνολογική πρόοδο.

Όσον αφορά την συμβολή των τοπικών δομών στους κλάδους του τουρισμού και του πολιτισμού υπάρχει σημαντικό μειονέκτημα έναντι των άλλων μεγάλων Δήμων καθ' ότι δεν έχει καταφέρει ο Δήμος να αντλήσει χρηματοδοτήσεις για επενδύσεις στους ανωτέρους κλάδους, ενώ χαμηλό ποσοστό παρατηρείται και στις χρηματοδοτήσεις της επιχειρηματικότητας, όπου ο κλάδος αποτελεί σημαντικό παράγοντα για την τοπική, περιφερειακή και εθνική ανάπτυξη για την ανταγωνιστικότητα γενικότερα στις διεθνείς αγορές, τις εξαγωγές και εν γένει στην αύξηση του Α.Ε.Π.

Πληττόμενος κλάδος παρατηρείται να είναι πάλι ο τουρισμός αφού τόσο αυτός όσο και οι τομείς της ενέργειας, της υγείας και του περιβάλλοντος δεν έχουν χρηματοδοτηθεί μέσω των προγραμμάτων απ' τα ευρωπαϊκά διαρθρωτικά ταμεία. Οι ανωτέρω τομείς αποτελούν σημαντικούς θεματικούς στόχους της «Πολιτικής Συνοχής 2014-2020-Στρατηγική Ευρώπη 2020». Στο θέμα των Σ.Δ.Ι.Τ. και των προγραμματικών συμβάσεων για επενδυτικά έργα μεγάλης κλίμακας δεν έχουν επιτευχθεί αρκετές συμφωνίες απ' τις τοπικές δομές κυρίως απ' το Τεχνικό Επιμελητήριο και τον Ο.Τ.Α. για τον Δήμο απ' το 2009-2020 κάτι που έχει αρνητικό αντίκτυπο στις υποδομές και κυρίως στην έλλειψη χώρων στάθμευσης, των οδικών δικτύων και των σχολικών συγκροτημάτων.

Όσον αφορά τις συνέργειες μεταξύ των εμπλεκόμενων φορέων παρατηρείται απουσία συνεργασίας μεταξύ του Ο.Τ.Α. και των αθλητικών και πολιτιστικών φορέων του Δήμου στην προβολή και προώθηση των αθλητικών, πολιτιστικών και κοινωνικών δραστηριοτήτων για την προώθηση δύο πληττόμενων κλάδων του τουρισμού και του

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

πολιτισμού. Ελλιπής ενημέρωση και πληροφορία απ' τις τοπικές δομές παρατηρείται όσον αφορά στα ευρωπαϊκά προγράμματα χρηματοδοτήσεων για την κοινωνική καινοτομία, κοινωνική και οικονομική επιχειρηματικότητα, την δημιουργία νεοφυών επιχειρήσεων και των clusters. Επίσης ελλιπής ενημέρωση παρατηρείται για το αν επιτελούνται συνεργασίες μεταξύ των τοπικών δομών μεταξύ των όμορων δήμων του Νομού για την ευρύτερη ανάπτυξη της περιοχής, σε αντίθεση με τις συνέργειες που επιτυγχάνονται μεταξύ των τοπικών δομών και της Περιφέρειας, η οποία συμβάλλει ως αρωγός στην προσπάθεια ενίσχυσης και στήριξης των Δήμων και των Νομών της για την επίτευξη της στρατηγικής της περιφερειακής ανάπτυξης. Το γενικό συμπέρασμα που προκύπτει είναι ότι υπάρχει η βούληση και καταβάλλονται προσπάθειες απ' τις τοπικές δομές του Δήμου και έχουν επιτευχθεί σημαντικοί στόχοι για την τοπική ανάπτυξη κυρίως είτε από ιδίους πόρους, είτε απ' το ανθρώπινο δυναμικό, αξιοποιώντας τους πολιτιστικούς και φυσικούς πόρους, αλλά δεν υπάρχει η κατάλληλη υποστήριξη/ενίσχυση απ' τις εθνικές πολιτικές για χρηματοδότηση εθνικών πόρων και κοινοτικών για βασικούς κοινωνικό-οικονομικούς κλάδους όπως ο τουρισμός που θα αποφέρει σημαντικά έσοδα στις επιχειρήσεις του τουριστικού κλάδου, η τεχνολογία/καινοτομία η οποία είναι ελλιπής στον Δήμο. Ενώ παρατηρείται άντληση χρηματοδοτικών πόρων απ' τους εθνικούς & κοινοτικούς πόρους, εν τούτοις δεν αξιοποιούνται οι Τ.Π.Ε. είτε γιατί δεν χρησιμοποιούνται οι πόροι, είτε επικρατεί έλλειψη τεχνογνωσίας/εξειδίκευσης απ' το ανθρώπινο δυναμικό.

6.1.5. Προτάσεις

Σε αυτή την ενότητα παρατίθενται οι προτάσεις πολιτικής απ' τα προβλήματα που εντοπίστηκαν βάσει της έρευνας και της S.W.O.T. Analysis, ώστε ο Δήμος Λαμιέων να αποτελέσει μακροχρόνια την «Εξυπνη Πόλη». Σημαντικός παράγοντας για την βιώσιμη τοπική ανάπτυξη αποτελεί ο ενδογενής χαρακτήρας της χωρικής μονάδας. Είναι ευρέως γνωστό, ότι η κατάλληλη στρατηγική ενδογενούς ανάπτυξης «εκ της βάσης» μέσα απ' τις διαρθρωτικές μεταβολές και ρυθμίσεις θα επιφέρει την μείωση των κοινωνικών και οικονομικών ανισοτήτων, ήτοι την μεγιστοποίηση της κοινωνικής και οικονομικής ευημερίας.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Κατ' αρχήν με την αξιοποίηση του ανθρώπινου κεφαλαίου, των πλούσιων φυσικών και περιβαλλοντικών πόρων και το κοινωνικό κεφάλαιο μέσα απ' τις συνεργασίες, τις δικτυώσεις, την αλληλεγγύη και τους κανόνες συμπεριφοράς θα επιτύχει στο μέγιστο βαθμό την αειφόρο ανάπτυξη. Απαιτούνται περισσότερη στήριξη, χρηματοδοτική ενίσχυση και ουσιαστική επικοινωνία μεταξύ των αθλητικών, πολιτιστικών φορέων για την προώθηση του αθλητικού τουρισμού, του πολιτισμού και της τέχνης αξιοποιώντας την πλειάδα των πολιτιστικών χώρων, μνημείων, μουσείων και εν γένει της πολιτιστικής παράδοσης που διαθέτει.

Ενδυνάμωση του ενεργού ρόλου των Μ.Κ.Ο. στην επίτευξη της κοινωνικής πολιτικής. Απαιτείται προσπάθεια, συντονισμό δράσεων και πρωτοβουλιών όλων των φορέων για την επίτευξη του στόχου της άντλησης περισσότερων χρηματοδοτήσεων από τους εθνικούς (είτε μέσω Π.Δ.Ε., είτε απ' τον τακτικό προϋπολογισμό) και τους κοινοτικούς πόρους στους κλάδους του τουρισμού, της απασχόλησης με την οποία θα επέλθει μείωση της ανεργίας και της καινοτομίας/τεχνολογίας μέσω των προγραμματικών συμβάσεων και των ΣΔΙΤ για επενδύσεις σε έργα αναβάθμισης κυρίως στις υποδομές των οδικών δικτύων και των χώρων στάθμευσης και αναψυχής. Αυτές μπορούν να επιτευχθούν κυρίως με την συμβολή του Ο.Τ.Α., των Επιμελητηρίων, των Clusters. Απαιτείται ενίσχυση και στήριξη από την τοπική αρχή και τα Επιμελητήρια και συνεργασία μεταξύ των Μ.Μ.Ε. για την προβολή της επιχειρηματικότητας, της ανταγωνιστικότητας και περισσότερης ενημέρωσης όλων των φορέων για την δημιουργία clusters. Αξιοποίηση των πολιτιστικών/πνευματικών κέντρων για την δημιουργία πολιτιστικών εκδηλώσεων, την διεξαγωγή περισσότερων επιμορφωτικών συνεδριών/ημερίδων με περισσότερη συμμετοχή των πολιτών και των φορέων για ενημέρωση σε θέματα ψηφιακής τεχνολογίας, καινοτομίας, κοινωνικών ζητημάτων κυρίως απ' το Πανεπιστήμιο, τα Ερευνητικά Κέντρα Μελετών μέσα από έρευνες και μελέτες που έχουν εκπονήσει με το εξειδικευμένο επιστημονικό προσωπικό που διαθέτουν. Εφαρμογή και αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. της έρευνας, της καινοτομίας για την υλοποίηση εγκατάστασης ενός ψηφιακού προγράμματος που θα ενημερώνει αυτόματα τους πολίτες του Δήμου για τις κενές θέσεις που υπάρχουν με την χρήση αισθητήρων στάθμευσης και της απαγόρευσης στάθμευσης σε συγκεκριμένες θέσεις για το πρόβλημα της υποδομής χώρων στάθμευσης. Η διεξαγωγή ερευνών με τις μεθόδους ερωτηματολογίων στον Δήμο για την καταγραφή των προβλημάτων και των αναγκών σε διάφορα θέματα για την

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών. Επίσης σημαντικό στοιχείο για την οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη της πόλης της Λαμίας αποτελεί η διεύρυνση και επέκταση συνεργασιών μεταξύ και άλλων Δήμων εκτός της Περιφέρειας όπως π.χ. ο Δήμος Τρικαίων για την υιοθέτηση βέλτιστων πρακτικών όπως η ανταλλαγή απόψεων, ιδεών και καινοτόμων δράσεων. Κυρίως ο Ο.Τ.Α. και οι πολιτιστικοί σύλλογοι σε συνεργασία από κοινού να εστιάσουν στα συγχρηματοδοτούμενα πρόγραμμα της Ε.Ε. πρόγραμμα «Πολιτισμός», πρόγραμμα «Media», ώστε να αντλήσουν πόρους για ενίσχυση της πολιτιστικής δράσης της περιοχής αναδεικνύοντας το πλούσιο πολιτιστικό στοιχείο για διοργάνωση πολιτιστικών εκδηλώσεων μέσω της αξιοποίησης του θεματικού στόχου 2 της Ε.Ε. «Βελτίωση της πρόσβασης στις Τ.Π.Ε.» (ψηφιακές/τεχνολογικές εφαρμογές) με στόχο την αύξηση της επισκεψιμότητας από εγχώριους και ξένους τουρίστες αλλά και την συμμετοχή των δημοτών. Επίσης να δοθεί έμφαση κυρίως απ' τον Ο.Τ.Α. σε συνεργασία με τις Μ.Κ.Ο. και τα clusters στα συγχρηματοδοτούμενα προγράμματα της Ε.Ε. «ΟΡΙΖΟΝΤΑΣ 2020» για άντληση πόρων για τις Μ.Κ.Ο. απ' τα σκέλη του προγράμματος «Κοινωνικές προκλήσεις», «Επιστήμη στην κοινωνία», καθώς επίσης στην έρευνα και στην καινοτομία. Για την τοπική βιώσιμη (αειφόρο ανάπτυξη) ανάπτυξη αποτελούν σημαντικό στοιχείο γενικά η αξιοποίηση των τοπικών πόρων, χωρίς να υπάρχει η ανάγκη εισροής ξένων κεφαλαίων στον Δήμο, καθώς και η αναγκαιότητα των συνεργειών όλων των τοπικών δομών τόσο εντός του Δήμου, όσο και εντός του Νομού οι οποίες βρίσκονται σε χαμηλό επίπεδο.

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Παράρτημα

Τεύχος Α' 117/22.06.2016

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

6887

χείριση, εφόσον η τελευταία δεν είναι συνδεδεμένη ή συνεργαζόμενη με άλλες επιχειρήσεις.

3. Στις διατάξεις του παρόντος καθεστώτος υπάγονται τα επενδυτικά σχέδια του άρθρου 7.

Άρθρο 43

Επιλέξιμες Δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των δαπανών του άρθρου 8.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παραγράφου 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν και α) για τις δαπάνες των παραγράφων 1, 6 και 10 του άρθρου 9 και β) για τις δαπάνες αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή/και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ για ίδια χρήση της παραγράφου 8 του άρθρου 9.

3. Τα επενδυτικά σχέδια των υπό ίδρυση μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων μπορούν να ενισχυθούν επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παραγράφου 1 με τις δαπάνες εκκίνησης της παραγράφου 2 του άρθρου 9.

4. Τα επενδυτικά σχέδια συμπαραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παραγράφου 7 του άρθρου 9.

5. Τα επενδυτικά σχέδια Μικρών Υδροηλεκτρικών Σταθμών, Υβριδικών Σταθμών από ΑΠΕ στα ΜΔΝ, παραγωγής βιοκαυσίμων και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παραγράφου 8 του άρθρου 9.

6. Τα επενδυτικά σχέδια αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παραγράφου 9 του άρθρου 9.

Άρθρο 44

Είδη ενίσχυσης

Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδο-

εξαιρουμένων των επενδυτικών σχεδίων που υπάγονται στις διατάξεις του άρθρου 12, για τα οποία το ποσοστό επιχορήγησης ορίζεται στο εκατό τοις εκατό (100%).

Άρθρο 46

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος αξιολογούνται με τη μέθοδο της συγκριτικής αξιολόγησης, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 14. Στα επενδυτικά αυτά σχέδια θα διενεργείται επιτόπιος έλεγχος, κατά τα οριζόμενα στο άρθρο 16.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ Ι'

ΕΠΕΝΔΥΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ, ΣΥΝΕΡΓΕΙΕΣ ΚΑΙ ΔΙΚΤΥΩΣΕΙΣ

ΜΕΡΟΣ Α'

ΕΝΙΣΧΥΣΕΙΣ ΚΑΙΝΟΤΟΜΙΚΟΥ ΧΑΡΑΚΤΗΡΑ ΓΙΑ ΜΜΕ

Άρθρο 47

Δικαιούχοι και υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια

1. Δικαιούχοι του παρόντος καθεστώτος είναι οι Μικρομεσαίες Επιχειρήσεις (ΜΜΕ).

2. Τα υπαγόμενα επενδυτικά σχέδια στο παρόν καθεστώς αφορούν στην ανάπτυξη τεχνολογίας ή/και στη δια της τεχνολογικής ανάπτυξης παροχή υπηρεσιών, παραγωγή καινοτόμων προϊόντων ή στην εισαγωγή διαδικαστικών ή οργανωτικών καινοτομιών. Τα ανωτέρω σχέδια πρέπει να πληρούν μία από τις ακόλουθες προϋποθέσεις:

α) να αξιοποιούν αποτελέσματα έρευνας και ανάπτυξης, εφόσον αποδεικνύεται η συνάφεια των ερευνητικών αποτελεσμάτων και του παραγόμενου προϊόντος ή της παρεχόμενης υπηρεσίας και η επένδυση συνίσταται στην εμπορική εκμετάλλευση του παραχθέντος ερευνητικού αποτελέσματος,

β) να επιδιώκουν τον τεχνολογικό εκσυγχρονισμό τους με τη χρήση διαδικαστικών και οργανωτικών καινοτομιών, με έργα και προγράμματα ανάπτυξης και αξιοποίηση εξειδικευμένου επιστημονικού και ερευνητικού δυναμικού,

και 10 του άρθρου 9 και β) για τις δαπάνες αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή/και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ για ιδία χρήση της παραγράφου 8 του άρθρου 9.

3. Τα επενδυτικά σχέδια των υπό ίδρυση μικρών και πολύ μικρών επιχειρήσεων μπορούν να ενισχυθούν επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παραγράφου 1 με τις δαπάνες εκκίνησης της παραγράφου 2 του άρθρου 9.

4. Τα επενδυτικά σχέδια συμπαραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες των παραγράφων 3, 4 και 7 του άρθρου 9.

5. Τα επενδυτικά σχέδια Μικρών Υδροηλεκτρικών Σταθμών, Υβριδικών Σταθμών από ΑΠΕ στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά, παραγωγής βιοκαυσίμων και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες των παραγράφων 3, 4 και 8 του άρθρου 9.

6. Τα επενδυτικά σχέδια αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες των παραγράφων 3, 4 και 9 του άρθρου 9.

Άρθρο 49

Είδη ενισχύσεων

Τα επενδυτικά σχέδια του παρόντος καθεστώτος ενισχύονται με τα κίνητρα της φορολογικής απαλλαγής, της επιχορήγησης, της επιδότησης χρηματοδοτικής μίσθωσης και της επιδότησης του κόστους της δημιουργούμενης απασχόλησης, όπως αυτά ορίζονται στις περιπτώσεις α', β', γ' και δ' της παραγράφου 1 του άρθρου 10 και με την επιφύλαξη της παραγράφου 1 του άρθρου 8.

Άρθρο 50

Ύψος ενισχύσεων

1. Τα ποσοστά ενισχύσεων χορηγούνται με βάση:

- α) τα ανώτατα ποσοστά του Χάρτη Περιφερειακών Ενισχύσεων για το σύνολο των δαπανών του άρθρου 8 και
- β) τα ανώτατα ποσοστά ενίσχυσης, όπως αυτά ορίζονται στο άρθρο 11, για τις αντίστοιχες δαπάνες των παραγράφων 2 έως 6 του άρθρου 48.

οποία μπορούν να συμμετέχουν ερευνητικά/εκπαιδευτικά ιδρύματα (πανεπιστήμια, δημόσιοι και ιδιωτικοί οργανισμοί έρευνας και ανάπτυξης, Ν.Π.Δ.Δ., Ν.Π.Ι.Δ. κ.λπ.), που δραστηριοποιούνται σε περιφερειακό ή διαπεριφερειακό επίπεδο και έχουν θεματική εστίαση. Οι επιχειρηματικές συστάδες διευθύνονται και συντονίζονται από φορέα διαχείρισης με νομική προσωπικότητα, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στο άρθρο 6, στον οποίο συμμετέχουν όλα τα μέλη του. Ο φορέας διαχείρισης της επιχειρηματικής συστάδας την εκπροσωπεί, αναπτύσσει και εφαρμόζει δραστηριότητες που υποστηρίζουν την ανάπτυξη της και δημιουργεί προστιθέμενη αξία για καθέναν από τους συμμετέχοντες σε αυτήν.

2. Στις επιχειρηματικές συστάδες που υπάγονται στο παρόν καθεστώς πρέπει να συμμετέχουν τουλάχιστον:

α) έξι (6) επιχειρήσεις για επενδυτικά σχέδια που πρόκειται να υλοποιηθούν στην Περιφέρεια Αττικής ή στο Νομό Θεσσαλονίκης, ή

β) τέσσερις (4) επιχειρήσεις για επενδυτικά σχέδια, που πρόκειται να υλοποιηθούν στους λοιπούς νομούς της επικράτειας.

Αν οι κοινές δράσεις αναπτύσσονται συνδυαστικά στις γεωγραφικές περιοχές των περιπτώσεων α' και β' της προηγούμενης παραγράφου, ο ελάχιστος απαιτούμενος αριθμός συμμετεχόντων στην επιχειρηματική συστάδα προσδιορίζεται κατά αντιστοιχία προς τις περιπτώσεις αυτές, με βάση τους νομούς στους οποίους πραγματοποιούνται οι επενδυτικές δαπάνες που υπερβαίνουν το 50% του επιλέξιμου κόστους. Αν στην επιχειρηματική συστάδα συμμετέχουν επιχειρήσεις συνδεδεμένες ή συνεργαζόμενες, αυτές θεωρούνται ως μία για τον προσδιορισμό του ελάχιστου απαιτούμενου αριθμού επιχειρήσεων της παρούσας παραγράφου.

3. Αιτήσεις υπαγωγής στις διατάξεις του παρόντος καθεστώτος μπορεί να υποβληθούν από το φορέα διαχείρισης υφιστάμενων ή υπό σύσταση επιχειρηματικών συστάδων και όχι από μεμονωμένα ή εν δυνάμει μέλη της. Εφόσον ο φορέας διαχείρισης δεν έχει ήδη συσταθεί

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Τεύχος Α' 117/22.06.2016

ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΗΣ ΚΥΒΕΡΝΗΣΕΩΣ

6889

-70.2- Δραστηριότητες παροχής συμβουλών διαχείρισης.

-71- Αρχιτεκτονικές δραστηριότητες και δραστηριότητες μηχανικών - τεχνικές δοκιμές και αναλύσεις.

-73- Διαφήμιση και έρευνα αγοράς.

Άρθρο 54

Επιλέξιμες δαπάνες

1. Τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια ενισχύονται για το σύνολο των δαπανών του άρθρου 8.

2. Επιπλέον και συμπληρωματικά προς τις περιφερειακές ενισχύσεις της παραγράφου 1, τα υπαγόμενα στο παρόν καθεστώς επενδυτικά σχέδια μπορούν να ενισχυθούν και α) για τις δαπάνες των παραγράφων 1, 6 και 10 του άρθρου 9 και β) για τις δαπάνες αυτοπαραγωγής ηλεκτρικής ενέργειας ή/και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ για ιδία χρήση της παραγράφου 8 του άρθρου 9.

3. Τα επενδυτικά σχέδια συμπαραγωγής ενέργειας από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παραγράφου 7 του άρθρου 9.

4. Τα επενδυτικά σχέδια Μικρών Υδροηλεκτρικών Σταθμών, Υβριδικών Σταθμών από ΑΠΕ στα Μη Διασυνδεδεμένα Νησιά, παραγωγής βιοκαυσίμων και παραγωγής θερμότητας/ψύξης από ΑΠΕ ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παραγράφου 8 του άρθρου 9.

5. Τα επενδυτικά σχέδια αποδοτικών συστημάτων τηλεθέρμανσης και τηλεψύξης ενισχύονται μόνο για τις δαπάνες της παραγράφου 9 του άρθρου 9.

6. Οι επιχειρηματικές συστάδες, οι οποίες χαρακτηρίζονται ως καινοτομικές, ενισχύονται επιπλέον για τις δαπάνες της παραγράφου 5 του άρθρου 9.

ζονται στο άρθρο 11, για τις αντίστοιχες δαπάνες του άρθρου 54.

Άρθρο 57

Ενισχύσεις για συνεργατικούς σχηματισμούς καινοτομίας

1. Οι συνεργατικοί σχηματισμοί καινοτομίας (επιχειρηματικές συστάδες καινοτομίας - clusters καινοτομίας) πρέπει να πληρούν, εκτός από τις προϋποθέσεις των προηγούμενων άρθρων, και τους όρους και τις προϋποθέσεις του άρθρου 27 Γ.Α.Κ..

2. Η πρόσβαση στις εγκαταστάσεις, στον εξοπλισμό και στις δραστηριότητες του συνεργατικού σχηματισμού καινοτομίας είναι ανοικτή σε διάφορους χρήστες, παρέχεται με διαφάνεια και άνευ διακρίσεων και οι όροι της δημοσιεύονται. Οι επιχειρήσεις που έχουν χρηματοδοτήσει τουλάχιστον το 10% των επενδυτικών δαπανών του συνεργατικού σχηματισμού καινοτομίας μπορούν να έχουν πρόσβαση με ευνοϊκότερους όρους. Η πρόσβαση είναι ανάλογη προς τη συμβολή της επιχείρησης στις επενδυτικές δαπάνες για να αποφεύγεται η υπεραντιστάθμιση.

3. Τα τέλη που χρεώνονται για τη χρήση του εξοπλισμού του συνεργατικού σχηματισμού και τη συμμετοχή στις δραστηριότητές του αντιστοιχούν στην τιμή της αγοράς ή αντικατοπτρίζουν το σχετικό κόστος.

Με κοινή απόφαση του Υπουργού Οικονομίας, Ανάπτυξης και Τουρισμού και των συναρμόδιων Υπουργών, προσδιορίζεται η διαδικασία χαρακτηρισμού των προϊόντων, των παραγωγικών διαδικασιών και των υπηρεσιών ως καινοτομικών.

Άρθρο 58

Διαδικασία αξιολόγησης και ελέγχου

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Βιβλιογραφία

Ελληνόγλωσση:

- Αθανασόπουλος, Κ. ΓΕ. (2007). «Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης», Τόμος Α', Νέα έκδοση, Αθήνα.
- Αυδίκος, Β. (2011-2013). «Η νέα Πολιτική Συνοχής 2014-2020: κριτική ανάλυση και οι επιπτώσεις στην Ελλάδα», Αθήνα
- Αυδίκος, Β. & Κουρτέσης, Α. (2013). «Η νέα Πολιτική Οικονομικής, Κοινωνικής και Εδαφικής Συνοχής 2014-2020: Μία Πρώτη Ανάλυση & Κριτική», Γεωγραφίες Νο 21, σελ. 140-154, Επιστημονικό άρθρο.
- Δεληθέου, Β. Δ. (2016). «Θεσμικό Πλαίσιο Περιφερειακής Ανάπτυξης», Αθήνα: Παπαζήση
- Κόνσολας, Νικ. Ι. (1997). «Σύγχρονη Περιφερειακή Οικονομική Πολιτική», Αθήνα: Παπαζήση.
- Παπαδασκαλόπουλος, Αθ. Δ. et. al. (2018). «Κοινωνικό Κεφάλαιο & Περιφερειακή Ανάπτυξη», Αθήνα: Παπαζήση
- Παπαδασκαλόπουλος, Αθ. Δ., & Χριστοφάκης Μαν. Σ. (2016). «Περιφερειακός Προγραμματισμός και Αναπτυξιακός Σχεδιασμός», Αθήνα: Παπαζήση
- Ψυχάρης Ι., & Πετράκος Γ. (2016). «Η Περιφερειακή Ανάπτυξη στην Ελλάδα», 2^η Έκδοση, Αθήνα: Κριτική.
- Ψυχάρης, Ι. et. al. (2011). «Αειχώρος, Κείμενα Πολεοδομίας, Χωροταξίας & Ανάπτυξης», Επιστημονικό Περιοδικό, Βόλος
- Ψυχάρης, Ι. et. al. (2016). «Ι.Τ.Α.-Τριετής Στρατηγική Μεταρρυθμίσεων της Δημόσιας Διοίκησης και της Τοπικής Αυτοδιοίκησης 2016-2018», Επιστημονικό άρθρο, Αθήνα.
- Barquerero, Antonio Vasquez (1991). «Τοπική Ανάπτυξη. Μία Στρατηγική για τη δημιουργία της απασχόλησης», Αθήνα: Παπαζήση
- Ο.Τ.Α. Δήμος Λαμιέων, (2015). «Επιχειρησιακό Πρόγραμμα 2014-2019».

Θεσμικό Πλαίσιο/Νομοθεσία

- Ν. 3852/2010, «Πρόγραμμα Καλλικράτης, Νέα Αρχιτεκτονική της Αυτοδιοίκησης και της Αποκεντρωμένης Διοίκησης», Αθήνα, ΦΕΚ 87 Α'//7/6/2010.
- Ν. 4555/2018 «Πρόγραμμα Κλεισθένης Ι», Αθήνα, ΦΕΚ 133 Α'//19/7/2018
- Ν. 4399/2016, «Θεσμικό Πλαίσιο για την σύσταση καθεστώτων ενισχύσεων ιδιωτικών επενδύσεων για την περιφερειακή και οικονομική ανάπτυξη στην χώρα», Αθήνα, ΦΕΚ Α', 117/22/6/2016
- Ν. 4111/2013, «Παρατηρητήριο Οικονομικής Αυτοτέλειας Ο.Τ.Α.», Αθήνα, ΦΕΚ 2942/Β//20/7/18
- Ν. 3463/2006, «Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων», Αθήνα, ΦΕΚ 114/Α/20/6/2006

ΤΟΠΙΚΕΣ ΔΟΜΕΣ ΚΑΙ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Η ΑΝΑΓΚΑΙΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΣΥΝΕΡΓΕΙΩΝ

Ν. 1850/1989, «Κύρωση του Ευρωπαϊκού Χάρτη Τοπικής Αυτονομίας», ΦΕΚ 114/Α/10/5/1989.

Ν. 4368/2016, «Μέτρα για την επιτάχυνση Κυβερνητικού Έργου και Άλλες Διατάξεις», ΦΕΚ 21/Α΄/21/2/2016, Άρθρο 4.

Ν. 4497/2017, «Άσκηση υπαίθριων εμπορικών δραστηριοτήτων, εκσυγχρονισμός της επιμελητηριακής νομοθεσίας και άλλες διατάξεις», ΦΕΚ Α΄ 171/13/11/2017

Διαδικτυακές Πηγές

<http://www.lamia-city.gr>

<https://www.statistics.gr>, (ΕΛΣΤΑΤ, 2011)

<https://www.oecd.org/greece>, (ΟΟΣΑ, 1999, 2018)

<https://el.wikipedia.org/wiki>

<https://geodata.gov.gr>

<https://natura2000.eea.europa.eu/>

https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies/european-committee-regions_el

<https://ec.europa.eu/eurostat/home> (EUROSTAT, 2018)

<http://www.fthiotidoscc.gr>

<https://www.stereanews.gr>

<https://www.okana.gr>

<https://www.onexcompany.com/ict-solutions/>

<https://www.glonatech.com/>